

Uvodnik

Andrej Vončina

Vstali Gospod razvnema naša srca

„Če pa Kristus ni bil obujen, je tudi naše oznanilo prazno in prazna tudi vaša vera“ (1 Kor 15,14). S temi besedami nam apostol Pavel pove, kako bistvenega pomena je za kristjane vera v Kristusovo vstajenje od mrtvih, na tem naša vera pravzaprav stoji ali pade. Prav nič drugače ne velja danes, celo še bolj nujno je vprašanje, ali res kristjani verujemo v to, da je „naš Gospod vstal od mrtvih in nam podaril večno življenje“ (3. evharistična molitev). Če to bistveno zadevo odvezamo krščanstvu, potem še vedno lahko dobimo neko število modrih izrekov in trditvev o človeku in svetu, dobimo neko filozofijo, nek spoštovanja vreden religiozni koncept sveta in človeka, pravzaprav pa je naša vera na ta način mrtva in v svetu, zaznamovanem z nihilizmom, ne pomeni nič posebnega, ne prinaša mu nobene dodatne vrednosti. Tudi Jezus brez vstajenja postane tragični junak, modri filozofski ekscentrik, ki nam je povedal toliko lepih in zanimivih stvari, žal pa je tudi slabo končal. Če Jezus s svojim vstajenjem ni premagal smrti, potem se tudi mi lahko s Pilatom vprašamo, „Kaj je resnica?“ (Jn 18,38), saj Jezusove besede postanejo relativne in si lahko po mili volji izbiramo, kaj od tega za nas velja in kaj ne - vzamemo malo njegovih besed, malo pa še kakih drugih besed, po potrebi iz katerega od azijskih religijskih izročil. Zato je za nas bistveno vprašanje, ali je Jezus samo tisti, ki je obstajal v preteklosti, ali pa obstaja tudi danes, če je res „vedno ob meni“, kakor je dejal v svoji pesmi J. S. Bach. Gre za vprašanje, ali je Kristus zgolj neka OSEBNOST, kot jih je bilo v preteklosti veliko, pozitivnih in negativnih, ali pa je OSEBA. Kajti, če vzamemo samo dejanje govora, potem vidimo, da govorimo O OSEBNOSTIH, da pa nasprotno govorimo Z OSEBO, z njo lahko imamo odnos. To je bistveno za to, da krščanstvo ni samo ena izmed religij, ampak postane za nas vera, v pravem pomenu besede. Vera je namreč zaupljivi odnos z živim Bogom. Da pa z Vstalim stopimo v odnos, nam ni treba nikamor iti, saj je on tisti, ki stopa k nam. S svojim trpljenjem in smrtjo je Bog postal naš brat. Že res, da je bilo ponižanje že to, da se je Bog učlovečil, da je prevzel našo krhko človeško naravo, ampak v Božji vsemogočnosti to najbrž ni pomenilo nič tako posebnega, nekaj posebnega pa je pomenilo to, da je trpel in resnično umrl. Šele tu je resnično postal eden izmed nas. Vendar vemo, da mora seme, če želi posredovati življenje, resnično umreti, kakor je dejal sam Jezus. S svojim učlovečenjem, trpljenjem in smrtjo je v vsakega izmed nas vsejal Bog seme večnega življenja, ki pomeni, da nam pred življenjem, trpljenjem in umiranjem ni več treba bežati. Jezusovo vstajenje nam namreč nudi zagotovilo, da se bo nekoč to seme v vsej polnosti razbohotilo. To je naša vera in naše upanje, ki pa nam nalagata odgovornost, da za to Božje seme, ki je vse od krsta vsejano v nas, tudi ljubeče skrbimo. Samo z našim trudom za čim bolj poln odnos z vstalim Gospodom smo lahko res v polnosti ljudje. Kakor učencema na poti v Emavs tudi nam njegova ljubezen stori, da naša srca gorijo.

Anton Cebej: Sveta Rešnja kri, 1760-1770 (Ljubljana, Narodna galerija; foto: Janko Dermastja)

Obvestilo

Zaradi velikonočnih praznikov
bo naše uredništvo zaprto
od srede, 20., do četrtega,
28. aprila 2011. Uprava v Gorici
bo zaprta samo na velikonočni
ponedeljek, 25. aprila, v Trstu
pa bo zaprta od četrtega, 21.,
do torika, 26. aprila 2011.

**Ob radostnem oznanilu Kristusovega
zmagoslavnega vstajenja
želimo dragim bralkam in bralcem ter zvestim
sodelavcem veselo alelujo in naj
Vstali Odrešenik vsem podeli veliko blagoslova
v vsakdanjem življenju in pri delu!**

Zasedanje Izvršnega odbora SSO v Gorici

O težavah na Koroškem, SSG in še marsičem

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij je 13. aprila zasedal v Gorici in tokrat imel v gosteh novoizvoljeno predsednico Slovenskega stalnega gledališča Majo Lapornik. Predsednik SSO Drago Štoka je na začetku zasedanja pozdravil Lapornikovo in izrazil zadoščenje, da se je z imenovanjem novega upravnega odbora SSG končalo dolgo in temučno krizno stanje te temeljne ustanove slovenske narodne skupnosti v Italiji. Obenem je izrazil priložnost, da je podčrtal pomembno usklajeno sodelovanje, ki je potekalo med obema krovnicama organizacijama SSO in SKGZ. To je lahko dobra praksa za vsa tista še odprta vprašanja, ki jim je potrebno slediti in ki v glavnem zadevajo vlogo in poslanstvo skupnih članic. Izvršni odbor SSO je na predlog predsednika Štoka izrazil vso solidarnost koroškemu rojakom, ki se trudijo, da se z umirjenim pristopom ter največjo razpoložljivostjo doseže pošten in pravičen končni dogovor glede dvojezičnih napisov ter ostalih zaščitnih pravic.

Pri tem je bila tudi poudarjena pomembna vloga, ki jo pri tem odigrava Slovenija kot najpomembnejša zagovornica tudi meddržavnih pravic tistega dela lastnega naroda, ki živi izven njenih meja, a še vedno na slovenskem narodnem ozemlju. Predsednica SSG Maja Lapornik se je SSO zahvalila za zaupanje in

podporo ter orisala trenutno stanje in glavne smernice za novo gledališko obdobje. Podčrtala je, da se je v SSG vzpostavilo prijetno in konstruktivno vzdušje. Pozitivna je vest, da je italijanska vlada zagotovila potrebna sredstva. Med glavnimi prioritetami je funkcija umetniškega ravnatelja, saj bo potrebno v prihodnje prav

Maja Lapornik (foto IG)

preko umetniške ponudbe spet približati SSG ljudem. Zato bo treba upoštevati temeljno poslanstvo SSG, ki se je kazalo tudi po številu abonmajev na Tržaškem in Goriškem. Danes so te številke izredno nizke, kar velja še posebno za Goriško. Svojo umetniško sezono bo SSG skušalo uveljaviti tudi preko čezmejnega sodelovanja

z gledališčema v Kopru in Novi Gorici. Pri tem je bil narejen že prvi korak, saj bo letos SSG podelilo nagrado Tantadruj, slovesnost pa bo potekala v Gorici. SSG bo letos prisotno tudi na Mittelfestu. Izvršni odbor SSO je v živahni razpravi predsednici SSG nakazal več predlogov. SSG naj bo stalno prisotno na Videmskem, namenja naj pozornost in vodi sodelovanje s slovensko šolo, na novo naj privabi publiko s primernim programom ter vsebinami in naj ovrednoti amaterske gledališke skupine, ki uspešno delujejo v slovenskih društvih v zamejstvu.

Lapornikova je ob številnih predlogih najprej poudarila, da je bila v celotnem kriznem postopku pomembna pozornost Slovenije, preko Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Ministrstva za kulturo. Upati gre, da bo ta bližina prisotna tudi v prihodnje. Glede Benečije pa je Lapornikova podčrtala prisotnost v odboru dr. Marcangija (Nuovo teatro Giovanni da Udine). Povezanost SSG s slovensko šolo pa mora biti redna. Osnovna značilnost naslednje sezone bo ta, da bodo predstave primerne za vse. Pomembno pa bi bilo ustanoviti Svet gledališča, ki bi aktivno spremljal delovanje SSG. S posebnim poudarkom so tako Lapornikova kot člani Izvršnega odbora SSO podčrtali pomembnost, da je v upravnem odboru prisoten tudi nekdanji komisar Andrej Berdon, ki ima veliko zaslug za rešitev SSG iz krize.

Na podlagi poročila, ki ga je podal predsednik Štoka o sestanku s predstavništvom NŠK, je Izvršni odbor v nadaljevanju ocenil trenutno stanje Narodne in študijske knjižnice. Več vprašanj se pojavlja glede preureditve stavbe v ulici sv. Franciška, kjer je v načrtih večnamensko središče po zgladu goriškega KB Centra. Pozitivno pa je dejstvo, da bosta obe krovni organizaciji v prihodnje skrbeli za Prešernovo proslavo in za obeležitev vsakoletnega spomina na Bazoviške žrtve. Na predlog, da bi knjižnica Dušana Černeteta postala del NŠK, pa je Izvršni odbor mnenja, da je KDC specifična ustanova s svojo dolgoletno zgodovino, zato je prav, da se to ohrani. Sodelovanje med obema knjižnicama pa je vsekakor dobrodošlo in bo gotovo prineslo več pozitivnih rezultatov. Izvršni odbor SSO je z zadovoljstvom ocenil skupno obeležitev 10. obletnice zaščitnega zakona, ki je potekal prejšnjo soboto v Naborjetu. Visoka udeležba predstavnikov slovenskih in deželnih ustanov je podčrtala, da zaščitni zakon, kljub pomanjkljivostim, zadobiva vedno večji pomen. Izvršni odbor SSO je tudi sprejel v vednost, da bo 21. aprila potekal občni zbor DZP - PRAE, kjer bo izvoljen nov upravni odbor. Igor Švab, dosedanji predstavnik SSO v odboru, je izrazil željo, da bi prišlo do zamenjave in o tej temi je Izvršni odbor SSO podprl predlog predsednika Štoka, da za nov odbor predlagajo Iva Corvo, ki ima potrebno strokovnost za opravljanje zadolžitve člana upravnega odbora DZP-PRAE.

Italija in pribežniki iz Tunizije Z Evropo se ne gre šaliti

Splošno znano je, da Italija ne blesti v svoji zunanji politiki. Kar se je zgodilo letos v začetku aprila v zvezi s tunizijskimi ilegalnimi pribežniki, je presešlo meje politične in diplomatske resnosti. Potek dogodkov je znan. Na italijanski otok Lampedusa se je zateklo več tisoč ilegalnih pribežnikov iz nasproti ležeče Tunizije, kar je, razumljivo, povzročilo velike težave ne samo otoškemu prebivalstvu (kakih pet tisoč ljudi), ampak predvsem italijanskim oblastem

in samim pribežnikom glede njihovečasne nastanitve in nadaljnje napotitve. Na otoku je do pred dobrim letom deloval edini sprejemni center za kakih 1.500 ljudi. Po prekinjenem dotoku tradicionalnih pribežnikov iz raznih delov Afrike in Azije po zaostritvi nadzora obalnega pasu na temelju znanega dogovora med libijskim polkolnikom Gadafijem in italijanskim vladnim predsednikom Berlusconiem, je italijansko notranje ministrstvo, ki ga vodi minister Maroni, eden vodilnih prvakov Severne lige, omenjeno zbirno središče zaprlo in ga povsem opustilo iz politične kratkovidnosti, češ da ne bo več potrebno, prikazajoč to kot velik uspeh italijanske politike do preprečevanja prihajanja ilegalnih priseljencev.

Po starem pregovornem reku, da človek obrača, Bog pa obrne, so se sedanjí italijanski politiki ušteili v svojem predvidevanju, slepo zaupajoč omenjenemu italijansko-libijskemu dogovoru. Zgodilo se je, da se je prav v libijski sosedni Tuniziji pod pritiskom ljudskega upora zrušil diktatorski režim in so se s tem odprla vrata v svobodo. Sad političnih sprememb je želja po izboljšanju gospodarskih razmer z zaposlitvijo v evropskih državah, predvsem v

Franciji, kjer živi in dela precej starih in novejših tunizijskih priseljencev. Pomembna okoliščina je tudi ta, da številni Tunizijci obvladajo francoščino, ki jo poučujejo v tunizijskih šolah, kajti Tunizija je bila do leta 1956 francoska kolonija.

Ko so italijanske oblasti ugotovile, da se pretežna večina tunizijskih pribežnikov želi zaposliti v Franciji (kjer imajo tudi številne sorodnike) in da italijanska javnost pod močnim propagandnim pritiskom Severne lige in sk-

nanjena z njenimi navodili glede ravnanja do navedenih pribežnikov in političnih beguncev.

O zahtevah Italije so evropski notranji ministri razpravljali na zasedanju 11. aprila v Luksemburgu. Nobena članica EU ni podprla zahtev Italije. Vse so ji skušali dopovedati, da ni nobene pravne in upravne logike za njeno enostransko izdajanje začasnih dovoljenj za bivanje pribežnikov v državah EU. Evropska komisarka za notranje zadeve Malmstrom je namreč pojasnila, da dosedanje

števílo ilegalnih pribežnikov iz Tunizije, ki bi se želeli zaposliti v Evropi, ne upravičuje sproženja mehanizma solidarnosti. Vse največje evropske države, kot so Francija, Velika Britanija, Španija in Nemčija, so doslej povprečno sprejele nad 200.000 tujih priseljencev, v Italiji pa se trenutno zadržuje kakih

20.000 tunizijskih pribežnikov. Po končanem zasedanju se je italijanski notranji minister Roberto Maroni javno vprašal, ali je še smiselno biti del Evropske unije, s čimer je namigoval na možnost, da bi Italija izstopila iz EU. Podobno stališče je pred tem izrazil tudi predsednik vlade Berlusconi ob svojem prvem obisku na otoku Lampedusa. Takšna neresna razmišljanja pa je odločno zavrnil predsednik republike Napolitano: "Z Evropo se ne gre šaliti". Omenjeno grožnjo visokih vladnih predstavnikov so ostro obsodili predstavniki opozicijskih strank in poudarili, da je vlada žrtev lastnih protislovij in demagogije, v mreže katerih se je zdaj sama ujela. Voditelj Severne lige Bossi je navedene Maronijeve izjave skušal opravičiti z okoliščino, da jih je izrekel v trenutku jeze, potem ko svet notranjih ministrov EU ni pristal na njegove predloge glede tunizijskih pribežnikov.

Alojz Tul

Vsem slovenskim rojakom in rojakinjam, ki se z nami trudite in žrtvujete za to, da bi slovenska narodna zavest, resnično demokratično prepričanje in vera v boljši jutrišnji dan bili vedno bolj globoko zakoreninjani v srcih nas vseh, voščimo veselo in blagoslovljeno Veliko noč.

SLOVENSKA SKUPNOST
Trst-Gorica-Videm

SVET
SLOVENSkih
ORGANIZACIJ

Vsem svojim članicam ter celotni slovenski narodni skupnosti želimo blagoslovljeno in radostno Veliko noč.

Naj vstajenjski duh oplodi vsa naša upanja in skupna prizadevanja za lepšo in mirnejšo prihodnost.

Velika noč – april 2011

Povejmo na glas

To je dar brez primere

Nikakršnega dvoma ni, da je Velika noč praznik vseh praznikov, dar, ki mu ni primere. Potem ko je izvoljeni sin označil ljudem toliko prečudovitih veselih novic, potem ko je delal dobro, ozdravil in vsakomur, ki je to hotel, odprl oči srca, potem ko je neustrahovano prepričeval, da je Bog dober in da je v tej lastnosti zaobsežena vsa njegova narava, ker druge ni, je na koncu storil še magistralno dejanje in se po smrti pokazal izbranim pričam. Že prej je napovedal, da bo tam, kamor bo odšel, pripravil prostor za svoje prijatelje, čutečemu razbojniku na križu pa obljubil, da bosta kmalu skupaj v nebesih. In kdor v vse to zares verjame, je temu primerno obdarovan, ker je pač Velika noč velikansko znamenje, da se življenje ne konča tukaj na zemlji, s čimer je vsemogočna smrt na poseben način premagana. Pomeni pa tudi, da je stvarstvo sestavljeno iz dveh delov, iz tistega minljivega, ki ga vidimo, in tistega neminljivega ter večno živega, ki mu pravimo nebesa in ga vidimo le preko vere. In v tem je neizrekljivo olajšanje za človeka, ki se šibi pod mnogimi težavami in je od njih pogostoma kruto ogrožen. Dovolj se je spomniti naravnih katastrof, ki jih ne moremo preprečiti, razen tistih, ki so vezane na uničevanje okolja. Ne moremo preprečiti niti minevanja in s tem umiranja naših najdražjih, in to je druga bridka teža, ki ji ne moremo uiti. Z večjim čutom za bližnjega pa bi lahko, če bi to počeli vsi, bistveno zmanjšali rane in udarce, ki si jih prizadevamo

drug drugemu, tukaj bi bi bilo mogoče napraviti dosti več in življenje nas vseh bi bilo dosti lažje in manj boleče. Ogromno je torej stvari, ki lomijo človeka in njegovo krhkost, zato je dar Velike noči tako enkrat, tolažil in po božji presoji tudi nujen. Če človek ni rešen strahu zaradi svoje minljivosti, in to je verjetno najhujši strah, bo krčevito iskal poravnava za to svojo usodo. Poravnava bo zahteval za vsako ceno, hlastno in tudi nasilno bo kopicil najraznovrstnejša tuzemska zadoščenja, hotel bo več in več bogastva, na vsak način še več, kot drugemu drugi, hotel bo še več oblasti, slave in časti, da bo več od drugih, in tako se bo z drugimi vedno spopadal in drugi z njim in vojn v osebnem življenju ter v velikih razsežnostih ne bo nikoli konca. Če pa človek dar Velike noči resnično sprejme, in tu je mogoče obžalovati, da ga ne sprejme do kraja, se z njega odmakne groza konca in šele tedaj lahko njegova duša zadihne in šele tedaj je drugih ljudi zares vesel in ne vidi v njih tekmecev, šele tedaj privoščí vsem le dobro in je vesel uspeha drugih in se reši razjedajoče zavisti, zaradi katere dviga roko nad bližnjega in ga pobija. Šele tedaj je človek pomirjen in srečen, ker se je spraval z drugim človekom in s tem s samim seboj ter na ta način postal brat in sestra z vsemi ljudmi. Enkrat je silovit sij Velike noči, slj, ki nikdar ne ugasne v želji, da bomo nekega dne vendar vsi odprli okna svojega srca in pustili vanj odrešujočo božjo svetlobo.

Janez Povše

TRST Delo p. Marka Rupnika v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa

"Samo novo življenje lahko ozdravi narode"

V župnijski cerkvi sv. Terezije

Deteta Jezusa v ul. Manzoni v Trstu sta od prejšnjega tedna prisotna nova krstilnica in umetniško delo, ki govori o luči in novem življenju. Marmornata krstilnica, ki je postavljena levo ob vhodu v cerkev, je delo kamnoseka Vojka Mužine; približno 25 kvadratnih metrov prostora okrog nje pa

prekriva v veliki meri pozlačen mozaik, ki ga je izdelal teolog in umetnik p. Marko Ivan Rupnik s sodelavci ateliera duhovne umetnosti rimskega Centra Aletti. Za podvig, "uresničitev dolgoletnih sanj", ki jih je v soboto, 16. aprila, blagoslovil škof Giampaolo Crepaldi (na sliki), si je veliko prizadeval župnik g. Paolo Iannaccone.

Slovenski jezuit in Prešernov nagajenec, ki je s svojo razpoznavno umetniško govorico, prečesto s prodorno teološko mislijo, v zadnjih dobrih desetih letih že izdelal prvovrstne stvaritve v desetih evropskih državah, v ZDA in na Srednjem Vzhodu, je v ponedeljek, 11. aprila, v Trstu ponudil poslušalcem, ki so do zadnjega kotička napolnili cerkev sv. Terezije Deteta Jezusa, krsno katehezo, poleg tega pa je orisal slogovne izbire in liturgični pomen novega dela.

"Edini razlog, zaradi katerega nekdo stopi v Cerkev, je večno življenje", je začel p. Rupnik svojo katehezo, ki jo povzemamo v glavnih obrisih. Cerkev je edini prostor, v katerem lahko presežemo smrt. Veliki cerkveni očetje 4. in 5. stoletja, učitelji krščanske misli v času, "ko je teologija bila še poezija in ne abstraktna filozofija", so trdili, da Adam in Eva v raju nista bila naga, temveč oblečena v slavo, v svetlobo. Bila sta "kot zvezda, ki hodi po zemlji". Z grehom je ta svetloba ugasnila. Ko je sveča prižgana, zaradi plamena skoraj ne vidiš stena, sploh pa ga ne moreš zlomiti, saj se spečeš; ko pa sveča ugasne, je steni viden in hkrati krhek. Podobno se je zgodilo s človekom, navajajo očetje: bil je prižgan Božji ogenj, greh ga je prevaral in postal je ugasel steni. Smisel življenja je postal tragičen, vezan na krhko telo, ki mu je usojena smrt. Temeljni problem je v tem, ker človek dobro ve, da je ugasel, pa bi se rad prižgal sam. In ne more. Človek, ki je življenje izgubil, bi si ga rad dal sam. Kako? S stvarmi. "Vse, celo bližnjega, smo sposobni imeti za stvari".

Če hočemo živeti, moramo imeti nekoga, ki nas rodi; cerkveni očetje pravijo, da je Cerkev mati, krst pa porod. Cerkev na deviški način rodi Božje otroke za večno življenje. Gre za delo Svetega Duha, pri katerem mi sodelujemo. "Če se kdo rodi tako, stopi v

Foto IG

odnos z Bogom; če se pa kdo v Cerkvi rodi po zaslugi mojega pastoralnega delovanja, stopi v odnos z mano in me bo prej ali slej odvrnil". Evropa je utrujena in naveličana Cerkev, je podčrtal umetnik. "Prišli smo do točke, ko želi biti kar koli drugega, samo krščanska ne". Protagonisti krščanskega življenja smo postali zgolj mi in naše delovanje. Toda nihalo zgodovine prej ali slej zaniha v drugo smer. "V tem dramatičnem trenutku lahko rečemo, da je določena evangelizacija pustila za sabo veliko alergijo do vsega, kar je krščansko". Če je Cerkev mati, krst pa porod, je otrok podoben roditelju. Onkraj vseh zgodovinskih in družbenih navlak je Cerkev občestvo

P. Marko Ivan Rupnik

oseb v Kristusu po podobi troednega Boga. Kot Kristusovo telo živimo v organski harmoniji; življenje, ki ga prejemamo, je vidni in nevidni svet. Krstilnica je v obliki keliha, ki je že od predkrščanskih časov pomenil trpljenje, obenem pa razsežnost odnosa, zdravico. Prvi baptisteriji so bili izdelani v obliki keliha ali križa: pri krstu stopimo v vodo, ki nas prekrje (smrt), nato izstopimo iz nje (vstajenje). V Kristusovi krvi smo tudi umiti, njegova žrtev nas očisti lažne podobe Boga. Skušnjava nas hoče namreč prepričati o dveh stvarih: da je Bog hudoben in ljubo-sumen ter da se bomo bolje počutili, če bomo daleč od njega.

Mozaik ponazarja odlomek iz 22. poglavja Razodetja, prikazuje pa jagnje na prestolu. Pod prestolom izvira reka, zraven pa je videti vejave in listje drevesa, ki zdravi ljudstva. "Mislim, da tudi tržaška zemlja potrebuje ozdravljenje". Sami ne zmoremo; potrebujemo nekoga, ki nas očisti. Samo novo življenje, ki razmišlja kot Kristus, lahko ozdravi narode. Zaradi različnih pozlačenih mozaičnih kamenčkov bo vogal ob krstilnici vedno osvetljen, je povedal p. Rupnik na koncu, "ker tam je vir svetlobe". / DD

osamljenosti v občestvo, iz smrti v življenje, temveč le... fotografski obred. Če Cerkev ni kraj novega življenja, lahko ponudi le "bled moralizem": nakaže teorijo, ki naj jo s trudom uredničujemo. "Kakšna je potem sploh razlika med krščanstvom in katero koli ideologijo"? Življenje kristjanov dejansko "upravlja" svet: pustil nam je nekaj vrednot in idej ter župnijsko dejavnost. Domovi ljudi so vsi enaki: divan, dva foteljska in televizija. Moč in ugled ima javno mnenje: to srkajo otroci že z materinim mlekom. Kako preživljamo praznike? In kako dopust? Naše življenje je vse manj Kristusovo ter vse bolj telesno in duševno.

Danes ni več čas samo za nauk; ljudje želijo videti, ne le poslušati. Župnik v tržaški cerkvi je zato imel dobro zamisel postaviti krstilnico ob vhodu, je povedal pater. Ko so kristjani začeli graditi cerkve, jim je bilo jasno to: kar delamo s kamni, mora biti podoba tega, kar smo kot živo Kristusovo telo. "Dovolj je, da primerjamo Oglej s sodobnimi cerkvami, pa nam bo takoj jasno, da je krščanstvo danes anemično, zmedeno, brez identitete in življenja". V cerkev se ne stopi iz kazni, temveč prek smrti in vstajenja!

O svoji umetnosti je slovenski jezuit povedal, da je bistvena, brez odvečnih detajlov, pozorna na simbole. "Preveč je besed in razlag, ločenih od življenja". Simbol kot najvišji izraz krščanskega uma organsko povezuje vidni in nevidni svet. Krstilnica je v obliki keliha, ki je že od predkrščanskih časov pomenil trpljenje, obenem pa razsežnost odnosa, zdravico. Prvi baptisteriji so bili izdelani v obliki keliha ali križa: pri krstu stopimo v vodo, ki nas prekrje (smrt), nato izstopimo iz nje (vstajenje). V Kristusovi krvi smo tudi umiti, njegova žrtev nas očisti lažne podobe Boga. Skušnjava nas hoče namreč prepričati o dveh stvarih: da je Bog hudoben in ljubo-sumen ter da se bomo bolje počutili, če bomo daleč od njega.

Mozaik ponazarja odlomek iz 22. poglavja Razodetja, prikazuje pa jagnje na prestolu. Pod prestolom izvira reka, zraven pa je videti vejave in listje drevesa, ki zdravi ljudstva. "Mislim, da tudi tržaška zemlja potrebuje ozdravljenje". Sami ne zmoremo; potrebujemo nekoga, ki nas očisti. Samo novo življenje, ki razmišlja kot Kristus, lahko ozdravi narode. Zaradi različnih pozlačenih mozaičnih kamenčkov bo vogal ob krstilnici vedno osvetljen, je povedal p. Rupnik na koncu, "ker tam je vir svetlobe". / DD

Velikonočna poslanica

Surrexit Christus, aleluja!

Surrexit Christus, spes nostra! Non est in alio aliquo salus: Kristus, naše upanje, je vstal od mrtvih; v nikomer drugem ni odrešenja (Apd 4,12). S temi besedami, ki jih beremo v Apostolskih delih, voščim vsem sveto Veliko noč. Surrexit Christus, aleluja! Vstajenje Gospoda Jezusa je za vsakega izmed nas vir ozdravljenja, upanja in tolažbe. Zdravilno zelišče zoper smrt obstaja. Kristus je drevo življenja, ki je ponovno dosegljivo. Če mu sledimo, smo v življenju. Velikonočno voščilo nosi v sebi novo perspektivo naše človeške in krščanske biti. Ta nova perspektiva izhaja iz življenja, ne pa iz smrti; izhaja iz miru, ne iz sporov; izhaja iz solidarnosti, ne iz individualistične sebičnosti; izhaja iz sijajnosti resnice, iz luči in čistosti, ne pa iz lažnosti. Velika noč bo resnično dobra in plodna v vsem dobrem, le če bo naše grešno življenje krenilo v Božjo smer. Oddaljenost in ravnodušnost do Boga življenja sta izraza dramatične bolezni, ki kvarita naš vsakdan in naše upanje v prihodnost. Sveti oče Benedikt XVI.

nas s svojim sijajnim pastoralnim delom opominja, naj izkoristimo milost, ki izhaja iz velikonočne skrivnosti Gospoda Jezusa: "Velika noč Jezusa Kristusa je znak najvišje in neprekosljive Božje moči. Je nadvse izreden dogodek, je najlepši in najbolj zrel sad Božje skrivnosti. Je dogodek, ki daje temelj vsej naši veri". Iz-

redno lepo je ime, s katerim so angeli poimenovali Vstalega: *Tisti, ki živi!* V tem je srž naše vere in našega bivanja: živi Kristus, sedaj, tukaj. Ne le njegov nauk in njegove misli, ampak tudi njegova Oseba: on je živ, kliče nas, dotika se nas, diha z nami, seje radost ter nas ljubi s popolno in zvesto ljubeznijo. To počenja ne simbolno ne navidezno ne idealno, a stvarno. "Če Kristus ni vstal", pravi Sveto pismo, "je vaša vera prazna": ravno tista vera, ki že dva tisoč let podpira nešteto število moških in žensk, daje pomen njihovemu življenju, jih roti k doseganju velikih izzivov in jih vodi v vsakdanjem početju, jih odpira upanju. Tudi Trst potrebuje velikonočno upanje, ki nam ga vliwa vstali Kristus; potrebuje upanje v

duhovni prepoved, ki je temelj vsake obnove; potrebuje upanje v obdobje delovnega jav-

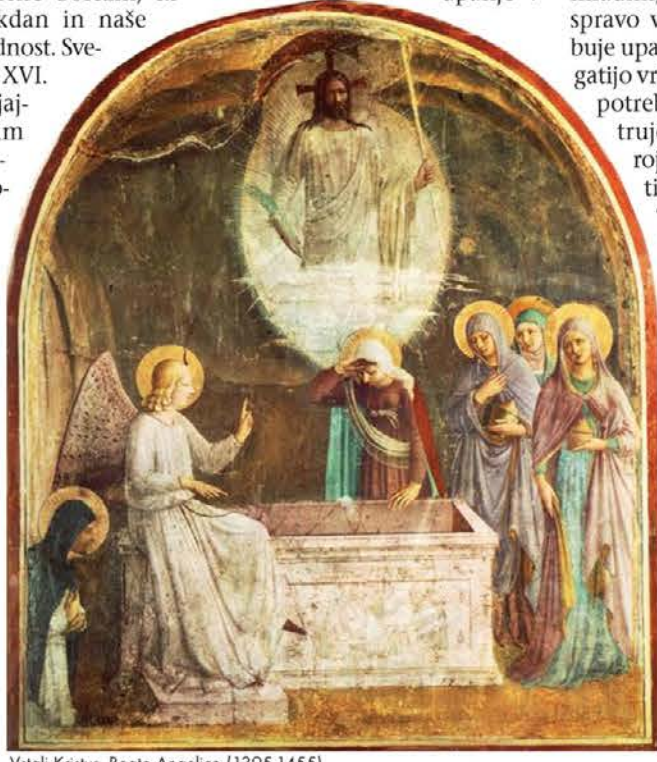

Foto IG

negu prijateljstva, ki lahko ponudi službo in vlije upanje našim mladim; potrebuje upanje v spravo vseh različnosti; potrebuje upanje v življenje, ki ga bogatijo vrline dobrote in bratstva; potrebuje upanje, ki naj bo truje prenovljeni pomladi rojstev mnogih otrok. Sveti oče nam zagotavlja: "Naše neuspehe, naša razočaranja, naše grenkobe, ki se zdi, da zaznamujejo propad vsega, razsvetljuje upanje. Dejanje ljubezni križa je potrjeno od Očeta in sijajna luč Vstajenja vse objema in spreminja. Iz izdajstva se lahko rodi prijateljstvo, iz zatajivne oproščenosti, iz sovraštva ljubezen".

Vsem voščim veselo in upanja polno Veliko noč!

+ Giampaolo Crepaldi
Nadškof - Tržaški škof

Vstali Kristus, Beato Angelico [1395-1455]

Beneškemu duhovniku v spomin Dragi g. Arturo Blasutto!

Zadnjič sem Vam pisal poldni 2006, ko je Slovenska zamejska skavtska organizacija v tipanski občini priredila svoj jamboree in obujal spomine na lepe tabore, ki smo jih doživeli na travnikih nad cerkvico Sv. Duha v Viškorski in na ostala srečanja z Vami in Vašim nečakom ter njegovo družino. Danes ste mi spet prišli v misli, ker sem z velikim veseljem prebral vest, da je občinski svet v občini Tipana, h kateri spada tudi Viškorska, 7. aprila 2011 soglasno izglasoval sklep, da na osnovi zakona o zaščiti slovenske narodne skupnosti v Italiji št. 38 in občinskega statuta zaprosi za ustanovitve dvojezičnega otroškega vrta in osnovne šole, torej s poukom v slovenščini in italijanščini. Občinski svet se sklicuje na svoj statut, ki občinu obvezuje, da "vzpodbuja take družbene in kulturne pobude, ki so primerne za ohranitev in ovrednotenje slovenskega jezika ter zaščito zgodovinske, etnične in kulturne dediščine krajevne skupnosti". Občinski upravitelji z županom Berrom na čelu so torej menili, da je za otroke dobro, da se v vrtcu in šoli učijo tudi slovenskega jezika. Gre torej za nadgradnjo dosedanjih tedajev slovensčine, ki so jih v šoli itak prirejali. Zani-

mivo je, da so se v utemeljitvi sklicevali tudi na dejstvo, da so po vstopu Slovenije v Evropsko unijo odpadle vse politične in ideološke napetosti, ki so v vsem povojnem času močno oškodovale razvoj občinskega ozemlja, v sedanjem času pa je prvenstvenega pomena obnoviti dobrososedske odnose in sodelovanje med obmejnimi vasi Breginjskega kota, s katerimi so se vasi pod Veliko glavo od nekdaj družile. Zelo vzpodbuden se mi je zdel tudi podatek, da dvojezično šolo podpirajo tudi sami učitelji tipanske šole, kakor tudi starši otrok, ki to šolo obiskujejo in s katerimi so se upravitelji predhodno srečali. Ob tej vesti, dragi g. Blasutto, sem pomislil na vse gorje, ki ste ga pretrpeli ne le v predvojnem in medvojnem času v Reziji, ampak predvsem na dobo, ko ste po vojni službovali na Lesah v Nediških dolinah in so Vas preganjali in obrekovali prav zaradi zvestobe domači slovenski besedi in pesmi. Ni tu mesta, da bi obnavljal Vašo zgodbo, ki je v marsičem podobna usodi drugih benečanskih duhovnikov, ki so in še vztrajajo pri oznanjanju božje besede v materinščini. Vem le, da vas je tedanja videmski nadškof leta 1955

komaj 43-letnega po krivici upokojil in da Vas je to zelo prizadelo, a ker ste vedeli, da trpite krivico, ste vse z veliko žrtvijo tudi prenašali in dočakali lepo starost v rojstni vasi.

Tako, dragi g. Blasutto, časi se spreminjajo. Prepričan sem, da so tudi vaša vera, zgled in zvestoba, vaše trpljenje in žrtve prispevali, da so se stvari spremenile in da danes institucije, ki so še pred kakim desetletjem odklanjale slovenski jezik, same spoznavajo, kako pomembno in v vseh smislih zdravo in koristno je za ljudi, da ohranijo svojo identiteto in kulturo, in kako je treba v tem smislu delati.

V dne, ko se pripravljamo na vstajenje Gospodovo, naj Vas najlepše pozdravim in se z Vami vedim tega prebujanja pod Veliko glavo v vaseh Karnajske doline, kjer domača beseda še ni zamrla in se bo lahko s to novo pobudo na ravni državne šole, še razvila, podobno kot to lahko rečemo za dvojezično šolo, ki deluje v Špetru. Bodite Vi sami in ostali čedermaci, ki ste verjeli v pomen oznanjanja Besede v slovenskem jeziku, pa čeprav narečnem, veliki in zvesti priprošnjiki za splošno prenovo župnij, v katerih ste službovali. Izpustite pri Najvišjem to milost, da bi ljudje ostali zvesti svoji materni besedi in naukom, ki so jih naše matere in stare matere delile, ko smo bili otroci. Zbogom!

Vaš Marko Tavčar
Devin, na oljčno nedeljo 2011

Iz misijona v Ugandi

Oglašja se misijonar Danilo Lisjak

Dragi prijatelji in sodelavci pri našem misijonskem delu na severu Ugande! Priscen velikonočni pozdrav ve-

na krivda, ki je bila vredna imeti...', bo spet zarezalo v našo misel, ki išče odgovor za vsa nasilja tega sveta. Kdo neki od mogočnejšev tega sveta bi mogel biti

prekipelo in opozicija, potisnjena v nepomenskost, je izkoristila priložnost. Več kot 30% Ugandčanov ne je dovolj dnevnih (32 milijov je Ugandčanov)

tov po vsem svetu. Seveda je to tudi posledica megalomanskega zapravljanja denarja predsednika, ki je potvoril zadnje volitve v februarju in je za svoje ponovno ustoličenje zahteval 2 milijardi shilingov. Tako je

ve policijske in vojaške represalije. Je pa res, da Uganda daje vse bolj vtis policijsko-vojaške dežele, kar po drugi strani daje dovolj varnosti obiskovalcem in turistom. Ker je hkrati prehodna dežela za oskrbo južnih in zahodnih dežel, sosed si ne more privoščiti zapore glavnih cest.

V zadnjih štirih mesecih je zaradi izredne in dolgotrajne suše naš misijon domala 'pogorel', da se sedaj lahko vidijo kupčki slamatih hiš, nametanih med polji (zaselki - velike družine) ob kakšnem mangovcu ali drugem drevesu; prej so se skrivale v dva metra visoki travi in grmičevju. Tako imamo vsaj idejo, kje se 'skrivajo' naši verniki. Torej ogenj je dobrodošel, saj v njem pogorijo tudi kače in žuželke; seveda je vsako pogozdovanje proti eroziji brez koristi. Naša kritina je slama, ki jo vsakih 5 let na okro-

gli kolibi zamenjajo, ker preperi v soncu in dežju. Če kaj krađejo, potem je to gotovo slama, vendar tista že povezana v snope in namenjena prodaji. Gradnja novega misijona, župnije Atede, zelo hitro napreduje. Lotili smo se cerkve (15. februarja), za katero je načrt naredila Slovenka in veseli smo, da je

Misijonsko središče Slovenije prislunilo naši prošnji za pomoč pri gradnji. Slovenski misijonar Ignacij Knoblar (okr. 1850) je po pričevanju sv. Danijela Combonija 'oče poniških misijonov' in slovenska pomoč pri postavitvi novega misijona naj bo tudi simbolično priznanje njemu in drugim slovenskim misijonarjem, ki so ga spremljali. S primernim obeležjem v novi cerkvi bi radi tudi to napisali. Misijon bo poleg cerkve najprej zgradil internat za deklice in dečke osnovne šole in tudi štiri nove razrede in šele nato tudi druge prostore za duhovnika in upravne prostore. Vse to je zasnovano v skromni in funkcionalni obliki. Nekaj od tega bo tudi s slamo pokrito kot znamenje solidarnosti z našimi ljudmi. Moj hvaležni 'boglonej' vsem v zamejstvu, ki me podpirate tako duhovno in gmotno, in tudi Novemu glasu, ki je 'glas' slovenskih misijonarjev. Vstal je Kristus, Aleluja!

Vaš Danilo

selja in novega upanja, ki nam ga vedno znova zagotavlja vstali Gospod! Ta naj doseže vaše domove in zajame vašo srca! Njega, ki je premagal smrt in odprl horizonte večnosti, sobivanja z Njim v večni sreči, ki se začelja že tu na zemlji, oznanjamo in Zanj pričujemo misijonarji, kar smo prav vsi kristjani. 'Oh, sreč-

blize trpečemu in odrinjenemu človeku v tej naši dolini? Mnogi so me prosili, naj napišem vrstico ali dve o zadnjih nemirih in žrtvah v Ugandi. Res, vzplamtelo je v četrtek, 7. aprila, domala po vsej Ugandi. Poulični neredi so bili uperjeni proti vsem podražitvam, ki so posledica tu-di podražitev bencinskih deriva-

in so tudi po izredno dolgi suši štirih mesecev vse poljščine podvojile ceno. Sedaj je spet mirno in molimo za ubijalce kot za žrtve. Menda je bilo v glavnem mestu okrog 50, tukaj v Gulu pa 3 žrt-

Ko se Bog skloni k človeku

Vstajenskemu jutru naproti

Nekoč smo na cvetni petek praznovali god Žalostne Matere Božje. Kar nekaj Slovenk je ta dan godovalo, saj je bil lik Marije sedmih žalosti tesno vpet v simboliko slovenske žene. Na ta dan že nekaj let dobivam obisk. Tedaj se mi čas zavrti nazaj za kako desetletje. Obiščeta me starejša zakonca. Vedno enak obred. Globoko se priklonita, gospod se odkrije, gospa pa mi ponudi šopek vijolic in vedno enako reče: "Te so iz našega vrta. Poglejte, kako so lepe! Prav enake bom nesla svojemu Armandu na velikonočno jutro po vstajenski procesiji". Gospod pa doda: "Da, to delava že deset let, odkar je šel od nas k našemu Očetu"! Nato iz avta prinese 'gajbo' sveže zelenjave, vedno z enako pripombo: "To je zraslo na našem vrtu. Poglejte, kako je lepa, sveža, kar takšno bi jedel..."

V hiši posedemo. Gospa s klobučkom drži na kolenskih torbico, že malo oguljeno, vedno enako. Gospod zamišljeno spremlja pogovor in včasih kaj pripomni. - Dogajanje se deset let ni spremenilo ... Mene pa od tihe nedelje dalje spremlja skrb, kaj naj jima povem, da bi odšla potolažena. Bilo je pred dobrim desetletjem, ko sem bil poklican v eno od bolnišnic v Piemontu, kjer je umiral njen sin. Delal je na železnici, zašel v neko družbo, po kratki bolezni, ki je hitro napredovala, se je poslovil. Starša sta ga redno dvakrat na teden obiskovala, sam pa sem bil ob njem, ko je umiral. Tja me je poklical redovni brat, ki vodi tamkajšnje bolnišnico.

Ko je čisto slučajno zapazil, da je fant Slovenec, me je poklical, češ, le zakaj bi ne bil ob njem ob slovesu s narodnjak. Letošnji obisk pa je bil nekoliko

drugačen, lahko bi rekel vstajenski. "Deset let žalujeva", je dodala gospa, "deset let se sprašujeva, zakaj je pri nas tako, zakaj bi ne bil tudi v naši hiši otroški jok in smeh, zakaj mora biti tako... Vse

polno ugibanj, pa vendar... Vi učite, da je Bog dober, pravičen, usmiljen ... Pa veste, da je? Jaz v to verujem. Oba sva dobila spoznanje, da je to volja Božja. - Veste, kje sva to spoznala? Na Sv. Gori. Ko sva tako sama bila pred Marijinim oltarjem - kot da bi nama Marija prišepnila: ne žalujta, živita dalje, zaupajta, vajin sin živi in vaju spremlja in je vedno z vama. - In od tistega trenutka dalje sva postala drugačna. Oba sva začutila nekaj, kar ne znava povedati, je pa to bilo neko spoznanje, ki nama je po desetih letih žalovanja vilo novo moč, in od tedaj, ko greva k najinemu Armandu, se drživa za roko, tako kot sva se držala v mladosti. Vidite, gospod, če človek veruje, se Bog skloni k njemu, in to celo tako, da človeku ni treba

do Njega! To govorite, gospod, to oznanjate, velikonočno jutro ni samo na Veliko noč, ampak vedno, ko se Bog skloni k človeku ..."

Ambrož Kodolja

Na oljčno nedeljo v Gorici

Kimovčev Pasijon v cerkvi sv. Ignacija na Travniku

Po lepi, nad polstoletja stari tradiciji so tudi letos na oljčno nedeljo, 17. aprila, v cerkvi sv. Ignacija na goriškem Travniku med jutranjo slovensko sveto mašo izvajali presunljiv Pasijon, ki ga je skladatelj F. Kimovec uglasbil po evangeliju sv. Mateja. Mašno daritev, pri kateri je bilo nad sto vernikov, med temi skupinica otrok, je vodil mladi

je poleg pevcev Silvana Bense in Martina Srebrničja zapel tudi solistične dele. Prisotni pevci so, kljub temu da vsako nedeljo sodelujejo pri mašnem obredu v domačih župnijskih cerkvah, radovoljno prispevali svoj glas pri tem Pasijonu, ki je res edinstven, saj ga izvajajo malokje, zato bi bilo vredno to travniško tradicijo ohraniti tako, da bi se študije tega pre-

pomočnik župnijskega upravitelja Slovenskega pastoralnega središča pri sv. Ivanu Alessio Stasi, ki se je iz Rima, kjer študira, vrnil v Gorico za velikonočne praznike, da bi pomagal našim duhovnikom, ki jih je, kot znano, zmeraj manj. G. Stasi je pri Pasijonu odpel vlogo Kristusa, pripovedovalec je bil kot že nekaj let Dario Bertinazzi, pevec in dirigent, sedaj pa še predsednik Zdrženja cerkvenih pevskih zborov Gorica. Na koro je skupino pevcev, ki so prišli iz raznih okoliških vasi, vodil požrtvovalni dirigent Zdravko Klanjšček, ki

tresljivega dela lotili tudi mladi pevci. Razveseljivo je dejstvo, da je bil med zreliimi moškimi glasovi letos tudi 16-letni Lorenzo Vizin z Jazbin. Upati je, da se mu bo v prihodnje pridružil še kak mlad pevski navdušenec. Pasijon je na orgle že drugo leto spremljala mlada in zelo obetavna organistka Eva Dolinšek iz Mirna. Pri izvedbi ostalih mašnih pesmi pa je pri tem veličastnem glasbilu kot vsako nedeljo sedel prof. Andrej Bračič, že mnogo let vestni organist pri tej slovenski mašni daritvi na Travniku.

Tradicionalna pobožnost v Gorici Mestni križev pot na veliki petek

Vsredo, 13. aprila, je bilo v dvorani pri Sv. Roku (Podturnu) v Gorici srečanje vseh sodelujočih komponent mestnega križevga pota. Zaradi del na Goriškem gradu bo letos sprevod krenil s Trga sv. Antona mimo trga Cavour, po ulici Mazzini do trga pred občino, po ulici De Gasperi in ul. Roma na Travniku, kjer bo končno misel podal goriški nadškof Dino De Antoni. Naslov letošnje "via crucis" je Iz-

beri pot križa in obarvaj svoje življenje. Štirinajst običajnih postaj bo strnjениh v sedem postankov ob poti. Vsak postanek, ki bo vseboval dve postaji, bo označevala ena barva in ključna beseda. Barve bodo na koncu sestavile mavrico, simbol zaveze med Bogom in ljudmi. Slovenski verni skupnosti v Gorici sta bili dodeljeni prvi dve postaji (Pilat obsodi Jezusa na smrt in Jezus vzame križ na svoje rame) na Trgu sv. Antona.

Barva, ki bo označevala postajo, je rumena, ključna beseda pa pravičnost. Besedilo bodo oblikovali člani birmanske skupine pri sv. Ivanu v sodelovanju s slovenskimi goriškimi skavti, ki že dve leti zaporedoma sodelujejo pri tej pobožnosti. Poskr-

bljeno bo tudi, da nekdo v slovenskem jeziku med potjo prebere naslov posameznih postaj. Tudi to je lepa priložnost, da se izpriča živa slovenska prisotnost v mestu. Zato: vsi toplo vabljeni v petek, 22. aprila, ob 20.30 na Trg sv. Antona!

Zrušila se je hierarhija vrednot

Maj '68 v današnji krizi

Za nos bi vlekli drug drugega, če bi trdili, da je danes v Sloveniji vse v redu. Še bolj se od resnice oddaljujejo tisti, ki pravijo, da smo vsestranski zglede drugim evropskim državam. Žal resnice o naši situaciji, ki dan za dnem brutalno prihajajo na dan, govorijo nasprotno. Škandalom se vsak dan pridružujejo novi. Zato se ni več mogoče skrivati za razne kraljice, kakor je "zgodba o uspehu". Država pospešeno drsi navzdol – z njo so v prostem padu politika in kultura, šolstvo in ekonomija, družbena solidarnost in poštenost. Namesto da bi oblast drsenje navzdol zaustavila z odločitvami, ki so v prid vsem, lovi še zadnje trenutke, da bi uveljavila ozke, stalinistične ali libertiniistične ideološke poglede, ki kakor domine padajo na referendumih. Vlada se niti malo ne zmeni za to, koliko bo s tem povzročene škode, ampak enostavno sledi vodilu: "Pa poskušajmo! Če bo šlo, bo šlo, če ne, pa ne". Takšnemu načinu mišljenja se reče "loterija", ne pa "politika".

Če je takšna porazna situacija enemu ali drugemu prišla prav, da je lahko pokazal na vladajoče stranke z očitkom: "Poglejte, kako zelo so nesposobni!", smo zdaj dospeli v fazo, da se je treba nad smiselnostjo takih očitkov resno zamisliti. Zdi se, da se vse naše energije stekajo le še v medsebojno obtoževanje in pričakovanje novih škandalov. Veliki francoski antropolog

Rene' Girard, ki danes velja za enega največjih poznavalcev človekove kulture od samih začetkov človeštva do danes, ugotavlja, da so takšne krize stalnice v človeški kulturi. Krize se ponavljajo ritmično. Takšne krize imajo svoj izvor v tem, da se je sesul stari kulturni red. Girard pravi, da se kulturni red sesuje takrat, ko začnemo izginjati razlike. V krizi ne znam več razlikovati med tem, kaj smem in česa ne smem, kdo sem in kdo nisem, k čemu sem poklican, k čemu ne. V kriznih trenutkih se vsakdo čuti poklicanega in sposobnega za vse; slehernemu se zdi, da lahko vlada nad drugim. To je vir nasilja, ki se začne širiti kakor kuga; eno nasilje potegne za seboj drugo, večje, en škandal drugega, bolj škandaloznega. Kriza se le še pogloblja, dokler se ne najde "grešni kozel". Vsi naenkrat pokažejo nanj, obdolžijo ga krivde za vse zlo in ga žrtvujejo, izženejo ali celo ubijejo. Ta pojav, pravi Girard, je stalnica v človeški kulturi od njenih začetkov vse do danes. Tudi sam iz tega nisem izvzet; tudi sam se namreč kdaj najdem pred skušnjavo, ali bi krivdo priznal ali bi jo raje prevalil na druge.

Ta pojav stoji v vsej razvidnosti pred našimi očmi. Kultura množice nas vedno bolj požira vase: razmišljam, govorim in delujem tako kakor drugi in zato, ker to vidim pri drugih – samostojnega, kritičnega razmišljanja nisem več zmožen. Nenehno iščemo grešne kozle,

da bi nanje prevalili odgovornost za vse gorje, in se ne vprašamo, ali ti niso morda nedolžne žrtve, ki pa jih je skupnost pripravljena žrtvovati v prid ljubelega miru. Kultura množic, ki padamo pod njen vpliv, povzroča veliko nasilja in pritisikov. Množica preusmerja svoje nasilje na posameznike, ki jih izbere za tarče. Naša vsakdanja stvarnost je polna takšnega nasilja, ki sega od zgolj verbalnega, političnega, kulturnega, socialnega, ekonomskega pa vse do fizičnega nasilja vseh vrst. V takšni zmedeni, konfuzni, kaotični situaciji, ki jo v pocestnem jeziku opišemo kot situacijo, v kateri ni jasno, "kdo pije in kdo plača", se nihče več ne počuti varnega. Če pa se ne počutim dovolj varnega, zavzajem obrambno držo, ki se lahko hitro prevesi v napadalno in agresivno.

Ob tem se zastavljata dve vprašanji: kje ima duh, ki nas je privedel v takšno situacijo, svoj izvor? In drugič: kaj sem v takšni situaciji dolžan storiti?

Vzrok za sedanjo krizo najde Girard v "maju '68". V maju in juniju leta 1968 se je v Franciji prebudilo gibanje, ki je s svojimi zahtevami močno zaznamovalo vsa kasnejša desetletja po svetu. Gibanje je bilo protestno: najprej je bilo usmerjeno proti politični doktrini generala De Gaulla, proti njegovemu patriotizmu in humanizmu, ne nazadnje proti tradicionalnim krščanskim vrednotam. To protestno gibanje je zamajalo tradicionalni

kulturni red, ki si ga je človeštvo ustvarjalo skozi tisočletja.

Gibanje je sledilo sloganu: "Živeti brez prisile in uživati brez preprek". To načelo pa je bilo v popolnem nasprotju s tradicionalnimi vrednotami. Človek si je namreč že v začetku svoje zgodovine postavil meje, zapovedi in prepovedi, da ne bi padel nazaj v živalskost, ampak bi dosegal vedno višje norme človečnosti. Desetero zapovedi so temelj vse zahodne kulture. Te meje pa je maj '68 poskušal porušiti in v marsičem mu je uspelo. Maj '68 je uvedel novo prepoved: to je prepoved dajati prepovedi. Dovoljeno je vse; prepovedane so le prepovedi. Željam so se s tem odprle neskončne možnosti. To gibanje se ni ustavilo leta '68 v Franciji, ampak se je njegov duh razširil onkraj njenih meja in tudi danes – po več kakor 40 letih – je še živ, tudi v naši sredi, kjer nekatere politične stranke živijo prav od tega, da zagovarjajo neomejeni permisivizem, idejo, da je vsakomur vse dovoljeno. Takšna politična stališča so seveda vaba za množice. Na ta način liberalna politika zadnji dve stoletji osvaja zahodni politični prostor, ne da bi se ji bilo za to treba truditi.

Posledice danes bijejo v oči. Kultura človeškosti se je spremenila v pogorišče. Maj '68 je najprej zavrnil besedo morala. Ta je bila po prepričanju protestnikov zadnji oklep, ki je človeku onemogočal dostojno dihanje. S tem da se je osvobodil morale, je postal svoboden; temu je sledil intelektualni in moralni relativizem, ki pravi, da ima vsak svoje resnice in svoje dobro. V luči relativizma je vse enako dobro, zato med dobrim in zlim,

resničnim in neresničnim, lepim in grdum ni nobene razlike. Vsak ima enako prav; dejanj, ki bi bila neopravičljiva, ni več. To gre celo tako daleč, da naša uradna politika ne štiti žrtve pred storilci, ampak obratno – storilce pred žrtvami. Skratka, zrušila se je hierarhija vrednot in skupaj z besedo morala, ki se ji danes posmehujejo, so bile na smetišče zgodovine odvržene še druge besede, kakor so sveto, norma, prepoved, spoštovanje, prijaznost.

Posebna tarča gibanja pa je bila avtoriteta. Zlom avtoritete je najbolj prizadel družino in šolstvo. Človeštvo je bilo od nekdaj jasno, da vzgoja temelji na avtoriteti; sedaj pa so ji ta tla spodnesli. V govoru, ki ga je imel francoski predsednik Nicolas Sarkozy v Bercyju pred štirimi leti (29. 4. 2007), je poudaril katastrofalno spremembo v francoskem šolstvu po izgubi avtoritete. Tako pravi: "Maj '68 je uničil šolo, ki je bila šola odličnosti, zaslug, spoštovanja, državljanke vzgoje; šola, ki je hotela pomagati otrokom, da bi odrasli in ne bi ostali odrasli otroci; šola, ki je hotela učiti in ne pootročjati". Temu je sledil val cinizma.

Danes psihologi ugotavljajo, da je vzgoja neučinkovita, ker ni avtoritete. Bistvo avtoritete ni prisila; ni v tem, da bi mladostniku uničili njegov jaz. Nasprotno, mladostnik sam kliče po avtoriteti, ker čuti, da je avtoriteta pot, ki mu bo pomagala, da se bo razvil v samostojno, kritično in odraslo osebnost. Brez avtoritete ostane mladostnik večni otrok. In prav neodraslost, otročjost, neodgovornost je temeljni problem slovenske politike. Ker ne misli odraslo, ampak otročje, ne

misli na jutri, ampak le še na danes, na to, kako bo preživela ta hip. Jutrišnjega dne nima več pred očmi. Zato ostaja jutrišnji dan negotov; zato se ga mladi – in celo upokojeanci – bojijo in ne vedo, kaj jih čaka. Zato bežijo v sedanjih trenutkih, v tiste omame, ki jih sedanjih trenutkih nudi, od alkohola in spolnosti do droge. Naloga slovenskega državljanca – zlasti pa kristjana – danes je, da se takšni kulturi množičnosti upre. Razen h kritičnosti smo vsi poklicani k temu, da drug drugemu pokažemo, da prihodnost je, da jo je mogoče oblikovati, usmerjati – da torej ni brezupna. Zlasti pa je treba "projektu Slovenija" dati jasno vizijo in se vprašati: kakšna je Slovenija, ki jo hočemo kot vrednoto imeti jutri, drugo leto, čez deset, čez petdeset let? Zgolj govoriti, da si želimo tehnološko razvito Slovenijo ali Slovenijo z odličnostjo znanja, ni dovolj. Nikomur – zlasti mlademu človeku – to ni zadosten izziv. V tem projektu mora prepoznati like, norme, vrednote, ki so vredne, da zanje živi, da se zanje trudi in premaguje razne ovire, da se je zanje pripravil tudi čemu odreči in reči sebi kakšen "ne". Prvo oviro, ki jo velja premagati, je duh permisivizma, duh, ki mi pravi: "Saj je vse dovoljeno". Prav s tem duhom danes mnogi v politiki osvajajo dragocene politične točke, nato pa jih ne uporabljajo v prid vseh, ampak v prid svojih klik in klientel.

Vemo torej, kaj ni prav. Poznamo tudi izvore problema! Pogorišče, ki je iz tega nastalo, je vidno. Treba je le enkrat reči: Dovolj je – in pika!

Robert Petkovšek

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kratke

Spolna vzgoja na tehničnem zavodu

V ponedeljek, 4. aprila, smo se dijaki vseh 3. in 4. razredov tehničnega pola iz Gorice udeležili predavanja o spolni vzgoji, ki ga je vodila babica ga. Matejka Gruden iz Trsta.

Po uvodni predstavitvi smo se dijaki postavili v krog in z zanimanjem poslušali in postavljali vprašanja babici glede anatomije in fiziologije spolnih organov. Sledila je izdelava plakata o pozitivnih in negativnih platih spolnosti. Na plakat smo vstavili besede, ki smo jih kasneje uvrstili v eno izmed treh skupin: v čustva, telesnost ali um. Tako smo ugotovili, da negativne lastnosti ne spadajo nikoli v vse tri skupine.

Po krajšem predahu smo nadaljevali predavanje. Govor je bil o spolnih boleznih in kako le-te preprečiti oz. kako se zavarovati pred njimi. Spoznali smo, da je zdrava spolnost pomembna in da temelji na medsebojnem spoštovanju in iskrenosti. Izvedeli smo tudi, kako delujejo različne kontracepcijske metode, in ugotovili, da je najvarnejši način kontracepcije uporaba kondoma, ki sočasno tudi zavaruje pred spolnimi boleznimi. Pred koncem smo obnovili znanje o značilnostih in lastnostih spolnih organov ter izpolnili anketo.

Gospe Matejki Gruden se toplo zahvaljujemo za izčrpno in poučno predavanje, ki nas bo pospremilo v bolj zavestno in odgovorno spolnost. / Tadej Vetrih, Tamara Podversic

Mara Černic in Mario Brescia o možnosti kolesarske poti v Štandrežu

Pokrajinska odbornica SSK Mara Černic, ki bo na pokrajinskih volitvah kandidirala na listi Demokratske stranke v volilnem okrožju Gorica VI, kamor spadajo Štandrež, Rojce in del Gorice, si je pred kratkim v spremstvu predsednika rajonskega sveta Maria Brescia ogledala breg reke Soče pri Štandrežu. Čerčičeva in Brescia sta celotno območje prekolesarila, pri tem

pa ugotavljala možnost ureditve kolesarske poti. Ta bi se lahko priključila sistemu kolesarskih poti, ki se začne pri izviru Soče in bi ga bilo potrebno speljati do izliva pri Gradežu. Območje pri Štandrežu bi bilo pomemben del celotnega sistema. Ureditev kolesarske poti bi bila v veliko korist tudi prebivalcem Štandreža in Rojce, saj bi to prispevalo k urejenemu prostoru, ki bi ga prebivalci uporabljali za sprostitve, rekreacijo in sprehode v naravi. Sedanje stanje je namreč dokaj slabo in potrebno bi ga bilo ovrednotiti, še posebno, če upoštevamo dejstvo, da je pred izgraditvijo industrijske cone ob soškem bregu bila speljana pot, ki je povezovala vas Štandrež s polji in njivami.

Križev pot v Podgori

V petek, 15. aprila, zvečer je bil v Podgori križev pot. Začel se je pred poslopjem nekdanje osnovne šole v ulici Slataper in se končal na Kalvariji. Križevoga pota pod vodstvom domačega župnika g. Josipa Caha se je udeležilo mnogo vaščanov vseh

starosti, pa tudi mladi Štandrežci, ki jih je spremljal župnik Karel Bolčina. Pobožnosti se je udeležil tudi župnijski pevski zbor.

Darujte za Hospic Mirko Špacapan

Združenje ASS. Cure palliative Mirko Špacapan Amore per sempre, Ljubezem za vedno, sporoča, da lahko pri davčni prijavi namenite 5 tisočink Zdrženju, ki skrbi za terminalne bolnike s svojim hospicem. C. F. 94111340306, el. pošta: mirko.spacapan@alice.it, spletna stran: www.sreck.beepworld.it, IBAN Banca di Cividale Udine: IT22D0548412305064571001651.

V galeriji Ars na Travniku

Miro Petek gost
Prihodnosti - mladih SSK

V torek, 12. aprila, je v galeriji Ars na Travniku skupina Prihodnost - Mladi SSK Gorica organizirala srečanje z Mirom Petkom, predsednikom komisije DZ za Slovence v Zamejstvu in po svetu. Nekdanji novinar Večera se je v pogovoru, ki ga je vodil Simon Peter Leban, dotaknil tem svobode tiska, odnosa medijev s politiko, zaščitenega zakona in vidne dvojezičnosti ter ekonomskega stanja manjšine in javnega financiranja zamejskih ustanov. Spregovoril je tudi o svoji osebni zgodbi, o tem, kako je bil 28. februarja 2001 tarča brutalnega napada - poskusa umora in kako je bil o tem voden sodnijski postopek.

Glede svobode tiska je Petek dejal, da v Sloveniji ni občutiti te problematike, kljub temu da je na svetovni lestvici Slovenija s 30. mesta iz l. 2008 padla na 46. mesto. Vsekakor je desna stran javnega mnenja v medijih manj zastopana. Vedno večjo pomembnost prevzemajo splet in mediji na njem, kot je v našem primeru Slomedia. it; v mnogih primerih dvojezičnosti ter ekonomskega stanja manjšine in javnega financiranja zamejskih ustanov. Pogovor je nato tekel tudi o delovanju Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Po Petkovih besedah bi ta morala postati Odbor, ker bi na tak način imela večje pristojnosti. Pohvalil je delovanje Urada za Slovence v

Foto JMP

zamejstvu in po svetu, ker ima sodobnejše oprijeme in je zato opazen pozitiven premik. O slovenskem šolstvu v Italiji je izjavil, da je naša skupnost lahko

srečna, da ima take ustanove, katerih pomanjkanje je občutiti na avstrijskem Koroškem in Madžarskem. Zatrnil je, da je šola osnovni temelj pri ohranjanju jezika in je zato vredna posebne pozornosti. Sam ima o našem šolstvu optimistično vizijo, ker število vpisanih, naj bodo iz slo-

venske, mešane ali italijanske družine, stalno raste. Po pogovoru je bila na vrsti še debata, ki se je dotaknila medijske stvarnosti Slovencev v Italiji.

Enajsta Pravljična urica v Feiglovi knjižnici

Slovo od pravljic
s kokoško Karmelo

Ko sonce začne s svojimi toplejšimi žarki poredno mežikati otrokom in jih vabiti v cvetočo naravo, se od malčkov pristrčno poslovijo Pravljične urice, ki so jih vabile v pustih jesenskih in zimskih dneh na lepa, doživetij polna srečanja. Tudi letos so ta pravljlična snidenja imela domovanje v čarobnosti mladinske sobe v Feiglovi knjižnici v Gorici. Za slovo je na zadnji, enajsti Pravljični urici, v ponedeljek, 28. marca, številna skupina malih cicanov doživela presenečenje: svojo zgodbo jim je živo, neposredno pripovedovala zvedava kokoška Karmela, ki se ji je zdelo grozno dolgočasno čepeti v kokošnjaku in nositi jajca. Želela si je videti morje. Želje so se ji izpolnile in se je celo odpeljala v daljno deželo s Kolumbovimi ladjami in tam doživela marsikaj, tudi srečanje s prijaznim petelinčkom Pitikokom, s kater-

im je odplula nazaj v svoj rodni kraj in si tam ustvarila družinico. Rodil se je piščanček, zelo željan novih spoznanj in odkrivanja novih svetov. V trmoglavo kokoško Karmelo, ki je ob koncu s pomočjo knjižničarke Brede otrokom razdelila čokoladna jajčka, se je živahno in prijetno, kot le on zna, prelevila kn-

jižničarka Luisa, ki se je seveda predstavila v pravem "kokošjem" kostumu in z živim izvajanjem, ki je bilo že pravi drobnodrdski prizor, popolnoma osvojila otroke. Ti so še sami podoživljali kokoškine dogodivščine, saj

trenutkov, a mladinska soba bo tudi v tem pomladnem in dalje v vročem poletnem času nestrno pričakovala, da jo obiščejo otroci in na njenih policah izbrskajo tiste lepe ilustrirane knjige, ki jih najbolj privlačujejo in ob katerih se lahko prepustijo sanjskemu potovanju na nevidnih, vsemogočnih krilih domišljije. Starši so knjižničarkam, ki že vrsto let neutrudno in z nezmanjšanim navdušenjem pripravljajo ta srečanja s pravljicami in posredno z mladinsko literaturo in njenimi ustvarjalci, ter spretnim pravljličarkam upravičeno hvaležni, da se otroci z njihovo pomočjo na privlačen način začenjajo seznanjati s knjigami in z dragoceno kulturo branja.

IK

si tudi oni želijo odkrivati ožji in širši svet okoli sebe. S sladkim priokusom čokolade in s pustolovskim občutkom v srcu so se malčki poslovili od čarobnih

Slovensko pastoralno središče vabi

Obredi v velikem tednu

Veliki četrtek, 21. aprila: ob 10. uri bo v stolnici slovesna krizmena maša. Ob 20. uri pri sv. Ivanu pa slovesna maša v spomin na zadnjo večerjo; po maši skupno češčenje.

Veliki petek, 22. aprila: ob 15. uri pri sv. Ivanu križev pot za mlajše in spoved; ob 18.30 križev pot za odrasle; ob 19. uri obredi velikega petka; ob 20.30 mestni križev pot, ki ga vodi nadškof.

Velika sobota, 23. aprila: v vseh cerkvah češčenje ob božjem grobu; ob 20. uri pri sv. Ivanu obredi velikonočne vigilije: blagoslov ognja, velikonočna hvalnica, blagoslov vode, obnovitev krstnih oblub, prva velikonočna maša s slovesno alelujo, blagoslov jedil.

Velika noč, 24. aprila: ob 6.30 v stolnici slovesno vstajensko slavje s procesijo in slovesno mašo. Svoj blagoslov bo podelil nadškof; ob koncu blagoslov jedil. Ob 8. uri maša pri sestrah na Korzu in v ul. Don Bosco. Ob 9. uri maša na Travniku. Ob 10. uri slovesna maša pri sv. Ivanu. Ob 19. uri maša pri kapucinih.

Velikonočni ponedeljek, 25. aprila: maše kot ob nedeljah, razen pri kapucinih (odpade).

Sv. spoved v velikem tednu pri sv. Ivanu: vsak večer eno uro pred mašo ali obredi.

Postno akcijo za lačne bodo pri sv. Ivanu sklenili v nedeljo, 8. maja. Župnik poziva: "Bodite velikodušni kot vedno". Lani so namreč verniki v ta namen prispevali več kot 2.500 evrov.

Skupna slovenska maša ob beatifikaciji papeža Wojtyła

Slovensko pastoralno središče vabi v nedeljo, 1. maja, ob 10. uri v telovadnico ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici k skupni slovenski maši z direktno videopovezavo beatifikacije papeža Janeza Pavla II. iz Rima. Zato odpadejo redne svete maše ob 9. uri v Rupi-Peči, ob 10. uri pri sv. Ivanu v Gorici, v Pevmi in Štandrežu, ob 11. uri v Štmavru in Sovodnjah, ob 11.15 v Štandrežu, ob 11.30 na Vrhu Sv. Mihaela. Dan prej, 30. aprila, bodo večerne nedeljske maše: ob 19. uri v Gabrjah in Rupi, ob 20. uri v Sovodnjah in Štandrežu.

PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES

E. ČUK

GORICA - Trg Cavour 9
Tel. 0481 535019

grafica goriziana

tipografija
tiskarna
printing house
buchdruckerei34170 Gorica
Ul. Gregorčič, 18
tel. 0481 22116
fax 0481 22079
info@graficagoriziana.comALUMINIJASTE
ZASTEKLITVE
KOVASKI IZDELKI

Tabaj F.lli s.n.c.

Miloš in Rajmund

ŠTANDREŽ - GORICA

ul. A. Gregorčič 24

Tel. 0481/21514 - Faks 0481/21987

barbara@tabaj.191.it

POCITNICE
V NARAVI

LA SUBIDA

kraj Monte 22

Krmin (GO)

Tel. (0481) 60531

www.lasubida.it

NARDIN G.
GORICA

Ulica Svetega Mihaela 324

Tel. 0481.21065, Faks 0481.522410

laško pivo

ZASTOPSTVO
FORST

SCGV E. Komel / Snovanja 2011

Klavirski recital in nastop mladih učencev

Giuseppe Guarrera – klavirski recital

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel je tudi letos pripravil pomladni cikel koncertov z naslovom Snovanja; začel se je v petek, 15. aprila, s klavirskim koncertom mladega pianista Giuseppeja Guarrera, zmagovalca prestižne nagrade "Premio Venezia" 2010. Za letošnja Snovanja, ki so že šesta po vrsti, je vodstvo šole s pomočjo učiteljev pripravilo zanimiv in raznolik program. Pri tem je sodeloval tudi Arsatelier – Mednarodni center za glas-

beno, ki so obvezna etapa v repertoarju vsakega pianista. Odlično je odigral Chopinovo Barcarolo, pogrebni Nokturno in Scherzo. Chopina je sam Guarrera opisal kot skladatelja, ki je v svojih kompozicijah znal spojiti prefinjenost čustev z izmikajočim in spremenljivim pianizmom. Sledila so dela Rachmaninova, Etude tableaux in dve Romanci, Margherite in Lilla'. Skladateljeva dela je Guarrera označil za skrajno skrivnostna, sad čara dekadence, ostra, možata in hkrati nežna. Koncert se je končal z

mladostno Lisztovo Špansko rapsodijo, prežeto s trenutki folklorne in genialno razsvetljenosti. Giuseppe Guarrera, ki se je rodil leta 1991 v Enni na Siciliji, je začel že zelo mlad študij klavirja. Izkazal se je na številnih državnih in mednarodnih tekmovanjih ter koncertih v najpomembnejših italijanskih in evropskih dvoranah. Od leta 2007 študira na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel pod mentorstvom profesorja Sijavuša Gadžijeva.

Mi smo pomlad
V veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž so se v soboto, 16. aprila, na drugem koncertu letošnjih Snovanj, predstavili učenci Slovenskega centra za glasbeno

bo in umetnost. Izbrali so različne glasbene zvrsti, zvrstili se bodo koncerti klasične, ljudske, cerkvene glasbe in jazza. Predstavili se bodo učenci Centra Komel, sodelovali pa bodo tudi številni drugi, domači in tuji glasbeniki ter sorodne ustanove. Na petkovem koncertu v goriški palači Attems Petzenstein je Giuseppe Guarrera nastopil s skladbami treh ključnih skladateljev

vzgojo Emil Komel z gosti iz Ljubljane in Povoletta pri Vidmu. Mladi glasbeniki centra Komel so se tokrat srečali z vrstniki dveh sorodnih ustanov, z učenci Glasbenega ateljeja Tartini, ki je prva zasebna glasbena šola v Sloveniji, in člani društva Euritmia. Lahko so prislunili drug drugemu in spoznali glasbene pristope sosednjih glasbenih šol. Nastopili so mladi instrumentalisti in pevci, ki so s svojim kakovostnim izva-

janjem in mladostno sproščeno-stjo očarali poslušalce. Iz ljubljanskega ateljeja Tartini so se predstavili solisti, Zala Eva Kocijančič, Sofya – Agnessa Yakuntsova, Mia Furlan, Petra Ana Jakin, Klemen Kocijančič in Teja Majaron, s skladbami Corellija, Brahmsa, Rahmaninova, Poliakina in Baklanova. S skladbo G. M. Cambinija je za njimi nastopil pihalni kvintet kulturnega in glasbenega društva Euritmia, ki ga je leta 2010 ustanovil dirigent Franco Brusini. Sledil je pozdrav predsednice Centra Komel Mare Černic, nato sta pod vodstvom dirigenta Luigija Pistoreja nastopila šolski orkester in otroški zbor Emil Komel. Odpeli in odigrali so venček živahnih slovenskih ljudskih pesmi v priredbi skladatelja Patricija Quaggiata. Koncert je končal Mladinski pihalni orkester društva Euritmia, ki ga je leta 1985 ustanovil dirigent Franco Brusini in ga sestavlja 40 mladih glasbenikov. Pod vodstvom dirigenta Davida Gregorija so odigrali dela C. Wittrocka in H. Gregson – Williama, na koncu pa so se poklonili slavnemu skladatelju filmske glasbe Ennio Morriconeju. Med nastopi so učenci Centra Komel recitali slovenske, furlanske in italijanske poezije, zbrane poslušalce in nastopajoče je pozdravil tudi predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta.

Katarina Brešan

KATOLIŠKA KNJIGARNA,
ki tudi v velikonočnem času
vabi na obisk kupce
s primernimi literarnimi deli
in različnimi priročniki,

želi vsem
odjemalkam in
odjemalcem
blagoslovljene
velikonočne
praznike 2011.

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja v Rupi

PRAZNIK FRITALJE 2011

25. aprila ob 17.00

- "Nekoč je bilo..." otroci v igri in petju, po starih tradicijah velikonočnega ponedeljka
- ples z ansamblom SOUVENIR

1. maja ob 17.00

- častna govornica: Mara Černic, odbornica SSk na Pokrajini Gorica
- tekmovanje v cvrtju najboljših frtalje
- tombola z bogatimi nagradami
- ples z ansamblom ARENA

V soboto, 30. aprila, v popoldanskih urah bo slovesno dviganje otroškega in velikega mlaja.

Deloval bo dobro založen bife z raznimi specialitetami na žaru, tipično frtaljo in domačim vinom. Toplo vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

DRUŠTVO ARS in PILONOVA GALERIJA
vljudno vabita na odprte razstave

BOŽIDAR TED KRAMOLC
GONARS - RISBE IZ TABORIŠČA

Umetnika in njegovo življenjsko pot ter delo bo predstavila direktorica Pilonove galerije iz Ajdovščine dr. Irene Mislej

Galerija Ars na Travniku 25 v Gorici
sreda, 4. maja 2011, ob 18. uri

Obvestila

Barvanje pirhov: velikonočna likovna delavnica za otroke bo v četrtek, 21. aprila 2011, od 15. do 18. ure v kulturnem domu na Bukovju v Števerjanu. Otroci naj s sabo prinesejo 6 kuhanih jajc, od teh 2 kuhani v rdečem vinu. Info: +39.347.0162172.

KRUT vabi na cvetlični sejem Euroflora, ki bo v Genovi od 25. do 26. aprila. Informacije na sedežu Kruta, ul. Cicerone 8/B, tel. 040 360072.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tridnevni izlet z avtobusom v Orlovo gnezdo, do Kimskega jezera, v München, Dachau in Salzburg od 6. do 8. junija. Vpisovanje samo na društvenem sedežu v sredo, 27. aprila, od 10. do 12. ure. Potreben je veljaven dokument za tujino. Na račun 100 evrov.

Skupnost družin Sončnica organizira meseca maja šiviljski tečaj za začetnike. Vabljeni na sejo v sredo, 27. aprila, ob 20. uri v dom F. Močnik ob cerkvi sv. Ivana v Gorici. Tečaj bo vodila gospa Marija Ferfoglia.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi člane na 12. redni triletni občni zbor, ki bo v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici, ul. I. Brass 20 v petek, 6. maja 2011, ob 12. uri v prvem sklicu, v drugem sklicu pa bo istega dne ob 17. uri z naslednjim dnevnim redom: 1. izvolitev delovnega predsedstva; 2. poročila predsednika, tajnika, blagajnika in nadzornika; 3. razprava o poročilih; 4. pozdravi gostov; 5. volitve po razrešnici odboru. Ob priložnosti bo razstava slikarskih del društvenih članic in bo nastopil društveni ŽePZ.

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Na voljo je še nekaj razpoložljivih mest. Kdor bi se želel pridružiti, naj pohiti s prijavo na upravi v Gorici, tel. 0481 533177, ali na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473, ker se vpisovanje zaključuje.

Slovensko planinsko društvo v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinsko-turistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani.

Jeziški in računalništvo: s poznavanjem tujih jezikov postaneš državljani sveta! Tečaj računalništva pa ponujajo praktično znanje dela z računalnikom. Si začetnik ali pa želiš izboljšati svoje znanje jezikov? Izbiraj med programi: slovenščina (A1, A2), angleščina (A1, A2, B2), nemščina (A1, A2), španščina (A1), ruščina (A1). Želiš se naučiti rokovanja z računalniškimi programi? Udeleži se tečajev ECDL CORE START (Win XP, Office 2007) in ADOBE PHOTOSHOP za poklicno oblikovanje digitalnih fotografij. Več na spletni strani www.adformandum.eu ali na sedežu v Gorici (Korzo Verdi 51), tel. 0481.81826, email: go@adformandum.eu.

Splošno knjigovodstvo (60 ur), tečaj za vse, ki želijo spoznati tehnike za knjiženje posameznih računovodskih operacij, in Uspešna komunikacija (33 ur), tečaj, ki se osredotoča na tehnike za ustvarjanje učinkovitih odnosov z izboljšanjem tehnik poslušanja. Več na spletni strani www.adformandum.eu ali na sedežu v Gorici (Korzo Verdi 51), tel. 0481.81826, email: go@adformandum.eu.

Oljkarstvo (60 ur): tečaj iz kmetijskega sektorja, namenjen vsem, ki želijo spoznati tehnike upravljanja oljčnih nasadov. Več na spletni strani www.adformandum.eu ali na sedežu v Gorici (Korzo Verdi 51), tel.

0481.81826, email: go@adformandum.eu.

Upravljanje finančnega poslovanja podjetja (60 ur), tečaj, ki omogoča udeležencem sodelovanje pri upravljanju finančnega poslovanja podjetja, ter Tehnike prodaje (48 ur), tečaj, ki preučuje uporabo prodajnih, pogajalskih in svetovalnih tehnik za zadostitev potreb in zahtev kupcev in strank. Več na spletni strani www.adformandum.eu ali na sedežu v Gorici (Korzo Verdi 51), tel. 0481.81826, email: go@adformandum.eu.

Pomoč Japonski: Misijonski krožek Rojan zbira denarne prispevke, ki jih bo izročil patru Vladimirju Kosu za sirotišnico v Tokiu in za vse, kar je v tem popotresnem času najbolj potrebno za tamkajšnje ljudi v stiski. Dar lahko nakažete preko banke na: MISIJONSKI KROŽEK ROJAN, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX, Saksida - tel. 040-36-21-20.

Darovi

N. N. daruje: za Novi glas 1.000 evrov; za misijonarja P. Opeko 1.000 evrov; za misijonarja D. Lisjaka 1.000 evrov; za misijonarja E. Saksido 1.000 evrov (skupaj 4.000 evrov).

Za misijonarja Danila Lisjaka: M. M. 100,00 evrov.

Za misijonarja Pedra Opeko: M. M. 100,00 evrov.

V spomin na mamo Milko darujeta Lidija in Milan za pevski zbor Podgora 100 evrov in za cerkev v Podgori 100 evrov.

Za pevski zbor Podgora: v spomin na Milko Tinta vd. Jarc daruje Mery 50 evrov; teti Milki v spomin druž. Milosaljevič 40 evrov.

Za lačne otroke: namesto cvetja na grob sestrične Rozalije Nanut-Tommasi daruje Jožica z družino 50 evrov.

Voščila

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vošči članom vesele velikonočne praznike.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 22.4.2011 do 28.4.2011)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 22. aprila (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.
Nedelja, 24. aprila (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rejzijanskem narečju.
Ponedeljek, 25. aprila (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 26. aprila (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 27. aprila (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Pričevalci vstajenja - Izbor melodij.

Četrtek, 28. aprila (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

GORICA Drevored
XX. Septembra, 134

Tel. 0481.82117
Faks 0481.548864

Vesele praznike
URARNA
ZLATARNA
ŠULIGOJ

Gorica, ulica Carducci, 49
Tel. 0481.535657 • www.suligoj.com

VRH SVETEGA MIHAELA
Tel. 0481.882488
www.devetak.com

OKUSNE DOBROTE DOMACE ZEMLJE
Čotova družina vošči vsem
blagoslovljene Velikonočne praznike

Gostilna «FRANC»
Pri Francetu

Domača kuhinja
Zaprto ob nedeljah
in ponedeljkih

SOVODNJE OB SOCI (GO)
Prvomajska 86, tel. (0481) 882038

Izlet gojencev Mladinskega doma Ogled slapa Savica

nepopisno čudovita narava, veliko dobre volje, tarnanja malo, polno smešnic in zabave, pa tudi majhnih

medsebojnih pozornosti, resnih pogovorov in izvirnih načrtov: skratka, prav lep izlet.

MB

V nedeljo, 10. aprila, se je skupina gojencev in članov Mladinskega doma odpravila na izlet v Bohinj. V spremstvu ravnatelja so se najprej udeležili svete maše ob osmih pri sestrah, nato se s kombijem odpeljali do Mosta na Soči. Od tu do Bohinjske Bistrice jih je čakala nekoliko nevsakdanja pot, saj so se peljali z avtovlakom (v kombiju, ki so ga naložili na poseben vlak). Najzanimivejši so bili tisti deli poti v popolni temi v tunelih, čudovita pokrajina, ki jih povezuje, pa tokrat zaradi zabavnih okoliščin ni bila deležna ravno najbolj primerne pozornosti. Med enourno hojo od Zlatoroga do Koče pri Savici so si udeleženci krajšali čas ob smešnicah in pesmih,

nato so se pri kamnitem mostu čez Malo Savico okrepčali z dobrotami iz nahrbtnika. Pot jih je nato po cementnih stopnicah (jih je bilo res treba) pripeljala do najlepšega in najbolj znanega slovenskega slapa, kjer se je Črtomir dal krstiti. Potem ko so ovekovečili obisk Savice v mali digitalni škatlici, so se dobre volje spustili spet v dolino. Tik pred izlivom Savice v Bohinjsko jezero so se ustavili ob potoku, da bi se malo odpočili, igrali in kopali. Čas je neizprosno bežal in že se je bilo treba vrniti: pred odhodom še skupinska slika in pozdrav Triglavu izpred spomenika v Ribčevem lazu. Med vrnitvijo se je vesela družina še enkrat ustavila, da bi primerno sklenila dan ob sladoledu. Krasno vreme,

SCGVE Komel

Predstavitev letošnjega niza koncertov Snovanja

V prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici so v četrtek, 14. aprila, na tiskovni konferenci predstavili letošnji niz koncertov pod

dali so dvanaest brezplačnih koncertov v različnih krajih Goriške, na obeh straneh državne meje; na njih se bodo od 15. aprila do 29. junija predstavili predvsem

samezne koncerte in poudarila, da organizatorji z nizom Snovanja želijo privabiti na koncerte mlajšo generacijo glasbenih ljubiteljev. Tudi zato so se odločili, da bodo letos nastopali izključno mladi, obetavni, nekateri tudi že mednarodno poznani glasbeniki.

“Tak je primer mladega Giuseppea Guarrere, pianista, gojenca našega Centra Emil Komel v razredu profesorja Sijavuš Gadjizjeva, ki je lansko leto prejel odmevno mednarodno nagrado Premio Venezia”, je povedala Černičeva. Koncert mladega pianista je bil že v petek, 15. aprila, v palači Attems Petzenstein v Gorici. S tedenskim zamikom se bodo vrstili ostali koncerti.

Mi smo pomlad je naslov koncerta v Centru Bratuž v Gorici, na katerem bodo nastopili gojenci glasbenega ateliera Tartini iz Ljubljane, mladi glasbeniki iz Povoleta ter gojenci glasbene šole Emil Komel iz Gorice. V Brdih v Števerjanu bodo mladi jazz glasbeniki nastopili s koncertom Joy Spring. Sledili bodo še koncerti na Dobrovi, v Krminu, Gorici, Tržiču, na Mirenskem Gradu ter v Koprivnem.

“Program niza koncertov Snovanja je izjemno raznolik”, je dodala Mara Černic, ki je povedala tudi, da bodo mladi glasbeniki izvajali sodobno glasbo, pa tudi jazz, klasično in sakralno glasbo, v Krminu bodo priredili celo koncert tango glasbe z dvema mladima plesalcema.

“Veseli smo, da nam je uspelo privabiti k sodelovanju najboljše mlade glasbenike iz našega prostora z obeh strani meje, tudi iz širše Slovenije in Italije, predvsem pa, da bomo omogočili ljubiteljem glasbe brezplačne koncerte na različnih prizoriščih Goriške”, je povedala sopranistka Alessandra Schettino, ki je tudi napovedala, da bo en koncert v poklon slovitemu Franzu Lisztu, čigar dvestoto obletnico rojstva slavimo letos. Priredili bodo tudi koncert v spomin na goriškega glasbenika in glasbenega pedagoga Emila Komela, čigar 50-letnico smrti je glasbena šola, poimenovana po njem, slavila v Gorici lansko leto. Schettino je tudi napovedala prvo izvedbo Goriške maše – Missa Gortiensis, ki jo je uglasbil Federico Gon na besedila goriških pesnikov, med katerimi je tudi Alojz Gradnik; peto mašo bodo izvajali na Mirenskem Gradu, v Tržiču in Gorici.

naslovom Snovanja, ki ga že vrsto let prireja Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel in mednarodni center za glasbo in umetnost Arsatelier. Napove-

mladi in obetavni glasbeniki. Predsednica Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in mednarodni center za glasbo in umetnost Arsatelier. Napove-

zlata Miška Eli (5-6 let): Maras Sara, Macchitella Leonardo, Olivo Cecilia, Valdemarin Nicola, Crasnich Davide, Valdemarin Alice, Pasi Marta, Antoni Gregor, Cijan Martina, Komjanc Mose', Štekar Alan, Kranjc Elija, Colja Lara, Paulin Nika, Boškin Vida, Ciarrocchi Giulia.

Velikonočni prikaz dela športnega združenja Olympia

Šolsko leto 2010/2011 se že bliža h koncu. Še dobra dva meseca

dela pa bomo končali tudi to sezono športnega združenja

AŠZ Olympia Najmlajši člani so se izkazali v spretnostih

V petek, 8. aprila, so “Gymplay-jevci”, najmlajši telovadci in telovadke iz skupine predšolske telovadbe, ritmičarke in orodni telovadci goriškega društva AŠZ Olympia izpeljali poligon po programu Sokolske zveze Slovenije *Miška Eli Nacionalne Sokolske športne šole*, pri katerem Olympia sodeluje že tretjo sezono. Poligon je vseboval vse elemente, ki so predvideni po programu za otroke od 2. do 6. leta starosti. Ti elementi, ki preverjajo ravnotežje otroka, moč, spretnost, so npr. hoja po nizki gredi, visenje na rokah, vlečenje po klopi z naklonom in brez naklona, zadevanje cilja, vodenje žoge...

Otroci so bili razdeljeni v tri starostne kategorije: bronasta Miška Eli (2-4 let), srebrna Miška Eli (4-5 let) in zlata Miška Eli (5-6 let). Vsi so izpeljali naloge, ki so jim bile dane.

Bronasta Miška Eli (2-4 let): Pahor Anja, Mikulus Eva, Daidone

Lucrezia, Pahor Matija, Pahor Ivan, Gravante Sara Siria, Serplini Ester, Humar Loris, Marcosig Grazia, Petruz Matteo;
srebrna Miška Eli (4-5 let): Bandelj Repovš Tia, Peršolja Gregor, Ungaro Gaia, Cvjetkovič Nik, Gorjup Danjel, Nonini Cristina, Pahor Luka;

SSk – Slovenska skupnost

Mara Černic
kandidatka SSK na listi
Demokratske stranke
vošči vesele in blagoslovljene
velikonočne praznike.

Pokrajinske volitve 15. in 16. maja 2011
V Štandrežu in Rojcah voli tako:

ENRICO GHERGHETTA

Mara Černic

Rajonski svet za Podgoro bo na goriško zdravstveno podjetje naslovil prošnjo za izvedbo epidemiološke študije, s katero želijo preveriti, koliko Podgorcev je umrlo zaradi bolezni, povezanih s prisotnostjo azbesta v kompleksu tekstilne tovarne v ulici Cottonificio. Predsednik rajonskega sveta Walter Bandelj je povedal, da goriški župan Romoli pravi, da so preprečili vhod v zapuščene prostore tovarne, v resnici pa je dostop še vedno možen.

Prejeli smo

Zamujena priložnost

Že nekaj let namenjam 5 promil davka za Sklad Dorče Sarđoč. Tudi letos nameravam to narediti. Razumeli pa boste, da mi je pošteno zavrelo, ko sem pred dnevi, skupaj s Primorskim dnevnikom, prejel list, ki vabi davkoplačevalce, naj prispevajo v omenjeni sklad, objavlja pa sliko obrazca za prijavo dohodkov v italijanščini. Pomislil sem sprva na napako, nerodnost, zamujeno priložnost, vendar težko uskladjivo s ponavljajočimi se pozivi, naj vendar uveljavljamo zakonsko priznane pravice, naj se tudi glede izpolnjevanja davčnih prijav poslužujemo dvojezičnih obrazcev. Prekipelo mi je, ko sem v zadnji, četrtkovi številki Novega glasa opazil isto oziroma enako vabilo. Spomnil sem se pokojnega Dorčeta Sarđoča. Imel sem veliko srečo in čast, da sem ga osebno poznal in večkrat sva se tudi pogovarjala. O marsičem. Pomislil sem, kako bi Dorče reagiral. Kar vidim ga, kako sedi pred mano in, oziraje se zdaj na desno, zdaj na levo, potihno in s prizvokom razočaranja izusti “Ma kaj ne vejo, kaj delajo”.

Vlado Klemše

pomerili v poligonu. Mlajša skupina ritmičark je prikazala dve točki (pisani baloni in male živalice v gozdu), starejša skupina tri točke (vajo s kolebnicami, vajo z žogami ter vajo z obroči in trakovi, pripravljeno za 50-letnico društva). Orodni telovadci, razdeljeni v mlajšo in starejšo skupino, so pripravili parter, preskok kože, kanwas, vaje na bradlji, vaje na drogu, vaje na krogih. Plesne skupine pa so se predstavile s štirimi točkami, od katerih je bila ena skupna in tudi ta pripravljena za 50-letnico društva. Program je seveda trud trenerjev in vaditeljev AŠZ Olympia: Maje Devetak, Marije Jussa, Mihe Vogrinčiča, Matije Komela, Mije in Damijane Češčut. Prisotne je pozdravil športni direktor društva Andrej Vogrič; otroci so ob koncu prejeli spominske društvene majice ob 50-letnici AŠZ Olympia in velikonočno slaščico.

Damijana Češčut

Vrtnice

Vrtnice,
voščilo za novo rojstvo.
Vrtnice -
v duhu Velike noči.

Postna postaja

Vozim z avtobusi
se po Trstu.
Na postaji znanec
z novostmi me seznanja:
Peter sever sanja.
Pa pomislím:
Vesna sanja jug.
V avtobusu
vrejo misli,
vrejo vprašanja.
In zakaj
ni prostora zanju?
Mlade daleč,
daleč čaka
vsakdanji kruh.
Pa pomislím
in se vprašam:
kdo še tu ostane,
kdo ostane tu?

Ščebetanje pomladi

V slapovih glicinij
poslavlja se april.
Majski šepeti
se vraščajo
v oleandrove vršičke.

Svetloba
pomladnih ploh
ščemi v oči.
Iščem
ščebetanje pomladi.

Majda Artač Sturman

Gorica / G. Jože Kopeinig o veri, kulturi in dialogu
Dialog pomeni iskati
resnico in v njej živeti

Julijan Čavdek in Jože Kopeinig (foto DPD)

Gost drugega izmed treh "predavanj za utrjevanje duha", ki jih v Gorici prireja dekanija Štandrež v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in Skupnostjo družin Sončnica, je bil v četrtek, 14. aprila, rektor Katoliškega doma prosvete v Tinjah na avstrijskem Koroškem in predsednik Mohorjeve družbe Celovec g. Jože Kopeinig. Omenjenemu središču, kjer poteka letno na stotine izobraževalnih, kulturnih, umetniških, strokovnih, župnijskih, dušnopastirskih, ljudskih itd. prireditvev, je v zadnjih desetletjih dal neizbrisni pečat prav g. Kopeinig. Iz njega je naredil prostor dialoga med narodi, kulturami in verami. Zato so ga goriški prireditelji tudi povabili, da bi na večer, ki ga je povezoval Julijan Čavdek, spregovoril o veri, kulturi in dialogu. Dialog pomeni iskati resnico in v njej tudi živeti, je začel g. Kopeinig svoje razmišljanje, ki ga je razvil že lani ob romanju tih Slovenij na Sv. Višarje. V

predstavitvi je povedal, da prihaja iz zgodovinske Karantanije, sedanje dvojezične Koroške, kjer se je moral slovenski človek vedno boriti za svoje pravice. Smo pripadniki naroda z bolj ali manj kratko narodno zavestjo, a z nič manj razburkano in krvavo zgodovino in nespravljeno preteklostjo. Skupna zgodovina povezuje, lahko pa tudi razdvaja. Zgodovinska resnica je samo ena, čeprav jo vsak po svoje spoznava, tolmači, zagovarja ali širi. Resnica ima toliko obrazov in tolmačev, kolikor je ljudi, ki so isto resničnost doživeli, doživeli, ustvarili in uveljavili. Zgodovinskih knjig ne bi smeli pisati s črnim, je poudaril, temveč s svinčnikom, "da bi lažje vnašali poznejše uvide ali popravili napake". Dokončno resnično zgodovino pa bomo doumeli šele iz večnostne razdalje. Dvajseto stoletje je našemu narodu usodilo težke preizkušnje: nacionalsocializem, fašizem in komunizem. A mnogi so se uprli in darovali svoja mlada življenja v znanih, neznanih in še zamolčanih moriščih. Njihova kri vedno glasneje kliče po spravi in slogi. Ostaja vprašanje, ali se je slovenski narod v teh revolu-

cijah in zgodovinskih stiskah res očistil. Ob soočenju z našo zgodovino ob ideološki, socialni in kulturni razdvojenosti ne le našega naroda, temveč splošno celotne človeške družbe, je dialog najpomembnejša nuja današnjega časa za obvladovanje in reševanje problemov in sporov v svetu. Kjer se prekine dialog, pogosto spregovori orožje. Tudi v osebnem življenju je dialog najpomembnejši način za ustvarjanje medsebojnega zaupanja. Resnice ni mogoče iskati brez dialoga z drugače mislečimi. Že bl. Janez XXIII. je pozval Cerkev k dialogu s svetom in k poslušanju ljudi. Človek je iskalec resnice, ta pa ima toliko obrazov, kolikor je ljudi, ki jo iščejo; vsa resnica ni nikomur dostopna, vedno presega naša spoznanja. Na poti do nje nismo tekmeči, temveč sopotniki in romarji. Dialog zahteva ponižno spoznanje, da nihče nima monopola nad resnico. Dialog ni in ne more biti zmagovalje enih nad drugimi. Pri dialogu ni poraženih in poraza, ker ne zmaguje človek, temveč skupno spoznana ista resnica. Resnico spoznamo le, če jo ljubimo. Ljubezen je pogoj, da re-

snico spoznamo in jo drugim posredujemo. Kdor hoče z drugimi stopiti v dialog, mora najprej pridobiti njihovo simpatijo in srce. To najbolje storimo, če jih pozorno poslušamo, jim posodimo uho, čas, srce. Koliko plodnejši bi bili naši pogovori, če bi upoštevali Cankarjeve besede: "Ne v besedi, temveč v zvoku je ljubezen". P. Lombardi, ki je s svojimi mislimi o dialogu vplival na koncilске dokumente in je močno zaznamoval tudi g. Kopeiniga, je dejal, da je dialog sveto dejanje, zakramentalno dogajanje, kajti z iskrenim dialogom se bližamo Bogu in ljudem. Ker je dialog tako pomembno in sveto dejanje, mora biti vedno najprej dialog z Bogom. Le kdor moli, bo prečistil svoje besede pred Bogom. "Cilj dialoga ni, da

množimo besede, marveč da raste ljubezen, da zmaga resnica". Resnica je ena, a v dialogu najdemo različne poti do nje. Živeti v resnici pa moremo le, če ljubimo Resnico z veliko začetnico. Izven ljubezni ni spoznanja in ne življenja! Svoje razmišljanje je Kopeinig sklenil z besedami blaženega papeža Janeza XXIII., ki so hkrati oporoka in program: "Človek je največji, kadar kleči; najlepši, kadar moli; najmočnejši, kadar odpušča; Bogu najbolj podoben, kadar ljubi"! Predavateljeve misli so med navzočimi sprožile celo vrsto vprašanj in pripomb. V pestri debati je koroški rojak rad odgovarjal in večkrat poudaril, kako je pomembno pozorno prisluhniti, spoštovati drugačnega in sprejeti njegovo resnico. / DD

Moje vstajenje

Pred Tvojim križem Gospod,
pred Tvojo močjo,
o kateri pričuje Vstajenje,
se vedno počutim tako majhnega.

Iskreno Te prosim,
vlij v mojo dušo in v moje srce
duha, polnega zaupanja in modrosti,
saj si nam po tem zares razodel Boga,
svojega in našega Očeta.

Gospod, preden si se prikazal
v slavi svojega zmagovitega vstajenja,
si svetu razodel,
da si izročil svoje življenje v Očetove roke.

Gospod, pomagaj nam razumeti,
da naj živimo po Tvojem evangeliju,
ki jasno odseva popolno zaupanje v Očeta,
in o navzočnosti Kristusa med nami,
tako nam razodeva resnično moč našega Boga.

Carlo Maria Martini

Obriši danes vse solze!

Si žaloval, si žalovala v petek?
Obriši danes skrite si solze,
ker tisto ljubo betlehemsko Dete
v Moža je zraslo, a so Mu srce
prebodli,
ker je bil božansko dober.
A danes
vstal je - glejte, prazen grob!

Nasmehni se vsem zvikom zgodovine.
Še preden so Ga v smrt trpinčili,
obljubil je,
da s smrtne se temine
bo vrnil
tretji dan.
In, glej:
živi!

Nasmehni se! Resnično se je vrnil
med griče, ptiče, oljke, med ljudi.
O, da odslej bili bi bolj veseli!
V Nebesa se je vrnil, a je - tu
med nami, Božji Sin, da bi živeli
brez tiranije smrtnega strahu.
Ker On ima nas rad, za nas trpel je,
se k nam je vrnil s pesmijo nedelj.

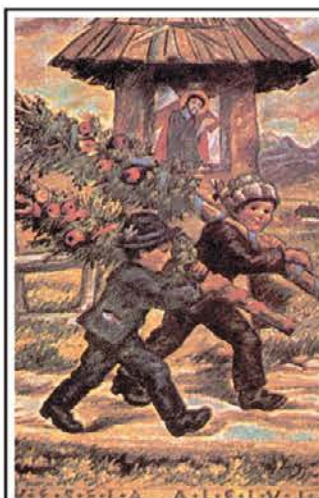
Vladimir Kos

Vsem svojim članom,
prijateljem in bralcem
voščijo vesele
velikonočne praznike

ARS

Združenje ARS,
ki Vas bo tudi

v prihodnje osrečevalo
z odličnimi razstavami
naših umetnikov,
Vam vošči vesele
velikonočne praznike!

ZDRUŽENJE
CERKVENIH
PEVSKIH
ZBOROV

vošči
vesele velikonočne
praznike cerkvenim
pevcem, pevovodjem,
organistom in
vsem ljubiteljem
zborovskega petja

SLOVENSKA
PROSVETA
DRUŠTVO
SLOVENSkih
IZOBRAŽENCEV
MLADIKA

ZADRUGA
GORIŠKA
MOHORJEVA
želi
blagoslovljeno
Veliko noč!

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA
želi prijateljem
dobre knjige
blagoslovljeno
Veliko noč

ZVEZA SLOVENSKE
KATOLIŠKE PROSVETE

želi včlanjenim
društvom,
pevskim
zborom in
organizacijam
kakor tudi
vsem,
ki njeno delo
podpirajo
in spremljajo,
vesele
velikonočne
praznike.

Vesele velikonočne praznike

KULTURNI CENTER
LOJZE BRATUŽ

Kratki

V Doberdobu razstavlja Cristian Lavrencic

Mladi umetnik iz Doberdoba, Cristian Lavrencic, se je v petek, 8. aprila, prvič predstavil publikli s svojimi umetniškimi deli, ki so nastajala v zadnjih desetih letih. Dela je predstavila umetnostna zgodovinarica Alenka Di Battista, ki je orisala motive, ki so na začetku bolj figurativni in preidejo nato v abstraktne in nadrealistične figure. Spreminja se tudi

barvna paleta, najprej skromna, le črno-bela, nato obogatena z odtenki vijoličaste in oranžne barve. Avtor peroris se je s tehniko slikanja s tušem srečal že v srednješolskih letih in se v njej izpopolnjeval kot samouk. Značilnost njegovih del je tudi horror vacui: avtor namreč liste zapolni z različnimi detajli prav do zadnjega kotička. Dela prikazuje domači Kras, ki je doberdobskega avtorju zelo pri srcu, in toskanske pokrajine, kjer je bival zaradi študija v zadnjih letih.

Večer je v celoto povezovalo branje avtorjevih pesmi in razmišljanje. Jasmin Podveršič je prebrala dve avtorjevi pesmi. Cristian namreč že vrsto let piše tudi liriko, prežeto s tenkočutnostjo in estetsko dovršenostjo, a jo zaradi sramežljivosti skriva doma. Mateja Černic in Sara Lenzi sta v slovenščini in italijanščini prebrali razmišljanje o ustvarjanju, ki prihaja izpod Cristianovega peresa, opisuje pa občutke, ki jih ima, ko se pičice in črtice na papirju zlivajo v harmonično celoto. Večer so popestrila tudi dekleta vokalne skupine Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela, ki jih vodi Mateja Černic.

Razstava v prostorih društva Hrast v Doberdobu bo na ogled do 1. maja. Ob petkih in nedeljah od 17.00 do 18.30 bo prisoten tudi avtor, ki bo posredoval razlago del. Ogled je možen tudi med tednom v popoldanskih urah, ko poteka v stavbi glasbeni pouk.

V Feiglovi knjižnici v Gorici gostja pesnica Liliana Visintin

Preden luna izpuhti = Evanescenta luna je naslov nove pesniške zbirke Liliane Visintin. V torek, 12. aprila, jo je v prostorih Feiglove knjižnice predstavila Martina Kafol, urednica knjige, ki jo je izdalo ZTT. Loredana Umek, literarna kritičarka in avtoričina prijateljica, se srečanja ni mogla udeležiti, zato je njene misli prebrala Martina Kafol. Povedala je, da

pesnica z besedami ustvarja intimen svet in utelosi občutja, ki jo prevevajo. V njenih pesmih lahko prepoznamo globoko čuječnost in žensko čutno razsežnost. Luna je v njenih pesmih simbol na poti do lastnega bistva, prav tako pa je simbol ženskosti. Liliana Visintin, ki živi na robu slovenskega območja v bolj italijanskem okolju, je povedala, da v javnosti sicer govori pogosteje v italijanščini, o svojih čustvih pa lahko govori samo v slovenščini. Njene pesmi iz italijanščine je prevedla pesnica Maja Gal Štormar. Med pesnicama je nastala obojestranska pesniška vez, saj

je tudi Liliana Visintin prevedla pesmi Maje Gal Štormar v italijanščino. Liliano Visintin so orisali tudi dva prijatelja in njena hčerka. Nataša Paulin, ki je napisala spremno besedo k zbirki, je povedala, da moraš njene pesmi večkrat prebrati, da jih lahko razumeš in govoriš o njih. Poudarila je tudi ženskost, ki je v njeni liriki zelo prisotna. S starši je imela nekoliko bolj zadržan odnos, a ji je uspelo v zrelih letih zlititi svoja čustva na papir. O pesnici je spregovoril tudi prijatelj iz dijaških let, Rudi Pavšič. Spominjal se je predvsem mladih let, ki sta jih skupaj preživela v dijaškem domu in ki so ju opredelila. V njenih pesmih je opazil podživljanje tesnob, ki jih ima vsak človek. Sproščen pogovor so končali sorodniki. Po čestitkah zelo navdušenega bratranca je spregovorila tudi pesničina hčerka Tanja, ki je o mami povedala, da je zanjo najboljša mama in da v njenih pesmih lahko prepozna čustva, ki jih vsaka hčerka čuti, saj vsaka hči nosi v srcu pesem za svojo mater. / Bee

Na Rakovniku v Ljubljani: kulturni večer Ljubiti iz globin

V nedeljo, 10. aprila, zvečer je Mohorjeva založba iz Celovca priredila v mali dvorani na Rakovniku v Ljubljani kulturno srečanje ob četrtem ponatisu knjige Alenke Rebula *Globine, ki so nas rodile*. Kot je v uvodu povedal Martin Lisec, odgovoren za celovško založbo v slovenskem glavnem mestu, so vključili ta literarni dogodek v niz proslav ob 160-letnici ustanovitve Mohorjeve, te najstarejše slovenske založbe. V tem zelo dolgem obdobju je izšlo izjemno veliko knjig zelo znanih, a tudi manj znanih avtorjev. Lisec je poudaril, da si založba šteje v čast, da so med avtorji tudi uspešni slovenski ustvarjalci iz zamejst-

va. Nedeljsko prireditve so organizatorji naslovlili *Ljubiti iz globin* in jo posvetili tržaški avtorici, profesorici, psihologinji in pesnici Alenki Rebula, ki s svojimi deli (njena prva psihološka knjiga *Globine, ki so nas rodile* je izšla pred desetimi leti prav pri celovški Mohorjevi) doživlja med slovenskimi bralci in bralkami velik uspeh. Literarni večer je obsegal glasbo, solopetje, branje poezije in razmišljanje Rebulove na temo: *Samo iz globine lahko ljubimo. Misli o iskanju nove, pristnejše ljubezni do sebe, otrok in vseh ljudi*. Na začetku je z rahločutno inter-

Razmišljanje
Kaj pri nas še velja?

Prejšnji teden sem se zaradi predavanj mudil na Češkem in Slovaškem. Ponoči sem se z vlakom vozil iz Prage v Košice in nazaj in sem imel priložnost govoriti z dvema od številnih delavcev, ki se vozijo na delo iz vzhodne Slovaške na Češko. Eden mi je na vprašanje, zakaj iz vzhodne Slovaške tako daleč na Češko, odgovoril, da bi doma zaslužil 300 evrov, na Češkem pa jih dobi za enako delo 700. Oba sogovornika se vozita desetletje v državo, kjer delavcu dajejo primerno boljšo plačo, kot jo imajo doma. Češka je torej obljubljen dežel, kot je bila nekoč za nas Nemčija in za delavce iz vzhodnih republik nekdanje države Slovenija.

Danes pa Slovenija to ni več. Delo pri nas ni niti cenjeno in še manj pa dobro ali vsaj pošteno plačano. Z delavci, temi modernimi sužnji, ravnajo nečloveško. Ne le da ne dobijo za svoje delo poštenega plačila. Ostajajo brez socialnega in pokojninskega zavarovanja, da jim morajo pomagati socialne ustanove.

Tudi pravi podjetniki v Sloveniji niso cenjeni, zato raje bežijo v druge države, kjer se jim očitno bolj splača in imajo urejeno zakonodajo. Naš letalski proizvajalec gospod Boscarol bo del svoje dejavnosti preselil raje v Italijo, ker ima tam bolj ugodne pogoje. Druga podjetja odhajajo v države z manjšimi stroški dela. Kako poslovna in delovna država

smo, pove tudi pregled nagrajevanja delovnih uspehov. Zadnja leta so postajali podjetniki leta ljudje, ki so prišli s podporo politikov do bogastva prek državnih jasl in ob neusmiljenem izkoriščanju delavcev. Ker je pošteno delo vedno manj cenjeno, slavijo in povečujejo ljudi, ki veliko govorijo, a malo naredijo. Širi se pa mnenje, da se da na lahek in cenen način zaslužiti, in vsakdo se sprašuje predvsem, kako bo hitro in s čim manj napora veliko pridobil. Problematično je, da se v javnosti ustvarja in širi ta miselnost, da je mogoče hitro in brez truda priti do bogastva. Za narodno gospodarstvo naravnost škodljivo pa je, da velikih kraj sodišča ne preganjajo uspešno, pač politične zveze in poznanstva ter odvetniški triki preprečujejo vzpostavitev pravne države. Kako je to mogoče? Res je, da ni politične volje, ker so politiki vpleteni v posle in zato medijem narekujejo, da se odkrivajo orožarski posli, za katere vemo, da so nam prinesli državo, medtem ko sedanje kraje nihče ne problematizira. Res pa je tudi, da ni odpora proti takemu ravnanju, ker jih je med nami mnogo, ki niso pripravljeni pridno delati, pač pa bi radi kot nekoč

živeli na lahko, zato tudi ne zahtevamo, da se dela drugače. Še naprej bi kdo rad služil na lahek način, saj so še službe, kjer se hodi v službo, ne da bi bilo treba pridno delati. Sem in tja tudi majhne ribe kaj ulovijo kar tako, ne da bi bilo treba za to delati. Kriminalne združbe in naveze, povezane z vrhovi oblasti in

uprave, še dodatno otežujejo uveljavitev pravnega reda. Policija lovi male ribe, velikih se ne sme dotakniti, čeprav marsikaj pricurlja na dan – in karavana gre dalje. Povsod pa pobirajo naš denar, denar nas davkoplačevalcev, ki tako služijo za vzdrževanje nedela in opravljanje dvomljivih poslov. Problem nastane, če se ustvarja vtis, da je tako dobro in da itak vsi to počno. Še večji problem je, če postanemo brezbrizni do tega. Češka je opravila

očiščenje preteklosti, zato postaja zgledna politična in trdna gospodarska država. Podjetja se od nas selijo tudi na Slovaško, medtem ko naša južna sosedka Hrvaška tudi zaradi težav s korupcijo odлага ureditev zadev z vstopom v Evropsko zvezo.

A bomo le životali? In če je veliko bolnih, potem to načenna moralno zdravje naroda in podira upanje v prihodnost.

In če se končno vprašamo tudi mi kristjani. Ni dovolj, da obsojamo moralno malverzacije v mariborski nadškofiji in zahtevamo odgovornost. Treba se bo vprašati, kako delamo mi kristjani. Smo kaj drugačni? Tudi, kako delamo duhovniki in škofje? Marsikomu se zdi, da smo nekateri na Teološki fakulteti preveč liberalni, a pozabljajo, da samostoj-

nost v današnjem svetu ni lahka. Razmere od nas zahtevajo, da se spoprijemamo s težavami, in verjemite, zelo zahtevno je. Če bi pa nas kristjanov bilo več, ki smo pripravljeno odločno se zavzemati za osebno in družbeno odprtost, dialog in pripravljenost, da odgovarjamo vsak za svoje delo ter da dajemo drug drugemu zgled, bi tudi v družbi postalo drugače. Če pa se sol spridi, s čim se bo torej solila?

Janez Juhant

Izšel je zadnji del trilogije Rudija Šimaca
Kako se je začelo na Soči 1915

Pred kratkim je izšla v samozaložbi zadnja knjiga iz trilogije Rudija Šimaca *Kako se je začelo na Soči 1915*. Lektoriranje je opravil Boris Jukič, ilustriral Rudi Skočir, oblikoval pa Pavel Medvešček.

V prvi knjigi je bil poudarek na bridkih izkušnjah, ki so jih Šimčevi rojaki Brginci doživeli v nekaj letih krvave morije v prvi svetovni vojni, ko je avstro-ogrska armada brez bojev prepustila Italiji Breginjski kot, ker bi bila njegova obramba prezahtevna in predraga. V drugi je obelodanil številne, še neobjavljene zgodbe in dogodke, ki so mu jih posredovali bralci

prve knjige in ki so jih povzeli od svojih staršev in starih staršev. V njej se je dotaknil tudi še ne pov-

Rudi Šimac

sem izpete bolečine zmagovalcev, s feldmaršalom Svetozarjem

Borojevičem na čelu; le-te sta svetovna in evropska politika po krivem spremenili v poražence. V njej je skrita tudi zla slutnja o nevarnem pohlepu Lahov po slovenski zemlji, ki je obšla slovenske fante že v strelskih jarkih ob Soči.

Svojo tretjo knjigo je avtor namenil koncu vojne. Zvest svoji ljubezni do preprostega človeka se je lotil usode številnih malih ljudi, o katerih zgodovina ne piše, a zato niso bili nič manj junaki od vsakršnih opevanih vojskovodij. V njej se npr. srečamo s počutjem cesarjevih vojakov, ki so ob strahotnih žrtvah izvršili preboj na Piavi, a so se morali na ukaz poveljujočih vrniti nazaj. Knjiga opisuje usodo, počutje, duševne stiske in vsakršne neverjetne dogodivščine množice raztepenih posameznikov, ki so šli skozi pekel krvavih bitk in so se po razpadu fronte vsak po svoje prebijali proti domu, našli tam pogorišča in mrtve svojce, kot tudi opisuje usodo žena in

otrok, ki so se morali goli in bosu umakniti s frontne linije v begunstvo, na vse konce velikega razpadajočega cesarstva. V njej se srečamo s prihodom kraljeve (italijanske) vojske in z zlemi slutnjami naših ljudi ob tej nasilni in krivični zasedbi Primorske. Srečamo se tudi s primorsko mladino, ki je hitela preroško dalekovidno nabirati in skrivati razmetano orožje za nove mračne čase, ki so se obetali.

Kot je značilno za Šimca, je knjiga polna domoljubja in vere vase. Čeprav so bili viri, iz katerih je avtor črpal snov, pomanjkljivi, so opisi dogodkov in ljudi podrobni in živji, da bralca dobesedno zazibajo v tedanji čas. V knjigi ne manjka tudi avtorjevih duhovitih pripomb in domislic. Knjiga je bogato opremljena z izvirnimi umetniškimi deli. Jezik je klen, pristen in bogat. Tako se nam tudi ta zadnji del trilogije razkriva kot dragoceno zgodovinsko delo, ki rešuje pozabe mnogo usod primorskih ljudi v preteklem krutem času. Z njo je Šimac opravil veliko domoljubno in človekoljubno delo.

Milan Gregorič

pretacijo Jelka Lečnik izvajala na harmoniko Mozartovo skladbo *Ave verum corpus*. Nato pa je sopranistka Tanja Tuta ob spremljavi pianistke Jelke Bogatec zapela Šinigojevo pesem *Glasba jezik sveta*, dve uglasbeni pesmi Alenke Rebula *Uspavanka* in *Na koncu je gorela luč, zadnja uspravanka*. Prva pesem je namenjena otroku, ki se rodi, druga pa človeku, ki odhaja s sveta. Literarni večer pa sta glasbenici končali s Piovanijevo *Life is beautiful*. Mlada solopetka je ponovno dokazala, kako se zna z vsem srcem in z vso pevsko gotovostjo prepustiti lepoti glasbenega sporočila in pospremiti pozorne poslušalce v ta enkratni svet melodije in harmonije.

V svojem razmišljanju o vlogi človeka in družine v današnji prevečkrat živčni in površni družbi je Rebulova opozorila, da

se prenova družbe začena pri vsakem izmed nas, najprej v krogu družine. Ni nujno, da mladi starši segajo po številnih strokovnih knjigah. V veliko primerih je dovolj, da se znajo ustavitviti za tre-

nutek od vsakodnevnega tekanja, da pogledajo vase, da pogledajo v otrokove oči in da se prepustijo uživanju bližine. Tako bodo najlaže ustvarili živo, osebno in ustvarjalno vez s svojim

otrokom. In otrok jim bo za to hvaležen vse življenje. Ker pa ni ljubezni brez spoštovanja drugih in drugačnih, je treba tudi v medosebnih odnosih gojiti vedno več sočutja in pripravljenosti raz-

zumeti druge. V vsakdanjem življenju je treba pač vsak dan sproti graditi mir med nami, preraščati sprtosti, ideološke spopade in osebna obračunavanja. Otroci želijo živeti v miru. Številna publika je s toplim aplavzom nagradila vse nastopajoče in organizatorje večera ter na tak način pokazala, da ji tudi preprosta kulturna srečanja brez posebnih efektov lahko veliko pomenijo.

Bukovica / 21. Primorski slovenistični dnevi V ospredju aleksandrinke in motiv emigracije

V petek, 8. aprila, in v soboto, 9. aprila, so v Bukovici potekali 21. Primorski slovenistični dnevi, ki so se tokrat osredotočili na aleksandrinke in na motiv emigracije v naši literaturi in kulturi. V petek so se najprej predstavili otroci OŠ Renče s plesom in recitacijo Prešernove Lepe Vide. Po uvodnih pozdravih Suzane Žezlina, predsednice Primorskega slovenističnega društva, župana občine Renče-Vogrsko Aleša Bucika in častnega gosta pisatelja Marjana Tomšiča je bil na vrsti prvi strokovni prispevek. Prof. dr. Denis Poniž je govoril o motivu lepe Vide, ki je poznan v celotnem Sredozemlju, ne le na Slovenskem. Slovenske variante spreminjajo motiv ugrabitve v prostovoljni odhod: tako je v Cankarjevi in Šeligovi drami, ki ju je Poniž analiziral v svojem prispevku. Čeprav je bilo emigrantstvo prisotno bodisi v Cankarjevem kot Šeligovem času, se avtorja nista posvetila emigrantski tematiki. Poniž je analiziral tista mesta v besedilih, ki vključujejo drobce emigrantske motivike. Bojana Modrijančič Reščič je pripovedovala o svoji pedagoški izkušnji v tehničnem šolskem centru. V razredu se z dijaki pogovarja o aleksandrinkah. Skupaj berejo Lepo Vido, ki je povezana z motivom migracije, nato se pogovarjajo ob branju Bevkovih Žerjavov, anonimnih Izpovedi iz

harema in Jelinčičeve Bele dame devinske. Dijaki tako spoznavajo literarne junakinje, pa tudi podobe aleksandrinke.

Sledila sta posega Zarje Hönn Marc iz OŠ Šempas in Valentine Kobal iz SETŠ Nova Gorica, ki sta analizirali slovenske avstralske emigrantske avtorje. Prva se je osredotočila na dela Cilke Žagar, druga pa na knjigo *Možje s Snowyja* Ivana Kobala. Izidora Černigoj iz OŠ Danila Lokarja Ajdovščina je govorila o otrocih ekonomskih emigrantov v osnovni šoli. Predstavila je svoje izkušnje iz vsakodnevnih prakse in primere učenja slovenščine za tujce. Omenjeni posegi niso bili sicer povezani s tematiko aleksandrinke, a so na zanimiv način prikazali problematiko emigrantstva, tako z literarnega kot s pedagoškega zornega kota.

Marjanca Ajša Vižintin z Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU je analizirala Tomšičev roman *Grenko morje* in njegovo zbirko novel *Južni veter*. Poleg vzrokov za odhod v Egipt, različnih tipov aleksandrinke, socialnih mrež doma in v Egiptu dodaja avtor tudi zapletena eksistencialna vprašanja o veri in smislu. V njegovih delih je prikazana tematika dolga leta zamolčanih usod primorskih žena, ki so odšle s trebuhom za kruhom in jih v svojih leposlovnih delih trajno zapisuje v kolek-

ktivni spomin. Aleksandrinkam postavi literarni spomenik. V popoldanskem delu je najprej prof. dr. Milena Mileva Blažič s Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani opisala motiv aleksandrinke v slovenski mladinski književnosti. Poudarila je, da, če ženska zapusti družino, za to sprejeto kot zločin, zato mora biti kaznovana, medtem ko je

Marija Mercina in Dorica Makuc

odhod moškega že navada. Gre za dvojna družbena merila, ki veljajo še danes. Odsoten oče, ki ne nosi krivde in odgovornosti, je stalnica v mladinski književnosti. Doc. dr. Katja Poniž Mihurko z Univerze v Novi Gorici je prikazala podobo ženskosti v Tomšičevih zgodbah o aleksandrinkah. V posegu je poudarila, da dojemajo njegovi liki svojo identiteto preko

odnosa do telesa in da jim je skupna razpetost med grehom in pokoro. Njegovo prikazovanje utrjuje tradicionalne prikaze ženskosti in zahodnjaški pogled na Vzhod. Jasna Čebro iz Kopra je analizirala Tomšičeve romane *Šavrinke*, *Zrno od firmentona*, *Grenko morje* in *Južni veter*. Razlikujejo se po pripovednem prostoru, ki je v prvih dveh arhaično okolje varne Istre, v drugih dveh pa neznani in nevarni Egipt. Srečanje je popoldne zašlo v polemične vode. Po strokovnih prispevkih, ki so kritično analizirali literarna dela Marjana Tomšiča, je prisotni avtor v ihti izstrelil za ženske precej žaljivo trditev, za katero se je kasneje opravičil, a je vseeno odšel, rekoč, da se počuti,

Argentino in zapustili družino, niso bili stigmatizirani, tako kot so bile ženske. Povedala je tudi, da usode aleksandrinke niso potekale po nekem enotnem življenjskem vzorcu, o tem pričajo tudi osebna pričevanja. Migracije so zaznamovale družine v celoti; večkrat se je zgodilo, da so se tudi otroci aleksandrinke preselili v Egipt. Nazadnje je Ernesta Dejak Furlan iz TŠC v Novi Gorici predstavila pesmi in pisma, ki jih je zbrala v Renčah in Prvačini. Večino pesmi so napisale potomke aleksandrinke, pisma, polna žalosti in domotožja, pa so pisale aleksandrinke.

Zvečer je najprej stekel pogovor med mag. Marijo Mercina in Dorico Makuc, novinarko z bogatim knjižnim opusom, ki je tematiko aleksandrinke predstavila tudi v italijanskem prostoru. Dorica Makuc je študirala v Beogradu, konec 2. svetovne vojne je preživela v Gorici, nato pa je veliko let delala v Ljubljani. Povedala je, da človeka določi kraj, v katerem se rodi, zgodovina le-tega in njegova družina. V svet grejo pogumni ljudje, a če se ne vrnejo, pride do tega, da je prva generacija še vedno vezana na dom, druga se ga sramuje, tretja pa spet išče svoje korenine. Spregovorila je tudi o svojem novinarskem delu in o socialnih problemih, s katerimi se je kot novinarka ukvarjala. Kot otrok je veliko slišala o Egiptu, a zgodbe so se ji zdele kot neke pravljice. Leta 1974, ko je bila že barvna televizija, je v čudovitih jesenskih barvah snemala oddaje o aleksandrinkah v spodnji Vipavski dolini. Primorska emigracija je bila obsežna. Veliko ljudi je odšlo v Argentino, a med svetovno krizo leta 1929 so naši fantje spali pod mostovi v kartonskih škatlah, reševali pa so jih ravno žene, ki so bile kuharice pri gospodi v Buenos Airesu. Dorica Makuc je povedala, da so slovenske žene še vedno takšne: lotijo se vsakega dela, da bi zaokrožile dohodek. Spregovorila je tudi o vlogi cerkve pri aleksandrinkah (ki so odhajale ne le v Aleksandrijo, pač pa tudi v Kairo). Brez redovnic, šolskih sester, bi naše aleksandrinke veliko več trpele. Ob nedeljah so namreč prihajale

Argentino in zapustili družino, niso bili stigmatizirani, tako kot so bile ženske. Povedala je tudi, da usode aleksandrinke niso potekale po nekem enotnem življenjskem vzorcu, o tem pričajo tudi osebna pričevanja. Migracije so zaznamovale družine v celoti; večkrat se je zgodilo, da so se tudi otroci aleksandrinke preselili v Egipt. Nazadnje je Ernesta Dejak Furlan iz TŠC v Novi Gorici predstavila pesmi in pisma, ki jih je zbrala v Renčah in Prvačini. Večino pesmi so napisale potomke aleksandrinke, pisma, polna žalosti in domotožja, pa so pisale aleksandrinke.

Zvečer je najprej stekel pogovor med mag. Marijo Mercina in Dorico Makuc, novinarko z bogatim knjižnim opusom, ki je tematiko aleksandrinke predstavila tudi v italijanskem prostoru. Dorica Makuc je študirala v Beogradu, konec 2. svetovne vojne je preživela v Gorici, nato pa je veliko let delala v Ljubljani. Povedala je, da človeka določi kraj, v katerem se rodi, zgodovina le-tega in njegova družina. V svet grejo pogumni ljudje, a če se ne vrnejo, pride do tega, da je prva generacija še vedno vezana na dom, druga se ga sramuje, tretja pa spet išče svoje korenine. Spregovorila je tudi o svojem novinarskem delu in o socialnih problemih, s katerimi se je kot novinarka ukvarjala. Kot otrok je veliko slišala o Egiptu, a zgodbe so se ji zdele kot neke pravljice. Leta 1974, ko je bila že barvna televizija, je v čudovitih jesenskih barvah snemala oddaje o aleksandrinkah v spodnji Vipavski dolini. Primorska emigracija je bila obsežna. Veliko ljudi je odšlo v Argentino, a med svetovno krizo leta 1929 so naši fantje spali pod mostovi v kartonskih škatlah, reševali pa so jih ravno žene, ki so bile kuharice pri gospodi v Buenos Airesu. Dorica Makuc je povedala, da so slovenske žene še vedno takšne: lotijo se vsakega dela, da bi zaokrožile dohodek. Spregovorila je tudi o vlogi cerkve pri aleksandrinkah (ki so odhajale ne le v Aleksandrijo, pač pa tudi v Kairo). Brez redovnic, šolskih sester, bi naše aleksandrinke veliko več trpele. Ob nedeljah so namreč prihajale

Marjan Tomšič in Suzana Žezlina

k sestram, ker so tam našle zatočišče; tam so lahko molile in se pogovarjale. Dorica Makuc so šolske sestre dovolile, da je preiskala njihove arhive. Povedala je, da ni našla primera, ko bi z našimi dekleti grdo ravnali. Medtem pa so se na domačih tleh širile različne hudobije na njihov račun. V Goriški straži iz leta 1928 je našla članke, v katerih so se dekleta uprla negativni upodobitvi aleksandrinke. Slovenke so bile poštene, pridne, sposobne, s seboj so prinašale občutek za družino; bile so sprejete kot enakovredne; zelo so jih spoštovali. Takšno ravnanje so tudi vračale z naklonjenostjo. Slovenci smo o ženski emigraciji iz tistih let začeli govoriti zelo pozno.

Večer so popestrile žene iz Društva za ohranjanje kulturne dediščine aleksandrinke iz Prvačine. Govorile so o razstavah, ki so jih postavile v različnih krajih na Goriškem. Po dveh pričevanjih o nonah aleksandrinkah so predstavile 'modo iz baula': pokazale so obleke aleksandrinke in zgodbe, povezane z njimi. Nazadnje so poslušalcem ponudile egiptovske jedi, pripravljene po receptih aleksandrinke.

V soboto so se slovenistični dnevi preselili na odprto - udeleženci so se namreč sprehodili po Gregorčičevi poti. Pohod so vodili Ernesta Dejak Furlan, Melanija Kerševan in člani Društva za kulturo, turizem in razvoj Renč.

Bee

Tone Partljič gost dijakov v Gorici

Dijaki humanističnega pola slovenskega šolskega centra v Gorici so se v četrtek, 7. aprila, nasmejali do solz. V gosteh so namreč imeli znanega slovenskega komediografa Toneta Partljiča. Dijaki so ga z veseljem poslušali, saj so bile njegove zgodbe tako življenjsko resnične, da so se lahko dotaknile vsakega izmed njih. Povedal je, da daje humor veliko večje področje svobode kot pa resno pisanje. Dotaknil se je tudi rojstva drame: grških dram Uklenjeni Prometej, Kralj Ojdis in Antigona. Poudaril je misli, ki si jih velja zapomniti iz znanih grških dram, čeprav so nastale pred toliko leti. "Lahko si kar zapomnite Antigonin stavek 'Ne da sovražim, da ljubim sem na svetu', je povedal dijakom, tako kot bi jim to povedal njihov 'nono'. Srečanje je v celoti delovalo zelo domače, vzdušje je bilo sproščeno. Partljič je najprej pripovedoval (seveda na zelo humoren način) o svoji mladostniški izkušnji s poroko in o spremembi v naglasu svojega priimka. Zašel je tudi v resnejše vode: v zgodbi je opisal življenje svoje matere, ki je bila pri šestih letih že pastirica in je vsak dan gnala živino na planino. Tam jo je vsak dan neka gospa gledala z okna in govorila, kako pridni otroci so in da bi tudi sama rada imela takega. Deklica je nekega dne zbežala od doma, se ponoči pojavila pri gospe in ji rekla, da je prišla tja, da bo imela gospa tega pridnega otroka. Gospa je bila noseča in je deklici razložila, da si je to želela za svojega otroka. Ker je bila noč, je deklica prenočila pri gospe, a je nato tam tudi ostala. Srečanje je končal s pripovedjo o psičku Mišku in o tem, kako preživlja dneve sedaj, ko je v pokoju. "Jaz sem največji slovenski komediograf", je povedal publiki napol resno napol v šali. Dodal je, da prihaja za njim tudi zelo dober komediograf Vinko Möderndorfer; poudariti pa je želel, da na Slovenskem pišejo premalo komedij. / Bee

Grad Kromberk / Razstava Risbe Vladimirja Makuca

V Goriškem muzeju na gradu Kromberk so 23. marca odprli drugo razstavo, posvečeno solkanskemu umetniku Vladimirju Makucu, ki je domačemu kraju podaril bogato zbirko svojih likovnih del. Na prvi razstavi so predstavili izbor grafik in male plastike, sedaj si lahko obiskovalci ogledajo risbe in keramične kipce, junija pa bodo postavili še razstavo slik. Na odprtju sta avtorja, njegovo družino in zbrano občinstvo najprej pozdravila direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič ter kustos oddelka za umetnostno zgodovino Matjaž Breclj, ki je razstavo tudi pripravil. Avtorja in njegovo

Vol, 1963, barvne
kreda, tuš, papir,
50,5 x 64,5 cm

nem, zasebnem svetu razvija Makuc podobe, ki ponovno odkrivajo in reinterpretirajo antično mitologijo, arhaično, kmečko življenje, v katerega vdira napredek sodobnega časa, razkrivajo droben živalski in rastlinski svet. Skozi prvinskost in arhetipskost poteze, vezane na otroško risbo, neolitsko umetnost, ekspresivne podobe slovenskih srednjeveških fresk in skrivnostne glagoljaške znake, ustvarja razgibano kompozicijo, kjer narava sobiva s kulturo, preteklost s sedanjostjo. Iz začetne, klasične, realistične risbe kmalu preide v izrazito osebno interpretacijo motivov, kraške arhitekture, živali in ljudi. Z nepostavljeno risbo in poenostavljeno risbo ustvarja trpko in poetično vzdušje skopega, prvobitnega življenja Mediterana. Makučev opus se vsebinsko in slogovno ni bistveno spreminjal. Avtor je ostal zvest motivom, ki so ga

Galeb na
zvoniku, 2001,
akvarel, svinčnik,
barvne voščene
kreda, papir,
100,5 x 71,5 cm

pritegnili že od vsega začetka, risba pa je bila v prvem obdobju veliko bolj polna, kasneje se je sprostita, pojavila se je belina, prazen prostor. V določenem trenutku pa so vanjo ponovno vstopili številni elementi in znaki, tokrat manj kontrolirano, bolj instinktivno. Makuc je največ eksperimentalno s tehniko in mediji, do '80. let prejšnjega stoletja je ustvarjal predvsem grafična dela, najprej v tehniki lesoreza, nato barvni jedkanici in akvatinti, potem pa se je začel intenzivneje ukvarjati tudi s slikarstvom in malo plastiko.

Katarina Brešan

Nick Vujičić - fant brez rok in nog - v Mariboru Vse njegovo upanje temelji na Kristusu

Za Nicka Vujičića sem prvič slišal, ko sem po pošti skupaj z revijo Ognjišče dobil vabilo za srečanje z njim v Mariboru. Kmalu za tem sem podobno vabilo dobil tudi po elektronski pošti in na facebooku od prijateljev. Nekaj tednov pred njegovim obiskom v Sloveniji so časopisi začeli pisati o njem in vabiti na dogodke v nekaj slovenskih mestih. Vedno bolj me je mikalo, da bi se tudi sam udeležil srečanja z njim. S tem vabilom in iz člankov sem izvedel, da se je Nick rodil brez rok in nog. Skupaj s starši je to življenjsko preizkušnjo tako "predelal", da ni več ovira za srečno življenje. Nick je sedaj oznanjevalec upanja in velik motivator.

Ob vsem tem mi ni bilo jasno, ali je Nick samo oznanjevalec nekega pozitivnega mišljenja ali tudi nekega globljega odnosa s transcendentnim. Na srečanju v dvorani Tabor v Mariboru 7. aprila sem se lahko prepričal, da Nickovo življenje in vse njegovo upanje temelji na Jezusu Kristusu. Na seznamu tistih, ki podpirajo Nicka pri njegovem poslanstvu, sem videl, da je veliko baptističnih skupnosti. Nick očitno sodeluje z vsemi ljudmi dobre volje, saj so bile na seznamu tudi katoliške župnije in druge institucije. Presenečen sem bil, da je bila dvo-

rana Tabor v Mariboru s svojimi približno 6.000 sedeži polna. Več kot polovica udeležencev je bilo srednješolcev in študentov. To me je zelo razveselilo. Iz vsega srca sem se pridružil Nickovi končni molitvi, v kateri je prosil, da bi mladi Bogu dovolili, da se jih dotakne s svojo ljubeznijo, odpuščanjem in življenjem. Preko dela na župniji sem v stalnem stiku z mladimi. Zelo me skrbi, ko vidim, da si mladi v današnji družbi, zaradi modnih in drugih težej, težko zgradijo trdno samopodobo, s katero bi bili zadovoljni. V primežu grobega materializma se težko odločajo za vrednote poštenosti, preprostosti, delavnosti. Tudi duhovno razmišljanje, ki vključuje pogled v večnost, zastojno dajanje in osmišljanje trpljenja v odnosu z Bogom, jim je zelo tuje.

Zato globoko upam, da so se jim besede malega Nicka trdno vtisnile v srce. Sam sem se Nicku čudil, podobno kot so se Judje čudili Jezusu, ko je začel učiti v shodnici. Čudili so se mu, ker je govoril kot nekdo, ki ima oblast, in ne kot pisar in farizej. S tem ne mislim reči, da ima Nick kakršno koli oblast, podobno Jezusu. Želim samo reči, da se pri njem lahko začuti, da njegove besede izhajajo iz desetletij notranjega boja, depresivnih obdobij duševne osamljenosti in nesmisla, trenutkov, polnih neresljivih vprašanj, in da je iz tega boja z Božjo pomočjo izšel zmagovit. Glavno Nickovo sporočilo je, da je Bog z nami in da lahko nanj računamo bolj kot na katerega koli drugega na svetu. Mladim sporoča, da je neumno se žalostiti zaradi zunanosti. Vsak je v redu tako, kot je. Ko je sam trpel, ker ni imel rok in nog, je opazil, da se tudi drugi ljudje mučijo s smislom življenja, čeprav imajo roke in noge. Uvidel je, da problem ni v njegovih rokah in nogah, temveč v srcu. Mladi lahko dosti bolj trpijo zaradi razbitih družin in neurejenih odnosov kot zaradi fizičnih pomanjkljivosti. Problem je vedno isti. Nima smisla preklinjati teme. Bolje je prižgati vsaj majhno svečko.

Franček Bertolini

Gorica / Perpetuum Jazzile v Kulturnem centru "XL vokalna skupina" z novim elanom

Koncertna sezona, ki jo je v Gorici priredil Kulturni center Lojze Bratuž v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov, se je v sredo, 13. aprila, sijajno končala z *Vokalno ek-stazo*, ki jo je v natrpani dvorani poklonila vedno presenetljiva "XL vokalna skupina", edini jazzovski zborovski sestav na Slovenskem - Perpetuum Jazzile. Šlo je za ponovitev koncerta, ki je v veliki dvorani Kulturnega centra že potekal 3. marca, vsi zainteresirani pa v njej niso našli prostora. Skupina, ki jo je do januarja letonom vodil in popeljal na mednarodne odre legenda slovenske

Foto DPD

Peder Karlsson

glasbe Tomaž Kozlevčar, se je tokrat predstavila z novim umetniškim vodjo, švedskim glasbenikom in dirigentom Pedrom Karlssonom. Ustanovni član ene izmed najboljših vokalnih skupin vseh časov, The Real

Group, je v odlično utečeni sestav vnesel novo energijo in dinamizem ter z neverjetnim zagonom vodil koncert, v katerem so se jazzovski motivi prepletali z bossa novo, swingom, funkcom, popom in drugimi zvrstmi. V odličnih interpretacijah so zaživel Bee Gees Medley, pesmi skupine Toto (vedno čudovita Africa!), pa tudi True colors, Jump, Brez besed/Eres tu, Joyful joyful, Prisludni školji in Avsenik medley, ki je izjemno navdušil in segrel občinstvo. PJ, ki velja za neprofesionalen zbor, se je še enkrat izkazal z živo odsko prisotnostjo in tudi z odličnimi solisti in solistkami. Tudi tokrat se je s svojim "showom" izkazal izjemni vokalni tolkalist Saša Vrabič, mojster beatboxa. Skratka: nepozaben koncertni večer skupine, ki bo gotovo požela še veliko uspehov na domačih in svetovnih odrih.

KB center

želi vsem Veselo veliko noč

SLOVENSKA KULTURNO - GOSPODARSKA ZVEZA
UNIONE CULTURALE ECONOMICA SLOVENA

GLASBENA MATICA

KMEČKA ZVEZA
ASSOCIAZIONE AGRICOLTORI

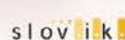
KROŽEK ZA KULTURNO ŠPORTNO IN PODPORNO UDEJSTVOVANJE
CIRCOLO ATTIVITÀ CULTURALI SPORTIVE ED ASSISTENZIALI

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE
SINDACATO SCUOLE SLOVENE

AD FORMANDUM - IMPRESA SOCIALE
AD FORMANDUM - SOCIALNO PODJETJE

SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ
CONSORZIO SLOVENO PER LA FORMAZIONE

ZDRUŽENJE SLOVENSkih ŠPORTNIH DRUŠTEV V ITALIJI
UNIONE DELLE ASSOCIAZIONI SPORTIVE SLOVENE IN ITALIA

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO
CIRCOLO PENSIONATI SLOVENI DEL GORIZIANO

SLOVENSKA KNJIŽNICA - DAMIR FEIGEL
BIBLIOTECA SLOVENA - DAMIR FEIGEL

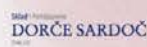
SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO GORICA
SOCIETÀ ALPINA SLOVENA GORIZIA

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV
UNIONE DEI CIRCOLI CULTURALI SLOVENI

V.Z.P.I. - VSEDRŽAVNO ZDRUŽENJE PARTIZANOV ITALIJE
A.N.P.I. - ASSOCIAZIONE NAZIONALE PARTIGIANI D'ITALIA

SKLAD DORČE SARDOČ
FONDAZIONE DORČE SARDOČ

SLOVENSKO DEŽELNO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE
UNIONE REGIONALE ECONOMICA SLOVENA

ŠC M. KLEIN Gibalna vzgoja

Spoznajmo telo in naše gibe

ŠC M. Klein v sodelovanju z ZSSDI že vrsto let uspešno izvaja tečaj motorike za otroke z naslovom *Spoznajmo telo in naše gibe*. Tečaj je na Tržaškem deležen velikega odziva, letos pa so ga izvedli tudi na Goriškem, tako da je motorični vadbi sledilo več kot 200 otrok. Tečaj je dodatna dejavnost, namenjena predvsem predšolskim otrokom, ki skozi igro spoznavajo in ozaveščajo različne razsežnosti sveta okoli sebe. Gibanje ima kot univerzalna govorica telesa pri otrocih poseben pomen, saj je njihova jezikovna sposobnost še v razvoju, telesno doživljanje pa predstavlja glavno sredstvo, s katerim se sporazumevajo in odkrivajo samega sebe ter materialno in

utrjujejo znanje osnovnih geometrijskih pojmov ter izraze za prostorska oz. količinska razmerja in protipomenke, kar neposredno prispeva k bogatjenju njihovega besednega zaklada. Vse to pomaga tudi pri preprečevanju morebitnih težav, ki bi se lahko pojavile ob vstopu v osnovno šolo pri branju in pisanju. V tem obdobju naj bi se otrok naučil oblik, ki ga bodo pripeljale do lažjega spoznavanja črk. Dober posluš za ritem pa bo preprečil morebitne težave pri branju. Skratka, povezovanje gibnega izražanja z jezikovno vzgojo, pri čemer je poudarek na razumevanju različnih izrazov, ki opredeljujejo različno gibanje in njegovo kvaliteto, je bistvene-ga pomena.

socialno okolje okoli sebe. Tečaj spodbuja celosten razvoj otroka, njegovo telesno in duševno rast, mu pomaga odkrivati telesne zmogljivosti in premoščati morebitne težave, ki se lahko pojavijo pri zaznavanju prostora, časa, ravnotežja, ritma in pri predstavi ter dojemanju lastnega telesa.

Otroci v obliki igre in s pomočjo barvanih in mehkih pripomočkov, ki so za tako majhne otroke posebno primerni, utrjujejo zavedanje samih sebe in osvajajo predstave o telesu in njegovih sposobnostih: z različnimi motoričnimi izkušnjami razvijajo koordinacijo celega telesa, ravnotežje in smisel za orientacijo, urijo prstne sposobnosti, moč, natančnost, hitrost, gibčnost in vzdržljivost, osvajajo zavest prostora, časa in ritma, odkrivajo lastne poti pri reševanju gibalnih problemov, spoznavajo pomen skupinskega sodelovanja ter spoštovanja pravil in socialnih dogovorov,

Gibanje je lahko tudi pripomoček pri učenju, kajti znanje temeljnih motoričnih spretnosti vpliva tudi na osvajanje temeljnih znanj. Za vsakega predšolskega otroka je namreč gibanje primarni način raziskovanja in spoznavanja okolja v obdobju, ko specifična znanja še niso pomembna. Otrokov doživljanje sveta je celostno, a zgodnje 'učenje' je uspešnejše, če je vanj vključenih več senzomotornih področij. Otrok se hitreje 'uči', če je učenje povezano z gibanjem. Učenje skozi gibanje je otroku prijazen vzgojni pristop in nedvomno prispeva k njegovemu vsestranskemu razvoju. Igra je pri tem neprecenljivo didaktično sredstvo, saj vse dejavnosti potekajo v obliki igre ob uporabi pisanih pripomočkov vseh oblik (žoge, kiji, palice, diski, obroči, hodulje, diski za ravnotežje, padala itd.) in glasbeni podlagi.

Ivana Šolc

ŠOLSTVO Sen. Tamara Blažina

Zakonski osnutek za ureditev položaja slovenske šole

celoti udeležene, se je porodila potreba po dopolnitvi in prilagoditvi obstoječe zakonodaje.

Ker naša zamejska šola ni statična institucija, temveč osebje v koraku s spremembami družbe, mora naša manjšinska skupnost premisliti njene vsebine na podlagi čim širšega dialoga. Tudi zaradi tega je senatorka Tamara Blažina že ob začetku svojega parlamentarnega mandata želela v sozvočju z manjšinsko civilno in politično družbo in pristojnimi šolskimi vodji ter uradi na krajevni in ministrski ravni snovati zakonski osnutek glede norm na področju ureditve šol s slovenskim učnim jezikom in dvojezičnim poukom v deželi FJK. Dokument je senatorka predstavila javnosti v ponedeljek, 18. aprila.

Glede na velike družbene spremembe, glede tudi na novosti v italijanski šolski zakonodaji in ne nazadnje zaradi dejstva, da obstoječe norme v prid slovenskega šolstva niso bile doslej v

ziku na celotnem ozemlju, na katerem živi slovenska manjšina. Gre namreč za predlog o nadgradnji obstoječe zakonodaje, dotika pa se nekaterih ključnih vidikov naše šolske specifičnosti. Zakonski osnutek želi med drugim nuditi primerno število primarnih šol in primerno število smeri na višješolski stopnji. Predvidene so tudi nekatere organizacijske novosti, predvsem možnost širjenja poučevanja slovenščine in ureditev položaja učnega, neučnega in pomožnega osebja (od vprašanja enotne deželne lestvice do ločenih organikov). Posebno pomembna je

deželnega šolskega urada kot tudi pristojnosti deželne komisije za slovenske šole, mnenje katere naj bi po novem postalo obvezujoče za katere koli spremembe v zvezi s slovensko šolsko mrežo. Senatorka Blažina je na začetku svojega posega sicer poudarila, da je pritisk na italijanski šolski sistem v manjšini meri doletel slovensko šolo (na primer organiki naših šol so ostali v bistvu nespremenjeni). Parlamentarka leve sredine je obenem dodala, da je 90% dokumenta nastalo na podlagi skupnih stališč soudeležencev pri sestavi le-tega, preostalih 10% pa zrcali različne vidike v zvezi z našo šolo znotraj manjšine same. Njena želja vsekakor je, da postane zakonski osnutek v slovenski narodni skupnosti v Italiji podlaga za plodno soočanje glede prihodnosti tako pomembnega dejavnika pri ohranjanju slovenske identitete.

Senatorka Blažina je poudarila, da si zakonski osnutek postavlja kot cilj zaščiti pravico do izobraževanja v materinem je-

postavka, ki zadeva okrepitev organizacijske in upravne avtonomije slovenskega šolstva v Italiji, tako preko vloge ravnatelja

Ob odprtju razstave mladih Zamejskih ustvarjalcev na Opčinah Skozi fotografski in slikarski objektiv mladih

Slovensko kulturno društvo Tabor in Openski mladinski krožek sta v soboto, 9. aprila, postavila na ogled pestro in zanimivo razstavo mladih fotografov in slikarjev s pomenljivim naslovom *Skozi objektiv mladih*. V dvorani Prosvetnega doma na Opčinah je pet domačih ustvarjalcev razkrilo svojo trenutno umetniško navdahnjenost in celo najbolj zahtevnim umetniškim kritikom ponudilo marsikaj zanimivega v razmislek. Prijeten otvoritveni večer je sicer potekal v kramljanju s samimi avtorji in organizatorji, ki so bili s številnim obiskom vseh starosti zelo zadovoljni. Poskrbljeno je bilo tudi za glasbeni utrinek, saj je rosno mlada, a obetavna zasedba Coloured sweet zapela svoje prvence *Good excuse*, *Jesus range* ter avtorsko *Little lady*. Kot že omenjeno, se na stenah dvorane openskega Prosvetnega doma bohotijo umetnine petih mladih, domačih ustvarjalcev, štirje fotografski izbori ter en

slikarsko-instalacijski. Ob vhodu naletimo na štiri fotografije Diega Gerija, ki sestavljajo konceptualno celoto. Gre za fotokompozicije prodorne sporočilnosti, ki ohranjajo širino prostorske dimenzije, a plemenitijo rušilno moč detajla. Gre za svetlobno zahtevne fotografije, med katerimi bi poudaril simboliko modrosti, ki vre skozi človeško dlan na leseni mizi. Naslednja mlada fotografinja je Irina Tavčar, ki je za tokratno priložnost izbrala stilistično in vsebinsko raznolika dela, med katerimi štrli portret pustne šeme, najbolj pa prepriča fantazijsko zamegljena telesna podoba na zapuščenih stezi. Na vrsti so odlični fotografski prispevki Nikolaja Kovačiča, ki skozi ta medij sporoča njegov zagrižen, a vedno melanholični darkerski življenjski slog. Nikolaj razstavlja pet sorodnih fotografij, ki jih vežeta predvsem črno-bela tehnika in poudarek na svetlobnih kontra-

stih; deževne pokrajine in kovinske elemente obdaja v prefinjeno, zamaknjeno vzdušje. Ob njem se predstavlja Sara Connestabo, mlada in aktivna slikarka, ki je tokrat ustvarila tri abstraktne slike na platnu in eno inova-

tivno instalacijo. Na slikah se Sara igra s fizičnostjo barv, vode in pigmenta, kar ustvarja originalne, nepredvidene oblike, instalacijo pa sestavljajo trikotna platna, ki obdajajo majhno kroglo z zastekljenim ozadjem. V njem spoznavamo sebe in svetove okoli nas. Za konec pa še vrhunske fotografske umetnine Štefana Grigiča, ki preko poigravanja s fotografskimi lečami odpira domišljajske prostore z več dimenzijami, kjer se slika ne konča na robu, temveč hudomušno, samozavestno skače onkraj. Štefanovi izdelki so tako po genialnem konceptu kot po brezhibni realizaciji dokaz umetniške zrelosti mladega avtorja, ki s svojim pečatom prišteje dodano vrednost openski razstavi.

Toplo vas vabim na ogled fotografskih in slikarskih del mladih zamejskih avtorjev, ki s svojim objektivom analizirajo svet in ga soustvarjajo. Razstava v Prosvetnem domu na Opčinah me prepričuje, da je pred nami zanimiva in nič kaj enoumna prihodnost. Kakšen svet je svet skozi objektiv mladih? Kakovosten, raznolik in poglobljen. In prav takega si želimo!

Jernej Šček

Na Tržaškem že 9. nogometno skavtsko srečanje

Klan iz Slovenskih Goric zmagovalec letošnje Fuzbalade

Nogomet mnogi opredeljujejo kot "najpomembnejšo nepomembno stvar" na svetu. Brancje

usnja je namreč veliko več kot samo šport, na amaterski ravni je tudi odlično sredstvo za druženje in spoznavanje. To je tudi osnov-

no geslo, ki že skoraj celo desetletje spremlja skavtsko fuzbalado. Leto za letom jo namreč prireja tržaški klan "Wčn Pwčn

klan", ki obsega območje Trsta, Brega in Doline. Letošnja Fuzbalada, ki je potekala v soboto, 9., in nedeljo, 10. aprila, je bila že deveta po vrsti. Gre za srečanje klanov iz celotne Slovenije in zamejstva: s "pripomočkom" nogometa se skušajo približati številne skavtske realnosti, ki bi drugače težko prišle v popotnice, to je "najstarejša"

skavtska veja, v kateri se združujejo mladi med 16. in 20. letom starosti. Na letošnji Fuzbaladi so se tako srečali slovenski klani iz Slovenskih Goric, Maribora 2 in z Vrhnike. Ob tem so s svojo ekipo nastopali gostitelji "Wčn Pwčn Klana", klan iz Gorice in taborniki Rodu modrega vala. V dveh tekmovalnih dnevih so se klani najprej pomerili v izločilnih skupinah in nato so bili v končnem delu na vrsti še polfinala in finale ter tolažilne tekme za uvrstitev od 3. do 6. mesta. V prvo izločilno skupino so bili vključeni tržaški Wčn Pwčn klan, Maribor 2 in Vrhnika, v drugo pa RMV, Gorica in Slovenske Gorice. Prvi tekmovalni del je potekal na igrišču v Trebčah, ki ga je organizatorjem dalo na razpolago društvo Primorec. V končni del turnirja so se uvrstili klan iz Trsta in Maribora ter RMV in Slovenske Gorice. Drugi tekmovalni del je potekal na stadionu 1. maj v Trstu, tam so se v veliki finale prebili gostujoča klana iz Slovenskih Goric in Maribora 2. Očitno premoč na turnirju so z lepo igro in prepričljivo zmago kronali ro-

verji in popotnice iz Slovenskih Goric. Po zaslugi športnega vedenja in sodelovanja pri vseh aktivnostih na Fuzbaladi si je isti klan prislužil tudi pokal za "najklan", ki ga je podarila Zadrzna kraška banka. Tretje mesto so osvojili taborniki RMV; četrti so bili gostitelji iz tržaškega klana. Na peto mesto so se uvrstili Vrhnika, šesti pa so bili Goričani. Fuzbalada pa ni bila namenjena samo nogometu. V soboto zvečer je bila na sporedu namreč sv. maša v cerkvi nad Drago: gre za prijetno in v naravo odmaknjeno cerkev, ki je bila zgrajena v bližini trase nekdanje železnice v Dragi. Ker danes železnice tam ni več, leži cerkva sredi jase in zelenja tik čez (namišljeno) mejo na slovenski strani. Po sv. maši, ki se je udeležilo približno 50 klanovcev-nogometišev, je bil na vrsti še skupni taborni ogenj s škeči, igrami in pesmimi. Posebna žirija je tudi ocenjevala slaščice, ki so jih s seboj prinesli posamezni klani. Nagrado za najboljšo slaščico je prejel klan iz Gorice.

AČ

Foto Aleks Bachi

POGOVOR Albert Tul

Ljudje še kako čutijo potrebo po društvenem življenju!

Čeprav je Albert Tul doma v Mačkolljah, je zaradi sorodstvenih vezi močno vezan na Boljunc. Naš sogovornik se poklicno ukvarja z računalništvom, ima svoje podjetje, s katerim je zelo zaposlen, rad pa pomaga pri Mladinskem domu v Boljuncu, kjer zaseda tajniško mesto. "Če sami ne pristopimo k stvari in se ne potrudimo, dejavnost zamre: in ko dejavnost v našem okolju preneha, je težko, da bi jo spet oživili", nam je prepričano povedal.

Naš zadnji društveni večer, na katerem smo imeli v gosteh priznanega seizmologa Petra Suhadolca, je bil izredno dobro obiskan. Predavatelj je spregovoril o žal aktualni tematici, namreč o potrebah in članjih. Prof. Suhadolec je občinstvu predstavil ta fenomen tudi na podlagi številnih virov in našel najhujše tovrstne pojave v zgodovini. Razmišljal je tudi o možnosti, da bi se take ujme pripetile tudi na naši severnojadranski obali, zaskrbljeno občinstvo pa je takoj pomiril z ugotovitvijo, da so geografske danosti našega morskega dna in seizmološka podlaga naših tal neugodne za sprožitve takega pojava. Ob koncu večera se je razvila tudi plodna debata, saj se je občinstvo zanimalo zlasti za posledice poškodb jedrske elektrarne v Fukušimi. Na večeru smo prikazali tudi posnetek udeležencev Javne pomoči iz Empolija; posnet je bil ob obisku v Černobilu in mestu Pripjatu novembra 2010; ta se nahaja v neposredni bližini okvarjene jedrske centrale in je od tedanje nesreče ostalo neobljudeno. Spoštljivo smo obeležili 25 let jedrske nesreče v Černobilu. O možnosti uporabljanja jedrske energije je bil do pred nedavnim govor tudi v Ita-

liji: zdrava pamet pa veleva, da tako varianta dokončno opredelimo kot zdravju preveč škodljivi.

Foto IG

vo. To je bila sklepna ugotovitev našega debatnega večera.

Kako poteka redno delovanje društva?

Na zadnjem občnem zboru pred tremi leti smo dejansko spremenili načrtovanje društvene dejavnosti. Po novem ob začetku vsake sezone zastavimo temeljne letnemu programu, ki načeloma predvideva mesečna srečanja v prostorih Mladinskega doma: debatne tematike so lahko različne narave, pretežno pa zadevajo družbena in kulturna ter verska vprašanja. V zadnjih letih smo namreč predstavili našemu občinstvu manj raziskane teme naše polpretekle ali pretekle zgodovine in poglobitve o aktualnih tematikah. Debatni večeri, predavanja in razstave pa dopolnjujejo tudi dejavnosti za otroke in mladostnike, katerim Mladinski dom že od svoje ustanovitve namenja posebno pozornost. Vneto prirejamo namreč srečanja in delavnice za otroke v sodelovanju s šolami in vrtci. Dogaja se tudi, da imajo naše javne ustanove včasih prostorske težave za razne otroške prireditve: Mladinski dom daje tako na razpolago svoj sedež za različne obšolske dejavnosti. Starši in otroci so se na tako rešitev pozitivno odzvali, tako da smo na primer letos priredili zelo dobro obiskano Prešernovo proslavo. V tem primeru so bili prostori našega sedeža pretesni,

tako da smo morali v dogovoru z občino načrt izpeljati v boljjuškem gledališču. Kot mlajši član odbora tesno sodelujem s starejšimi člani. Predsednik Miran Bandi je že veliko let spremljevalec delovanja Mladinskega doma, soglasno in vzajemno vzdušje vlada med vsemi zastopniki različnih funkcij: resnici na ljubo so to zgolj statutarne, določene funkcije, dejansko si med sabo enostavno pomagamo. Naša prizadevanja sledijo enostavno načelu zdrave pameti.

Poglejmo nazaj v čas. Kdaj je nastala potreba po taki ustanovi, kako se je njeno delovanje v času razvijalo?

Mladinski dom Boljunc je nastal na pobudo domačega župnika leta 1957. Občutena je bila potreba po mladinskem druženju v vasi. Tedaj je pokojni župnik g. Lojze Župančič dal postaviti leseno zgradbo, ki so jo sami obiskovalci imenovali 'baraka'. Takratni boljjuški župnik je ustanovil tudi istoimensko društvo. Leta 1970 je župnik g. Marij Gerdol dal postaviti na isto mesto novo zidano zgradbo. V temeljnem kamnu je listina, kjer piše, naj stavba služi vaščanom za narodno in versko izpopolnjevanje. V teh prostorih se danes zbira mladina, prirejamo kulturne večere, gledališke igre in razna družabna srečanja, v desetletjih obstoja je Mladinski dom imel že

membrna, ker vsako udeleževanje pomeni kamenček na poti mozaika naše prihodnosti. Osebnost sem bil društvenega življenja deležen že od mladih nog: ko sem odraščal, sem bil vselej pričran, da bi del bogastva, ki sem ga v preteklosti prejel, posredoval kasnejšim rodovom.

Omenili ste pomen prostovoljnega dela znotraj posameznih društev. Ali menite, da se je ta zanos v zadnjih letih zmanjšal?

Menim, da ljudje čutijo potrebo po skupnem druženju in radi še vedno odmerjajo del svojega prostega časa temu prizadevanju. Prisetni ste tudi na Facebooku ...

Da bi podkrepili vezi med našimi člani in da bi izboljšali vsesplošni način komuniciranja in ovrednotenja naših zamisli, smo izbrali možnosti, ki jih nudi sodobna tehnologija. Dve leti je Mladinski dom prisoten na socialnem omrežju Facebooka, da bi čim širše število zainteresiranih soočili z našim delovanjem. Na spletno stran Facebooka smo naložili fotografije in videoposnetke naših večerov, tako da Mladinski dom lahko obstaja tudi izven svojih fizičnih meja.

Igor Gregori

Kakšne odnose in sodelovanja vzpostavljate z ostalimi društvi v dolinski občini?

Odnosi so vsekakor dobri. Trenutno najbolj sodelujemo z Mladinskim krožkom iz Doline, s katerim izpeljujemo tudi nekatere pomembnejše projekte (pustovanja, razne delavnice), ki so namenjeni zlasti mlajšim in najmlajšim.

Dejali ste, da ste že sodelovali z mačkolljanskim društvom, zaradi sorodstvenih vezi pa ste najbrž začutili potrebo, da se zavzimate tudi za boljjuško vaško skupnost. Kakšen pomen ima po vašem mnenju društveno udeleževanje za ohranitev kulturnega izročila v našem manjšinskem tkivu?

Društvena dejavnost, ki deluje pod okriljem naših krovnih organizacij, je osnovana na prostovoljnem delu. Ne glede na nazorško opredelitev posameznih društev je vsaka dejavnost po-

Kratki

Natečaj za izvirno ljubezensko pesem

Ob svetovnem dnevu poezije razpisuje Kulturno športno društvo Rojanski Krpan tretji natečaj za izvirno ljubezensko pesem. Rok za oddajo pesmi se izteče 26. aprila.

Natečaj je namenjen vsem. Avtorji morajo do 21. aprila 2011 poslati eno svojo pesem na društveni naslov: KSD Rojanski Krpan (c/o Peter Verč) Viale Miramare 25, 34135 - Trst / Trieste Italija. Pesem mora biti podpisana s psevdonimom, pravo ime in podatki avtorja (s krajem bivanja, telefonsko številko in po možnosti e-mail naslovom) pa naj bodo v priloženi zaprti kuverti. Pesem je treba napisati v slovenskem jeziku ali v enem izmed slovenskih narečij. Če je pesem narečna, pristojni priporočajo avtorjem, naj priložijo razlago manj znanih besed in pojasnilo, za katero narečje gre. Za dolžino in obliko se prosto odloči avtor; vseeno odsvetujejo pesmi, ki bi po dolžini vidno odstopale od običajnih obsegov lirčnih besedil. Izdelke bodo ocenili trije društveni odborniki ter trije poznavalci poezije. Na začetku maja bodo razglasili pet nominirancev, ki bodo povabljeni na nagrajevanje. To bo predvidoma sredi maja pri Priščancih nad Trstom, ko bodo razglasili in nagradili zmagovalce, občinstvo pa bo z glasovanjem podelilo svojo nagrado.

1. nagrada znaša 150 evrov in priložnostno darilo, 2. nagrada 50 evrov in priložnostno darilo ter posebno priznanje dobitniku nagrade občinstva. Posebej bodo obravnavali izdelke dijakov slovenskih višjih srednjih šol v Italiji. Zmagovalec bo prejel knjižni bon v višini 75 evrov, nagradjeni pa bodo vsi avtorji visoko ocenjenih pesmi. Razpisni pogoji so isti, avtor pa naj med podatke, priložene v kuverti, navede še ime šole, ki jo obiskuje. Društvo bo ob izrecni prošnji izdalo tudi priznanje, ki ga dijaki lahko uporabijo kot dokazilo za svoj uspeh. Za dodatne informacije: peterverri@yahoo. it oz. rojanskikrpan@gmail.com, tel.: (0039) 335 43 53 69 ali (0039) 328 033 79 10; 00386 (0)31 215 512.

Bazovica / Koncert revije Primorska poje

"Revija Primorska poje izraža, kako Slovenci radi pojemo in poslušamo petje, ki spremlja vse vesele in žalostne trenutke našega življenja", tako je župnik Žarko Škerlj izrekel dobrodošlico številni publikli, ki se je v soboto zbrala v cerkvi sv. Marije Magdalene v Bazovici ob koncertu sakralne glasbe priljubljene revije. Slovenci prav gotovo radi poslušamo predvsem lepo petje, tako, kot je zazvenelo na tem koncertu s spodbudnim prikazom kakovostnega delovanja ne samo društev, a tudi solidnih cerkvenih zborov. Župnijski zbor sv. Urbana iz Godoviča se je na primer že nagibal k programskim izbiram cerkvene glasbene "kapele" z izvedbo Mozartove Missae brevis v g duru, s katero so pevci preseglili običajne liturgične potrebe z zahtevami po večji natančnosti in zbraniosti. Zelo prepričljivo se je izkazal tudi openski mešanji zbor Sv. Jernej, ki je pod vodstvom zborovodje Janka Bana oblikoval pravi biserček z izvedbo Močnikove Slovesne maše, ki je zborovsko zvočnost in odlične doprinose solistov nadgradil z leskom trobente in orgel. Zbrana razsežnost molitve je obarvala izvedbe mešanega zbora Mačkollje, ki ga je zborovodkinja Andreja Štucin vodila skozi pravoslavno zvočnost, recitativno sporočilnost Očenaša Iztoka Cergola in tankočutnost sporočila molitve s sočasnostjo recitacije in petja Ave Marije Jaakka Mäntyjärvi. Sakralni program Idrjskega okteta (vodi Elizabeta Lampe) je segal od Mokranjčeve polifonije do operne spevnosti molitve iz Mascagnijeve Cavalleria rusticana in baročnega razkošja Händlove Canticorum jubilo, mestoma brez potrebne pozornosti do muziciranja in zvočne zlitosti glasov. Ubrano soglasje, prožno in ekspresivno fraziranje pa sta zaznamovala zelo prepričljiv nastop mačkolljanskega Noneta Primorsko, ki ga je zborovodkinja Aleksandra Pertot skrbno pripravila in suvereno vodila v suggestivnem glasbenem potovanju od Trubarjevega, pripovednega enoglasja do sporocilne polifonske izraznosti Bohoriča in Dalmatina skozi filter slovenskih priredb ter do mistične čistosti Trubarjevega speva. S tematskim koncertom sakralne glasbe je Primorska poje ponovno dosegla zaželeno kakovost spodbudnega portreta primorske zborovske stvarnosti, in to ne samo zaradi nedvomno dobrodošlega pripomočka cerkvene akustike. / PAL

Društvo slovenskih izobražencev

Dr. Snoj o najstarejši izmed jezikoslovnih panog

V ponedeljek, 11. aprila, je v Društvu slovenskih izobražencev tekla beseda o mogoče najbolj slikoviti jezikoslovnih panog, ki zanimala ne le jezikoslovca, temveč tudi vsakega razmišljujočega človeka. O etimologiji je spregovoril strokovnjak slovenske etimologije in predstojnik Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU prof. dr. Marko Snoj, ki je tudi avtor Slovenskega etimološkega slovarja, Etimološkega slovarja slovenskih zemljepisnih imen in soavtor Bezlajvevega Etimološkega slovarja slovenskega jezika.

Dr. Snoj je razlagal pomen etimologije, interdisciplinarne znanosti, ki se poslužuje primerjalne metode: "To ni uganje, ampak znanost". Z tematično zanesljivimi spoznavnimi sredstvi odkriva resnico o zgodovini vseh pomeno-

nosnih prvin, od morfema preko besede do frazema. Etimologija ne vrednoti posamezne besede, ampak samo ugotavlja resnico. Etimologija je ena najstarejših jezikoslovnih panog, saj je o njej pisal že Platon v dialogu Kratilos. Beseda kot taka izhaja iz grščine in pomeni govor o pravem pomenu besed. Tokratni govornik je občinstvu v Peterlinovi dvorani predstrel s praktičnimi primeri, saj je mnenja, da je "večina mladih besed otročje lahkkih". Če pa je beseda stara, srednjevska, moramo poznati čas in kraj ter se vživeti v razmere, v katerih je beseda nastala. Tak je pridevnik pohleven, ki na prvi pogled nima nič opravka s hlevom. Kako pa je ta beseda nastala? Nekoč so jo uporabljali za oznako živali, ki so živele na zaprtem in so zaradi tega bile

krotke, udomačene. Kdor torej živi v hlevu, je krotek. Pozneje se je ta pomen prene-

Foto Kroma

bandit in šarlatan. Iz nemščine smo prevzeli besede lump, ropar in falot, baraba je prišla preko južnoslovanščine iz turščine, pristnih slovenskih besed pa ni veliko - tat in zmikavt. Beseda uzmovič, ki označuje tatu, je prišla iz hrvaškega in srbskega glagola, a je nastala na slovenskih tleh. "Na njej ni nič slovenskega, ampak je v celoti slovenska", je dejal predavatelj in dodal: "Znotraj tega pomenskega polja je veliko prevzetih besed od sosednih narodov, mogoče zato, ker smo zelo nezaupljivi do tujcev ali pa zaradi trgovanja".

Ob koncu zanimivega večera je beseda tekla o krajevnih in lastnih imenih, ki so v funkciji identifikacije enkratne stvarnosti in nimajo lastnega pomena. Po razlagi etimologije nekaterih kraških vasi je profesor napovedal dva zanimiva projekta, ki jih načrtuje Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, in sicer slovar sinonimov za leto 2013, v pripravi pa je tudi novi slovar SSKJ manjšega obsega s kratkimi etimološkimi oznakami.

Sin

Društvo Rojanski Marijin dom

Nagradili so zmagovalce likovnega natečaja

V Marijinem domu v Rojanu je bilo v nedeljo, 10. aprila, nadvse veselo!

Ob koncu likovnega natečaja z naslovom *Narava, vir življenja*, ki ga je Društvo Rojanski Marijin dom razpisalo za otroke slovenskih otroških vrtcev in osnovnih šol na Tržaškem, so v veliki dvorani nagradili najlepše izdelke oziroma njihove avtorje, vsi sodelujoči pa so prejeli darilce kot priznanje za vloženi trud. Poleg tega so nagrado prejeli tudi nekateri risarji, ki so se udeležili likovnega ex tempore: žirija, ki sta jo sestavljali učiteljici Mirela Granduš in Marta Pupulin, je med njimi nagradila Tjašo Sossi iz otroškega vrtca iz Barkovelj, Chiaro Pauli iz 1. razreda OŠ Barkovelje F. S. Finžgar, Ilario Vecchiet iz 2. razreda OŠ Grbec-Stepančič iz Škedeja-Sv. Ane; nagrada za starostno stopnjo 3. razreda so ex aequo prejeli Babriel Braini iz OŠ Fran Erjavca v Štandreuž ter Vital Molina Suffredini Cavalcanti iz OŠ Josip Ribičič pri Sv. Jakobu.

Žirija presoditi kar 370 likovnih izdelkov iz 13 šol in 3 otroških vrtcev: otroci so se predstavili z izdelki v različnih tehnikah in z najrazličnejšimi motivi. Tudi občinstvo se je lahko prepričalo o izredni

se je pred nagrajevanjem toplo zahvalilo učnemu osebju in vsem staršem, ki so stali otrokom ob strani, kajti brez njihove pomoči gotovo ne bi bilo takega odziva. Člani žirije so si posamezne izdel-

Foto IG

kreativnosti avtorjev, saj so bila njihova dela razobešana v prednji dvorani rojanskega Marijinega doma in tako tvorila pisano in razvejeno razstavo. Nekateri so poslali samostojne risbe, nekateri pa tudi skupinske izdelke. Žirija, ki so jo sestavljali učiteljici Mirela Granduš in Marija Trobec ter slikar Edi Žerjal, je vse ocenila in izbrala nagrajence, kar res ni bilo lahko delo. Društvo Rojanski Marijin dom

ke dobro ogledali in sklenili, da nagradijo štiri skupinske izdelke. Nagrada je šla šoli Fran Milčinski na Katinari (1. in 2. razred) za lepjenko s prostornim gozdom, šoli Pinko Tomažič iz Trebč (3. razred) za dve skupinski risbi, ki prikazujeta kontrast med onesnaženo in lepo, čisto naravo, šoli Alojz Gradnik z Repentabra (1. in 2. razred) za skupinski izdelek *Kam potujejo zamaški* in šoli Avgust Černigoj s

Proseka (3. in 4. razred) za kartonasti likovni izdelek o varstvu narave. Med otroškimi vrtci so nagrado prejeli malčki vrtca Ubald Vrabc iz Bazovice, vrstniki vrtca Jakob Ukmar iz Škednja in vrtca Palčica iz Ricmanj.

Tudi osrednja nagrada za posamezne likovne izdelke je bila razvrščena po starostni stopnji. Za najboljši izdelek 1. in 2. razredov osnovnih šol je žirija izbrala delo Veronike Benedetti, učenke OŠ

Prežihov Voranc iz Doline-Mačkolje; med učenci 3., 4. in 5. razreda pa je bil najboljši Nicolo Curri, ki obiskuje zadnji razred OŠ Fran Saleški Finžgar iz Barkovelj. Zaradi posebne izvirnosti likovnega izdelka je bila posebna nagrada deležna še Tina Kocman iz 5. razreda OŠ Alojz Gradnik z Repentabra.

Pred nagrajevanjem so prireditelji poskrbeli za lepo gledališko presenečenje: na odru Marijinega

doma so se z igro *Mala princeska* predstavili mladi člani Radijskega odra. Igra je po zgodbi ameriške avtorice Frances Burnett dramatičarila in priredila režiserka Lučka Susič, glasbeno kuliso pa je oblikoval Aljoša Saksida. Prireditelji so za to priložnost pripravili tudi bogat srečlov: njegov izkupiček je bil namenjen slovenskemu misijonarju Vladimirju Kosu za sirotišnico v Tokiu.

Obvestila

Slori sklicuje občni zbor v sredo, 27. aprila, ob 17. uri v prvem in ob 18. uri v drugem sklicu v razstavnici in konferenčni dvorani Narodnega doma v Trstu, ul. Filzi 14. Dnevni red: nagovor predsednika, poročilo ravnateljice, poročilo blagajnika, odobritev proračuna 2010 in 2011, razprava in razno.

V Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 je do Velike noči na ogled antološka slikarska razstava pok. Majde Srebotnjak Ostan. Likovna dela je možno odkupiti s prostovoljnim prispevkom v korist Slovenskemu dobrodelnemu društvu. Izhodiščni denarni znesek za posamezna dela so določili prireditelji. Obisk razstave je možen ob prireditvah v dvorani in med 9. in 12. uro ter med 15. in 17. uro vsak dan, od ponedeljka do petka, do 22. aprila.

Delavnice za starše v projektu Jezik/Lingua: tipologije, značilnosti in prednosti večjezičnosti; mešanje jezikov, prehodi in interferences; podpiranje večjezičnega razvoja otroka; potreba po medkulturnosti v sodobni družbi; evropske smernice za učenje jezikov. Zadnja delavnica bo na sporedu v Dolini v osnovni šoli Prežihovega Voranca, Dolina 419, 4. maja 2011 od 17.30 do 19.30. Informacije: teco01@jezik-lingua.eu

SZSO - Slovenska zamejska skavtska organizacija - Trst vabi vse mlade na tradicionalni križev pot na Repentabra na veliki petek, 22. aprila. Zbiranje ob 20. uri na Colu. V cerkvi na Tabru bo po križevem potu tudi priložnost za spoved. Lepo vabljeni!

Slovensko dobrodelno društvo bo imelo v četrtek, 28.

aprila, redni občni zbor na svojem sedežu v ul. Mazzini 46 v Trstu. Na dnevnem redu bodo poročila predsednika, tajnice in blagajničarke, razprava o opravljenem in prihodnjem delu ter odobritev društvenega obračuna in proračuna. Prvi sklic bo ob 17. uri, dejanski začetek pa ob drugem sklicu ob 18. uri.

Acquafitness - tečaj za vse, ki želijo izboljšati psihofizično počutje in doseči optimalno telesno formo. Skupinska vadba v vodi je primerna za vse starosti in poteka pod strokovnim vodstvom. Tečaj se odvija na Pesku. Info in prijave na www.melanieklein.org, info@melanieklein.org, tel. 328 4559414.

Z Novim glasom v Nemčijo od 14. do 21. junija 2011. Na voljo je še nekaj razpoložljivih mest. Kdor bi se želel pridružiti, naj pohiti s prijavo na upravi v Gorici, tel. 0481 533177, ali na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473, ker se vpisovanje končuje.

Pomoč Japonski: Misijonski krožek Rojan zbira denarne prispevke, ki jih bo izročil patru Vladimirju Kosu za sirotišnico v Tokiu in za vse, kar je v tem popotresnem času najbolj potrebno za tamkajšnje ljudi v stiski. Dar lahko nakažete preko banke na: MISIJONSKI KROŽEK ROJAN, via Cordaroli 29, 34135 Trieste, IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948, Codice BIC: CCTSIT2TXXX, Saksida - tel. 040-36-21-20.

Darovi

Za Društvo Rojanski Marijin dom in za rojansko glasilo *Med nam* daruje N. N. po 30,00 evrov.

V spomin na Marto Požar daruje Grazia Gerdol 50,00 evrov za Sklad Marta Požar za narodne noše.

Društvo AMA

Skupine za samopomoč

Stiske sodobnega človeka

Zaradi nezadržnega tehnološkega razvoja in z njim povezane tehnološke zmede ima sodobni človek vedno več težav v stiku s samim seboj in z drugimi. To vse pogostje vodi v pojav notranje osamljenosti. Prvi pokazatelji sodobnega neložja so mladi, ki nas s svojim molkom ali navidezno otopenostjo resno opozarjajo, da naša družba potrebuje globlje zavedanje, kaj so resnične potrebe posameznika in družbenih skupin (družina, šola, športne ekipe, razne dejavnosti, prostotno druženje, službeni odnosi itd.). Mladi pa so tudi tista starostna skupina, pri kateri je lahko preventiva posebej učinkovita. V odrasli dobi je marsikdaj veliko težje reševati socialne in ekonomske probleme, zlasti pa stiske v odnosih. Socialni in psihološki konflikti, ki nastanejo v družinah, so poleg tega v veliki meri posledica neustreznega poznavanja ter izražanja čustev - emocij. Rešitev za tovrstne konflikte tiči v osnovni čustveno-emocionalni vzgoji. Gre v bistvu za pedagoški pristop, ki priznava dejstvo, da čim mlajša je oseba, s tem večjo lahkoto dojema določene vsebine. Človek morda še nikoli ni imel to-

liko izbire in svobode, kot ju uživa v sodobni družbi. Študij, partnerstvo, zabava, počitnikovanje... vse to lahko danes z večjo svobodo izbiramo. Vendar vse kaže, da ima velik del ljudi resne težave pri ureničenju teh številnih možnosti. Srž problema je namreč v tem, da ni več tako jasno, kaj nam je v resnici všeč, oziroma imamo premalo zavedanja o tem, katere so naše dejanske potrebe.

Čustvena inteligenca in skupine za samopomoč

Svetovna zdravstvena organizacija ugotavlja, da pri skrbi za zdravje niso toliko pomembne kvantiteta in kvaliteta informacij ter inteligenca, s pomočjo katere zbiramo, raziskujemo in predelujemo podatke, ki imajo svoj izvor znotraj skupin, vendar je današnja družba izgubila osnovne pogoje, ki zagotavljajo naravni razvoj človeških skupinskih dinamik. Razlog za to izgubo tiči predvsem v vse hitrejšem tehnološkem razvoju, prvenstvu ekonomije in po-

trošništva, prenaseljenosti... Posledica vsega tega je nastajanje vrzeli v dialogu, komunikaciji, odprtosti do bližnjega, skratka, v odnosu do sebe in drugega.

Kot odgovor na vse bolj rastoči posledični pojav osamljenosti so v '30. letih prejšnjega stoletja začele nastajati t. i. formalne skupine, ki imajo v skladu z metodologijo in filozofijo, po katerih se oblikujejo, različna imena: "skupine za samopomoč", "skupine srečanje" ("encounter groups"), "Gestalt skupine", "T-group"...

Društvo AMA Pred dobrim letom, marca 2010, je bilo v Trstu ustanovljeno Društvo AMA, ki želi aktivirati in siriti razvoj formalnih skupin, zlasti skupin za samopomoč. V projektu, ki ga pretežno financira Avtonomna dežela Furlanija Julijska krajina, želi nuditi pomoč in podporo posameznikom ali parom, ki nameravajo ustvariti družino; družinam oz. parom, ki pričakujejo otroka ali nameravajo posvojiti otroka; staršem z mladoletnimi otroki.

Društvu AMA je z denarno podporo priskočila na pomoč še Slovenska prosvetna matica, Slovensko dobrodelno društvo pa mu nudi svoje prostore za skupinska srečanja in individualne pogovore. Srečanja potekajo še po šolah in v prostorih različnih kulturnih ter cerkvenih ustanov (Slovenska prosveta, Šolske sestre pri Sv. Ivanu, župnija sv. Rite). Vsem omejenim se društvo AMA javno zahvaljuje za pomoč.

V kratkem se je na Tržaškem začela razvijati bogata dejavnost. Teme za srečanja skupin za samopomoč so v glavnem te: poštena komunikacija; pomembnost emocij in potreb posameznikov; kriza kot izvir za rast in za razvoj novih priložnosti pri posamezniku in paru; moč negotovosti v dialogu posameznika in para; vera; vraževerstvo ali resnične vrednote?; dediščina izvorne družine pri oblikovanju novega družinskega jadra. Skupine vodita izvedenca za skupinsko dinamiko, svetovalca in izkušena posrednika za formalne skupine zakonca Kristina Martelanc (mobi: 389 0549306) in Adam Seli (mobi 389 0549233), ki ju lahko pokličete za vsakršno in-

formacijo.

Delo na šolah

Pomoč društva je bila ponujena prednostno slovenskim, a tudi vsem italijanskim višjim srednjim šolam v Trstu. Veliko oporo sta voditelj skupin Adam Seli in Kristina Martelanc dobila pri šolnici in psihologinji Alenki Rebuli, na splošno pa je bil odziv za zdaj večji na italijanskih zavodih.

Pri delu z dijaki sta naletela na odlično odziv mladih, ki s svojo izredno odprtostjo in elanom dokazujejo, da si želijo zdrave in neposredne komunikacije. Odlukuje jih tudi pripravljenost, da se odprto soočajo z različnimi situacijami, ki so vezane tako na osebne kot na skupinske (v razredu) ali splošno družbene dinamike (šola, starši, izvenšolske dejavnosti...). Radi sprejemajo vabilo, da ne ostanejo na ravni kritike, temveč da se v vsaki situaciji, ki jo doživljajo tako ali drugače konfliktno, zavedajo svojega dela odgovornosti in svojih realnih zmoglosti, da konflikte predvsem pri sebi presežejo.

Voditelja skupin za sodelovanje in izredno odprtost ter pozornost do mladih in njihovih potreb izrekata posebno zahvalo profesorjem naslednjih zavodov: Alenki Rebuli in Sonji Gregori (Slomšek), Silvii Zumin in Patrizii Tonetto (Oberdan), Massimu Gnezdi (Petarica).

Ostale delavnice

Vodene delavnice potekajo tudi v tržaški škofijski mladinski pastoralni, kjer Kristina Martelanc in Adam Seli v sklopu ciklusa šestih srečanj z mladimi in odraslimi predelujeta pomembnost naših potreb in čustev v luči božje besede.

Prav tako deluje delavnica za starše z mladoletnimi otroki, za pare in posameznike, pri čemer je rdeča nit srečanj prepoznavanje konfliktnih situacij na ravni odnosov. Pri tem izvedenca spodbujata člane skupine (pribl. 15 oseb), da si izmenjujejo osebne preizkušnje in izkušnje. To člane skupine globoko povezuje in ustvarja moč, da se odpira začarani konfliktni krog s pomočjo konkretnih primerov. Za vse skupine sta seveda glavni pravili varovanje zaupnih podatkov, ki ostanejo strogo znotraj skupine, in medsebojno vzajemno sprejemanje brez predsodkov.

Članice Slovenske Vincencijeve konference v Trstu so tudi letos sestavljale oljčne vejice.

Naši cenjeni sodelavki
METKI SINIGOJ
ob srečno opravljenem
univerzitetnem študiju
na koprski FHŠ
iskreno čestitamo
UREDNIŠTVO
NOVEGA GLASA

Blagoslovljene
Velikonočne praznike
vošči
vsem Slovenkam
in Slovencem
IGOR ŠVAB
tržaški občinski svetnik

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE
V TRSTU

ob bližajočem se ljudskem misijonu
VOŠČI VSEM SVOJIM ROJAKOM VESELE
VELIKONOČNE PRAZNIKE

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

vošči
vsem organistom, zborovodjem, pevkam
in pevcem ter njihovim sorodnikom
blagoslovljene in miru polne velikonočne
praznike

SKLAD MITJA ČUK
IN VZGOJNO
ZAPOSILITVENO
SREDIŠČE
MITJA ČUK

voščita vsem svojim
prijateljem veselo
Veliko noč!

Mestna galerija Nova Gorica

Razstava del Rudija Skočirja

V Mestni galeriji v Novi Gorici se s tremi slikarskimi cikli predstavil Rudi Skočir, ki je letos ob dopolnitvi 60 let pripravil pregledno razstavo svojih del v šestih slovenskih krajih. S cikli *Rojenic in sojenic*, *Mojih kraljic* in *Izgubljenega raja* ponovno daje poudarek ljubezni, motivu, ki povezuje vse postavitev.

Skočir je s svojim bogatim opusom in prepoznavnim slogom zaznamoval slovensko umetnost. Že zgodaj se je uveljavil kot ilustrator, v dolgoletnem delovanju pa se je ukvarjal še z drugimi zvrstmi, s sliko, risbo, grafiko, vitražo in malo plastiko. Razvil je zelo osebne risarske slog, njegovi liki so vedno pretanjeno izdelani, izraziti in z izbranimi detaili. Že od vsega začetka ga je najbolj pritegnila figuralika, tej pa je ostal zvest vse do danes. Njegove ilustracije, ki so vsebinsko sicer vezane na pripoved, delujejo kot samostojna likovna dela, ki zaživijo avtonomno poleg pisane be-

se. V svojem likovnem opusu, z ravno tako formalno trdno izoblikovanim slogom, pa se že več desetletij posveča ženskemu liku, raziskovanju in opevanju žensko-

sti. Figure so se najprej pojavljale kot akti osamljenih, skrivnostnih neznank. Bivale so v praznih, temačnih interierjih ali skatlastih prostorih, kjer se je njihova čut-

na s prefinjeno spretnostjo in obogatena z raznoliko teksturo, ki še poudarja mističnost in kontemplativno vzdušje.

KB

nost in zapeljivost prepletala z občutkom nemoči in minljivosti. Kasneje pa so se začele spreminjati v simbolne, arhetipske like, zaznamovane s skrivnostno, čarovniško močjo. Postale so rojenice in sojenice, ki novorojenim otrokom napovedujejo prihodnost in vidijo daleč naprej, v neizbežno srečanje človeka z usodo ter oznanjajo njegovo ujetost v zemeljsko življenje, med rojstvom in smrtjo. Postale so dobre in hudobne vile, dame igralnih kart ter kraljice njegovega srca, njegove umetnosti in sanj. Vitka, sloka telesa, tipizirani obrazi z velikimi enigmatičnimi očmi predstavljajo variacijo in večplastno transformacijo vedno iste figure, idealne, usodne. Elegantne ženske postave obdaja monokromen prostor ali bogata dekoracija, ki je tudi nosilka simbolnih elementov, z grafizmi, ki pogosto prehajajo v oblačila, s secesijskimi in bizantinskimi prvina. Skočirjeva platna vselej delujejo razkošno, saj največ uporablja žareče barve, modro, rdečo, zlato, ki poudarjajo strast in vitalnost. Lahko pa so tudi temačna in napovedujejo zlo usodo. Vedno pa so izdelava

na s prefinjeno spretnostjo in obogatena z raznoliko teksturo, ki še poudarja mističnost in kontemplativno vzdušje.

KB

Učenci OŠ A. Gradnik iz Števerjana v Ljubljani

Literarni prehod po svetovni prestolnici knjige

Od 23. aprila 2010 do 23. aprila 2011 je Ljubljana Svetovna prestolnica knjige in v tem obdobju poteka ogromno dogodkov, namenjenih spodbujanju branja, razvoju bralne kulture, večanju dostopnosti knjig in predstavljanju književnih zvrsti. Osnovna Šola Alojz Gradnik iz Števerjana je izkoristila to priložnost in se 6. aprila odpeljala v slovensko prestolnico; tu je bila sprejeta z odprtim srcem in veliko strokovnostjo organizatorjev. Pod vodstvom prijazne vodnice Mateje

pravličnem koticu ter si ogledali zares prekrasne otroške knjige z izredno bogatimi ilustracijami. Zopet smo se znašli v mestnem vrvežu, se sprehodili po ljubljanski tržnici in podarjeno nam je bilo naključno srečanje na Tromostovju z izjemno slovensko kulturno osebnostjo, prijaznim in komunikativnim Cirilom Zlobcem, ki vedno znova preseneča s svojo vitalnostjo in bistroumnostjo. To je bil tudi idealen uvod za naslednji obisk. Ljubljana si je v tem obdobju pridobila svojo hišo literature na

živi knjižni molj Bogdan med knjigami in je pohrustal skoraj vse črke abecede. Otroci so morali najprej poiskati čim več črk, ki so bile skrite po hiši, in jih obesiti na vrstico, kot da bi sušili perilo. Potem pa je gospodična Katja prinesla cel kup knjig in iz njih je pokukal ... knjižni molj Bogdan. Pri sebi je imel vse manjkajoče črke, toda, kdor jih je želel dobiti, je moral rešiti uganko. S skupnimi močmi smo počasi sestavili celotno abecedo. Navdušeni smo si ogledali še spominsko sobo Primoža Trubarja, v kateri je zbranih nekaj faksimilov najstarejših slovenskih knjig. Zadnje presenečenje je bila nenavadna svetlobna inštalacija italijanskega umetnika Alessandra Lupija,

Kregar smo si ogledali nekaj literarnih znamenitosti in se sprehodili do gradu, od koder nam je bil podarjen v zares čudovitem vremenu prekrasen razgled, ki je segal preko obširnega mesta do Kamniških in Savinjskih Alp. Potem smo se zbrali v novi otroški knjigarni Kres pod gradom ob mestni vzpenjači; tu smo prisluhnili zgodbi v

Stritarjevi ulici; to je poseben javni prostor, namenjen literaturi in knjigi, v katerem potekajo raznovrstne prireditve za otroke in odrasle za promocijo knjig in branja. Zgradba je najstarejša hiša v Ljubljani (1528); v njej je nekaj let živel Primož Trubar. Lutkarica Katja Povše nam je pripravila zares čudovito lutkovno predstavo. Povedala nam je, da

sestavljena iz treh kilometrov dolgih svetlikajočih se nitk, ki prikazuje Trubarja s knjigo v roki. Na koncu bi se rada zahvalila odgovornim Trubarjeve hiše, gospema Manji Ravbar in Tatjani Pristolic, ki sta nam pripravili tako bogat izlet, Turistično informacijskemu centru Ljubljana in založbi Kres.

SG

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Otroke moramo poslušati. Kdaj smo jih zadnjič"?

Prišla sem nekaj minut prezgodaj. Čakala sem v veži Ministrstva za šolstvo, vratarja sta si gotovo mislila, da imam v notesu vprašanja o kaki vladni reformi, morda o posvetu, ki ravno poteka, morda o kaki finančni postavki, ki ni jasna. Potem pride pome ženska bleščeče naravne lepote. Na srečo je življenje tako nepredvidljivo, da ti namenja posebna srečanja, taka, v katerih se ti do tedaj neznanе osebe odpro s sproščenostjo, ki je lastna samo tistim, ki vedo, da lahko čas tudi obstane. Njej se je.

Dojka, pa še odstranitev bezgavk. Sosledje terapij, dva mala fantka, mož, s katerim je že prej živela "kot v dveh državah". In vse tako vrtoglavo hitro, brez premora, brez smisla, brez odgovorov, fizično na dnu, psihično razvrvana do živčnega zloma. Potem pa prijateljčin stavek: "Veš, odločiti se moraš, ali zares želiš živeti".

Takrat se je v njej premaknilo. "Končno sem se dokopala do poguma, da se res vprašam, kako sploh živim, kako sem živela do tedaj, do tiste bulice. Videla sem le sebe v stalnem hitenju, večni preza-polenosti, fantka sem morila z različnimi dejavnostmi, z mozem sva si postala tujca, jaz pa vedno v nekem strahu, nikoli mi ni uspelo se notranje umiriti, stalno me je kaj skrbelo, nenehno sem bila nezadovoljna predvsem sama s sabo. Ni mi uspelo se lju-

biti, normalno, da se nisem mogla dokopati do notranjega miru". Možu ni uspelo zdržati zdravljenja, državi sta postali kontinenta in kmalu se je ta prelepa ženska odločila za ločitev. In potem za drugačno notranjo voljo do življenja, s katero je četrti ciklus kemoterapije prenesla drugače kot prve tri. Od tu dalje pa se je odločila za povsem novo življenje, tako, v katerem bi bilo čisto vsak večer dovolj časa za igro in veselje s sinovoma. "Spoznala sem, da se starejši sin zaradi strahu eno celo leto ni smejal. Takrat sem dognala, da moram življenje predstaviti na drugačen tir".

"Če se ti čas v določenem trenutku ne ustavi, morda ne prideš do točke, ko si se prisiljen vprašati: kam, zakaj in kako. Meni se je, in četudi lahko zveni zelo šokantno, sem hvaležna, da je rak prišel do mene, da mi pokazal drugačno pot. Prej je življenje bežalo mimo mene in se tega nisem dovolj zavedala. Živimo

življenje, ki je sosledje nekkih navideznih "dosežkov". Utapljamo se v kreditih zaradi nove hiše, novega avtomobila, izzema-mo se v karierah, za katere si nadejamo, da nas bodo naredile samozavestnejše. Res pa je čisto nasprotno. Dognala sem, da se moramo obrniti do otrok, samo njim uspe nam pokazati, zakaj je življenje lepo in zakaj se zanj moramo vsak dan boriti. Nje moramo poslušati. Kdaj smo jih zadnjič?"

Zahodni in jugozahodni predel mesta (62)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Kip prof. Lojzeta Bratuža

Ob Centru stoji od leta 1987 prostorna telovadnica z igriščem. Dne 8. decembra 2008 je telovadnica bila pomenovana po političnem in kulturnem delavcu, zdravniku dr. Mirku Špacapanu. Tega dne so ob vhodu v telovadnico odkrili dve bronasti plošči, od katerih ena nosi naziv *Slovenski športni center Mirko Špacapan*, na drugi pa je posvetilo športniku, skavtu, glasbeniku in politiku Mirku Špacapanu. Dne 9. junija 2002 je ob Centru bil odprt spominski park.

Med cvetjem in zelenjem so doslej našli prostor doprni kipi treh vodilnih osebnosti iz polpretekle zgodovine goriških Slovencev, in sicer skladatelja in pevovalke Lojzeta Bratuža, po katerem Kulturni center nosi ime, duhovnika, glasbenika in kulturnega delavca prof. Mirka Fileja in msgr. dr. Kazimirja Humarja, časnikarja in vsestranskega kulturnega delavca.

S svojo prisotnostjo tudi tu zgovorno pričajo o idealih, ki so oblikovali njihovo življenje in ki naj bi oblikovali življenje tudi prihodnjih mla-

dih rodov, ki bodo krojili zgodovino na teh tleh. Kulturni center Lojze Bratuž je za goriške Slovence, in ne samo zanje, velika kulturna pridobitev.

Želja vseh je, da bi se v njem zbirali mladi in se tu vzgajali v slovenskem in krščanskem duhu, v zvestobi slovenskemu jeziku, kar je končno tudi glavni namen novega Kulturnega centra. V zahodnem oz. jugozahodnem predelu mesta najdemo naselje, ki se je razvilo ob današnji cerkvi Srca Jezusovega. Prvotni načrt za gradnjo omenjene cerkve je predvideval kraj, ki je stal ob glavni mestni ulici, današnjem Korzu Italija, in

Kip prof. Mirka Fileja

torej tudi v bližini južne železnice. Uresničitev le-te je namreč v veliki meri pripomogla, da so si številni Goričani začeli postavljati hiše v tem delu mesta, pa tudi prostora je bilo tu mnogo več na razpolago. Ker se je število prebivalcev v novem okraju hitro večalo, je bilo seveda nujno, da so začeli misliti tudi na to, da bi v bližini postavili cerkev. Prostor zanjo so našli na kraju, kjer je danes Spominski park. Tu je namreč že stala kapela Sv. Križa, ki je služila kot pokopališčna kapela, saj je tu do leta 1880 bilo mestno pokopališče, ki pa so ga po tem letu prestavili v severni del mesta.

/ dalje

Na slovenski politični sceni

Trpljenje mladega Boruta

Borut Pahor je po svoje res pravi nesrečnež. Na prvi pogled namreč kaže, kot da je čisto vsaka njegova poteza zgrešena. Čeprav je pred javnostjo še vedno nepoboljšljiv optimist, se je pri sebi verjetno že zdavnaj sprijaznil z zlo usodo. Posebej potem, ko je Desusova ministrca za lokalno samoupravo Duša Trobec Bučan nepreklicno odstopila. In za sabo pustila še vladno krizo z morebitnim izstopom Desusa (o čemer do konca redak-

cije še ni bilo odločeno) in ki ima v svoji osnovi nestrinjanje s pokojninsko reformo. Polom na referendumski dan o malem delu je bil zelo predvidljiv. Tako kot je predvidljiv tudi vladni poraz na skorajšnjem referendumu o pokojninski reformi: pa ne, ker bi bilo zviševanje dobe upokojitve samo po sebi absolutno zlo. Zviševanje povprečne starosti prebivalstva in skorajšnje množično upokojevanje t. i. "baby boom" generacije zahtevata svojo

strošek, ki ga bodo plačevali delovno aktivni državljani. Ne, Pahorjeva neprijateljnost je posledica drugih faktorjev, ki pogojujejo končno obliko vsakega strateškega zakona: vsak projekt, v katerega se vlada spusti, postaja vse bolj neprebavljiv, ne zaradi vsebinskih razprav o tematici, ampak zaradi notranjih razprtij v koaliciji, ki potrebne reforme spreminjajo v težko gledljive stvari. In vlada se vsakič znova ukvarja sama s sabo. Pahor pa je v svojih odločitvah in voditeljskih sposobnostih premalo odločen: manjka mu "avtoritarnost" Janeza Janše, ki je v jasni hierarhizaciji položajev vsake svoje ekipe (naj bo vladne ali strankarske) pravi (včasih tudi pretirani) mojster. Pahorju primanjkuje tvornost avtoritarnosti, ki bi bila v obdobju tolikšne krize zaželena. Iz afere v afero se kaže, kot bi v vladnem kurniku bilo preveč petelinov: med njimi pa Boruta Pahorja sploh ne zasledimo. Dokaz za to sta lahko prav referendum, ki je že padel (malo delo) in referendum, ki bo še padel (pokojninska reforma). Dejstvo je, da obe področji, ki jih želi vlada na novo urediti, zahtevata korenito in izrazito reformo: slabo urejeno študentsko delo preko študentskih servisov, ki je bilo eden od glavnih vzrokov za nastanek zakonskega predloga o malem delu, pomaga pri vzdrževanju in naraščanju brezposelnosti v Sloveniji, ki bo po zadnjih ocenah vsak čas doseglo število 115 tisoč. Študenti, ki so za delodajalce manjše davčno breme, so najfleksibilnejša oblika delovne sile: do njih delodajalci nimajo nikakršnih obveznosti in jih honorarno zaposlujejo samo za ob-

dobje, ko jih nujno potrebujejo. Ravno široka študentska populacija, ki dela, predstavlja zato zamašek za "zaposljivo" populacijo brezposelnih, ki delodajalce stane veliko več. Isto korenito reformo zahteva tudi področje upokojevanja: to zahteva je vsem članicam postavila Evropa s sintagmo, ki smo jo najprej poznali kot francosko-nemški vlak in ki so ga kasneje prekrstili v "pakt za evro". Propadle države (Portugalska, Ir-

ka, Grčija) imajo pokojninsko reformo visoko na spisku obvez, ki jim omogočajo prejetje evropskih rešilnih sredstev, ostale članice pa po navodilih Evrope morajo pripraviti sprejemljivo in vzdržno pokojninsko zakonodajo, da se omenjeni črni scenariji preprečijo v prihodnjih letih. Slovenska vlada se je omenjenih reform lotila, čeprav na neučinkovit način in brez strukturnejših rešitev: a kaj, ko se v njihovi vsebini ne uspe poenotiti niti koaliciji. Ob zakonskih predlogih prihajajo iz vrst parlamentarne večine na dan ločena mnenja, pripombe, dvomi in neusklajenosti. Kako bo Pahorjeve reforme lahko javnost sprejemala pozitivno, če hkrati prav zaradi teh reform njegovo glavo zahteva koalicijski partner Karel Erjavec? Medtem ko se iz ozadja ostali koalicijski partnerji, začenši s strankama Zares in LDS, že pripravljajo na obdobje po Pahorju, čeprav javno še podpirajo umirajočo koalicijo...

Andrej Černič

Kaj prinaša pokojninska reforma?

Upokojitve: - 65 let starosti in 15 let zavarovalne dobe
- 60 let starosti in 43 let pokojninske dobe za zavarovance
- 58 let starosti in 41 let pokojninske dobe za zavarovanke
Za upokojitve se za prehodno obdobje v naslednjih letih uvajajo določene časovne "olajšave".
Starševstvo: zavarovanci so upravičeni do 8 mesecev časovnega bonusa za vsakega otroka
Vojaški rok: Moškim zavezancem se bo vojaški rok lahko odštel v celoti od starostne meje 65 let.
Izračun pokojninske osnove: Obdobje za izračun pokojninske osnove se izračunava na 30 najugodnejših zaporednih letih z izločitvijo 3 za zavarovanca najmanj ugodnih let.
Subvencije: Predvidene so subvencije delodajalcem za zaposlovanje starejših in zaposlovanje mladih za nedoločen čas.
Zavarovalna osnova: Zavarovalna osnova za plačilo prispevkov za zaposlene bo do leta 2016 znašala 50 odstotkov povprečne bruto plače, do leta 2020 pa se bo povišala do 60 odstotkov bruto plače.
Usklajevanje pokojnin: od leta 2012 do leta 2015 se bodo pokojnine usklajevale v razmerju 60 odstotkov rasti povprečne bruto plače in 40 odstotkov rasti cen življenjskih stroškov. Kasneje se bo razmerje spremenilo do 70% - 30%.

Kritike na pokojninsko reformo

Pokojninska doba: Sindikati menijo, da je dvigovanje starostne meje na 65 let starosti nedosegljivo za starejše delavce. Zelo kritični so tudi do zavarovalne dobe 43 let za moške in 41 let za ženske. Taki pogoji po mnenju sindikatov prinašajo več starejših brezposelnih, več invalidskih in bolniških upokojitvev.
Višina pokojnin: povprečna pokojnina se bo po mnenju sindikatov zmanjšala. Ker so pogoji za polno upokojitve po njihovem mnenju nedosegljivi, se bodo morali delavci zatekati k predčasni upokojitvi, kar pomeni tudi nižje pokojnine.
Izračun zavarovalne osnove za pokojnino: Sindikati zahtevajo, naj se izračun višine posamezne pokojnine opravlja na podlagi najugodnejših 18 let in ne na osnovi najugodnejših 30 let.
Usklajevanje pokojnin: Stranka DeSUS zahteva, da se usklajevanje pokojnin izvaja v razmerju 80 odstotkov rasti povprečne bruto plače in 20 odstotkov rasti cen življenjskih stroškov.

Spomenik vsem vojnim žrtvam v Ljubljani Že prihodnje leto?

Spomenik vsem žrtvam vojn, ki ga v glavnem mestu predvideva novela zakona o vojnih grobiščih iz leta 2009, bodo predvidoma postavili prihodnje leto. Dosegli so načelni dogovor, da bo spomenik stal na ljubljanskem Kongre-

snem trgu, so za STA pojasnili na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, ki je odgovorno za postavitev spomenika. Spomenik naj bi bil po omenah ministrstva postavljen prihodnje leto, a je to pogojeno s predhodnim koncem vseh za to potreb-

nih postopkov. Kot napovedujejo na ministrstvu, bodo celotni stroški projekta, ki zajemajo izvedbo javnega natečaja za izbor oblikovne oziroma idejne rešitve ter javnega naročila za postavitev spomenika, znašali 500.000 evrov. Finančne konstrukcije sicer še nimajo v celoti zaprte, bodo pa potreben obseg sredstev skušali zagotoviti v proračunih za leto 2011 in 2012. Javni natečaj bodo

po njihovih napovedih izvedli še letos. Spremembe zakona o vojnih grobiščih iz leta 2009 med drugim določajo, da se v glavnem mestu postavi spomenik vsem žrtvam vojn in z vojnami povezanih žrtev na območju Slovenije. Na spomeniku bo po določbah zakona kot posvetilni napis verž Otona Župančiča: "Domovina je ena, nam vsem dodeljena in eno življenje in ena smrt".

SNG NOVA GORICA Premiera: Dekameron

Izbor Boccaccievih novel v glasbeni inačici

Na velikem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica je v četrtek, 24. marca, po ljubljanski premieri, ki je bila 19. februarja v Mestnem gledališču, dočkal novogoriški odrski krst muzikal Dekameron po sloviti zbirki stotih novel Giovannija Boccaccia (1313-1375), enega najpomembnejših predstavnikov renesančne in humanistične književnosti, pa tudi evropske pripovedne literature. V dramsko različico so deset izmed teh v sončnem, žuborečem slogu napisanih novel predstavili umetniška vodja novogoriškega gledališča Ira Ratej, ki je poskrbela tudi za dramaturško plat, Matej Krajnc, avtor besedil in songov, in skladatelj Milko Lazar ter jih preoblekli v sodobna oblačila in celoto preobrazili v muzikal, ki je

nastal v koprodukciji Mestnega gledališča Ljubljana in Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Režijo je podpisal Boris Kopal, ki se je tako prvič srečal z obsežnejšo glasbeno pevsko odsko postavitvijo. Dekameron, kot znano, je Boccaccio ovil v okvirno zgodbo, pri kateri se sedem dam in trije mladeniči zatečejo v vilo na podeželju, ker v Firencah razsaja smrtonosna kuga, in se, medtem ko se tudi med njimi spletajo ljubzenske vezi, kratkoročno s pripovedovanjem zgodb. V njih se zvrstijo različne osebe, tudi smešne in čudaške, ki jih v pogubo ali srečo ženejo kupčija, denar in seveda ljubezen z vsoto strastjo vred. Ta "uvod" je avtorica priredila oz. libreta Ira Ratej spremenila tako, da si je domislila beg desetih mladih iz različnih slojev in poklicev pred pandemsko gri-

po, strah pred katero znajo tako zelo prepričljivo podgizati današnji mediji. Tako se v tej "igri v igri" skupina mladih znajde v deželi Dekameron oz. zapuščenem gledališču, kjer odpovedo vsi mobilni telefoni, internet ... in se ob oblekah, revkvizitih in glasbi, ki prihaja od kdo ve kod, porodi v njih želja po neprednem pogovoru s sogovornikom, po izpovedi svoje zgodbe, kar je redkost v teh časih virtualnega komuniciranja. Med gibom, plesom in petjem vsak pripoveduje eno zgodbo, v kateri se protagonisti zapletejo v ljubzenske mreže, prepredene s strastjo, ljubosumjem, prevarami. Pripovedi si v predstavi sicer sledijo brez kakršnekoli povezave (v tem tiči šibkost izbora, pa tudi same uprizoritve), dokler se ne izkaže, dokaj odrezavo in nepričakovano, da je bila gripa le dobro načrtovana medijska potegavščina, ki naj bi služila kot neki družbeni poizkus za diplomsko raziskavo ene izmed udeležencev deklet. V muzikalu, pri katerem smo, glede na prisotnost šestčlanskega ansambla z glasbo v živo, pričako-

vali več pevskih virtuoizmov in bolj vidno ter razpoznavno povezovalno nit, je bilo soudeležnih deset igralcev, Ana Dolinar Horvat, Anja Drnovšek v alternaciji s Sašo Pavlin Stošič, Ana Facchini, Gregor Gruden, Arna Hadžialjevič, Peter Harl, Gorazd Jakomini, Karin Komljanec, Tanja Ribič in

Anja Drnovšek, Ana Dolinar Horvat, Arna Hadžialjevič, Tanja Ribič, Ana Facchini, Gorazd Jakomini (foto Barbara Čeferin)

Marjuta Slamič, enakovredno vzetih iz obeh gledališč. Vsi igralci so v komedijantskem slogu,

Kratke

Skrb za ohranjanje kulturne dediščine v Naklem / Festival pirhov in Kozolci 2011

Na Biotehniškem centru Naklo že četrto leto izvajajo Unescov projekt Posvojeni spomenik - Pomladni običaji. V tem projektu

Foto A. Sedej

so organizirali Festival pirhov 2011 pod vodstvom prizadene mentorice mag. Sabine Šegula. Na njem so sodelovali vrtci - najmlajši udeleženci so stari 2 leti, osnovne šole in srednje šole iz štirih držav: Hrvaške, Slovaške, Nizozemske in Slovenije. Pilotni projekt Kozolci 2011, katerega mentor je Boris Urh, pa spada v nacionalni slovenski projekt. Namen obeh programov je ohraniti bogato kulturno dediščino in ustvariti tudi medkulturni dialog. Zgodovinska tradicija umetnosti poslikave velikonočnih pirhov ima zibelko na podeželju, kjer so prepoznavni znak slovenstva tudi kozolci, ki jih v današnjem času mnogi opuščajo. Tradicija kmečkega dela se je spremenila z uvedbo tehnologij v kmečkem življenju. Zato so s pilotnim projektom Kozolci želeli osvestiti mlajše generacije, da razmišljajo o kozolcih kot značilnosti urejene podeželske krajine. S tem želijo, da udeleženci projekta svoje misli prenesejo v svoje poslikave, da se o kozolcih pogovarjajo in jih ohranijo za prihodnje generacije.

Vse izdelke je ocenjevala neodvisna strokovna komisija, katere člani so bili: dr. Peter Vencelj, Janez Močnik in Anton Sedej.

Projekta sta predstavljena na velikonočni razstavi, ki je v graščini v Dupljah, in sicer v Vogvarjevi hiši, ki je tradicionalna, 200 let stara hiša, preurejena v etnološki muzej. / AS

Razstava slikarskih del Martine Žerjal v Šmartnem

V četrtek, 14. aprila, je bilo v galeriji Hiši kulture v Šmartnem odprte slikarske razstave Domus anima - Martina Žerjal. Dela avtorice je predstavil likovni kritik Dejan Mehmedović. Kulturni program je obogatila flavtistka Doris Kodelja. Posebna cvetna, rožna poetika, ki nam je posredovana skozi slikarske izvedbe izolske umetnice Martine Žerjal, se v izpovedni izraznosti vsekakor močno opira na kolorit.

Martina Žerjal je rojena v Kopru leta 1956. Na beneški umetnostni akademiji je leta 1998 diplomirala iz slikarstva. Leta 1999/2000 se je izpopolnjevala v arhitekturnem restavracijskem pod okriljem arhitekturne univerze iz kraja Reggio Calabria. Na Expotempore Piran 2010 je prejela veliko odkupno nagrado mednarodne strokovne žirije. Samostojno razstavlja v domačem okolju, skupinsko pa tudi izven meja. Živi in deluje v Izoli.

Razstava bo na ogled do 25. maja 2011.

Urniki galerije: četrtek, petek: 10.00 - 15.00; sobota, nedelja: 14.00 - 18.00. Info: Agencija Jota +386 (0)31 750 673. Projekt je uresničen s pomočjo Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti.

Urniki brezplačnih strokovnih vodstev po zbirkah Goriškega muzeja

Obveščamo vas, da bodo strokovna vodstva po zbirkah Goriškega muzeja potekala po naslednjem urniku: 4. velikonočni ponedeljek (25. aprila 2011), grad Dobrovo ob 15. uri. Strokovna vodstva so brezplačna, obiskovalci morajo poravnati le vstopnino (2 evra za odrasle in 1 evro za otroke, dijake in študente).

nekateri odlično, tudi z določeno distanco in komentarskim izrazom, izpeljali vrsto vlog (celo osem) in s tem pokazali svojo virtuosnost v preigravanju duhovitih tem. Iz različne tematike Boccaccievga Dekameron, v kateri se zvečine zrcalijo renesančne ideje o poveličevanju lepote naravnega

bolj izstopalo smešnje religiozne oz. posvečenih oseb, čemur se prav nič ne čudimo, saj se režiser Kopal že vrsto let privoščljivo vrača na to tematiko. Tokrat je imel na ta račun kar nekaj snovi. V režijskem konceptu in izpeljavi je močno razvidna njegova razpoznavna satirična struna, na katero rad ubira svoje estetske težnje, ki so bile v določenih trenutkih duhovito izvirne, v drugih pa že pogrete. Muzikal, od katerega smo pričakovali kaj več-poseg v duha velikih literarnih mojstrov predstavlja vselej mnogo tveganja! -, so oblikovali še scenograf Miha Knif, ki je uresničil prizorišče, osredotočeno na privzdignjen odrski prostor, Leo Kulaš s pisano raznolikostjo kostumov, koreografka Jana Menger, ki je kar precej razgibala celoto, korepetitor Joži Šalej, lektorica Maja Cerar, mojster oblikovanja luči Samo Oblakar in avtor mask Branko Drekonja, ki so sicer, tudi v režijskem kontekstu, kar precej spominjale na tiste iz pevskega performanca Rusalke zborna Carmina Slovenica.

Iva Koršič

Alenka Rebula ponovno pri Mladinskem domu

Iz bolečine in jeze do moči

Na povabilo Mladinskega doma je v sredo, 22. aprila, prof. Alenka Rebula spet predavala v polni Močnikovi dvorani. Izhodiščna točka predavanja je bila, da ni noben občutek negativen, temveč le obveščevalec, da se v nas kaj dogaja; kajti vsako čustvo ima svoj izvor. Občutek je konstruktiven, saj kaže na željo, ki je mi ne vidimo, nas stresa in predrami. Šele ko dospemo do cilja in dobimo zaželjeno, se občutki vrnejo v mir. Taki procesi so za vse nas samozdravstveni. Naše telo in duša izvržeta to, kar na nas deluje razdiralno in uničujoče. Pri tem nam pomaga naše telo, ki nam daje polno signalov preko občutkov in čustev, ki so vedno na naši strani. Šele ko preidemo skozi ta proces, ozdravimo in smo dovzetni za pozitivna čustva. Jeza je lahko dobro in koristno čustvo. Če pa na njej gradimo, pride do sovražnosti in zamere. Skratka, če se z njo pravilno ne ukvarjamo, se v nas začne globok, črn proces. Pomembno je, da jeze ne zanemarjamo, kajti jeza ima kot cilj nekaj pridobi-

ti. V impulzu jeze vidimo, kar želimo, in potem to dosežemo. Nasprotno se dogaja pri sovražnosti: ko dobimo, kar hočemo, zaželene stvari nočemo več in jo zavrzemo. S takim početjem se v nas kopiči stara jeza. Jeza se prelevi v sovražnost, ki naše telo

takoj začnemo iskati izhod. Naučiti se moramo postaviti se zase. Naučiti se moramo izraziti jezo močno, vendar brez sovražnosti. Pri tem moramo svoje sile usmeriti v svet, kjer bomo lahko prišli do zaželenega cilja. Zakaj je tako težko ukvarjati se s svojo jezo? Verjetno zato, ker nas niso naučili, kako biti jezni na konstruktiven način, ko smo bili majhni. Otrok, ki bo z jezo ravnal zmeden in zbegano, jo bo kopičil naprej in bo ostala blokirana v njem. Kam pa gre ta jeza? Huda jeza gre v kolena, ki se kar tresejo, v žile oz. visok pritisk, v jetra oz. kamne, povzročajo hude glavobole, škripanje z zobmi: postane destruktivna in neusmiljena sila. Pri odstranjevanju jeze moramo ohraniti optimizem, izogibati se moramo neveri in pesimizmu. Poiskati moramo novo pot naprej - do razčiščenja. Postavljanje zase je temeljna sposobnost. Ne smemo pustiti ljudem, da grejo čez našo mejo, drugače nas ne bodo spoštovali. Mir postane pravi mir, samo če izrazimo to sveto moč. Ne smemo se ji umikati, ampak se ji posvetiti, in sicer tako, da se postavimo na svojo mejo in jo branimo v imenu samospoštovanja in ljubezni do nas samih.

Martina Šolc

Sredi kraškega sveta

Ameriške sanje ... na lizing!

Doživel sem presunljivo, pretresljivo, pomenljivo dogodivščino. Taka se je vsaj meni zdela, tako sem jo doživljal. Šokantno! Prav tako šokantno je moje prepričanje, da sem imel take občutke tako rekoč sam. Zanimalo vas bo, kaj za vraga je bilo to: sem morda zagledal marsova, pobrskal po Berlusconi jezi, ujel zvezdo repatico? Ne, gre za nekaj veliko bolj navadnega, vsakdanjega, t. i. normalnega. Bil sem priča provincialni, vaški, kraški izvedbi maturantskega plesa in mirne duše lahko rečem, da česa takega še nisem doživel. Maturantski ples poznamo tudi v nekaterih slovenskih solah v Italiji, a v veliko bolj spodobni, trezni, uglajeni obliki. Sama ideja "plesa debitantk" (in kje so debitanti, se sprašujem?) se mi ne zdi prav nič sporna ali nerazumljiva. Prehodno življenjsko obdobje je pač treba obeležiti in fotografsko arhivirati v nekoliko bolj uradni obliki, z ritualom plesa, s katerim naj bi maturanti dokazali svojo doraslost in odraslost. V redu, sprejem, 'fajn'. Toda v telovadnici kraške prestolnice sem bil priča dogajanju onkraj vseh dopustnih oblik, ki perfektno simbolizirajo stanje (ne) duha v naši družbi. Ljudje moji - Amerika! Pred telovadnico elegantne, iz Ljubljane prinesene bleščeče mizice, prekrile z žlahtnimi tkaninami za sprejem. Med romantičnimi svečkami se pot vije v telovadnico, v kateri se dogaja nepopisno: pravi *grand gala*, samo Madonna in angleška kraljica sta manjkali. In fantje, ne morem jim namreč reči moški, oblečeni v smokinge največjih modnih oblikovalcev, med puncami, ki jim ne morem reči ženske, pa pra-

vi šov kompetitivnosti: napol naga drobena telesa plemenitijo tkanine žlahtnih oblik in dragocenih barv, pričeske stojijo v vratolomnih pozicijah, kot bi jih pokonci držala čudna fizikalna sila, elitna selekcija najvišjih petk brez nikakršnega kompromisa. Vse to čudo prestrašeno stoji na rdeče tapisiranem odru. Vmes plesišče, poklicni fotografi in tehniki, ki vlečejo kable. Ob straneh seveda okroglice mize, prekrite s prebelimi prti in ornamenty; ob njih sedijo do konca nališpane mame in mačistično pokončni

ceni okusi. Opis gre v neskončnost in se ne šalim. Papir in črnilo mi tu res ne pomagata: predstavljajte si najbolj glamurozno, elitno, bleščečo, elegantno, spektakularno, dišečo predstavo, kar jih je. Amerika! Sedaj pa snemite očala iluzije in zagledali boste tragičen prizor. Svojim očem sem težko verjel, po razmisleku pa je seveda vse še preveč jasno. Ne morem vam opisati, kako so me presunili ti zlagani obrazi, ki so samo pazili na to, da bodo bolj napudrani od drugih, da bo moja hčerka bolj suha in

prestižna kot sosedova, da se bomo ja pokazali kot premožni, vredni "visokega" družbenega statusa. Vsi ti lažni nasmeški, patetična forma, kičasta igra, prekrizane roke, iz katerih so kar buhteli stres, nezavodoljstvo, zavist, preračunljivost, strah, groza. Niti v enem od tristo ali več prisotnih nisem videl veselja

očetje. Moderatorico večera sem pravzaprav zamenjal za Heleno Blagne v njenih najboljših letih. Ob strani videoprojekcija večera, ki ga je snemalo osem profesionalnih kamer, na vrhu je bilo vsaj deset tehnikov, ki so skrbeli za neskončno število luči, bliskavic, laserjev; profesionalna postavljena glasba, bobni: vse to je vodil video in tonski režiser. A kje je še konec! Ni pravega občutka brez prvovrstne večerje, ki jo strežejo pingvinsko orokavičeni mladci po točno določenem scenariju, ki bi se ga ne sramovali organizatorji proslave 20. obletnice slovenske samostojnosti. Dobrote vseh vrst, seveda ne pečenka, juha ali krompir, toda kaviar, redke školjke, drago-

ob pomembnem trenutku, ko sinovi in hčerke vstopajo v svet odraslih. Vsi zaslepljeni od "visokosti" trenutka. "Kako visoki smo tudi sami postali, bleščimo se in dišimo kot v filmih in na televiziji, ki so skrbeli za neskončno število luči, bliskavic, laserjev; profesionalna postavljena glasba, bobni: vse to je vodil video in tonski režiser. A kje je še konec! Ni pravega občutka brez prvovrstne večerje, ki jo strežejo pingvinsko orokavičeni mladci po točno določenem scenariju, ki bi se ga ne sramovali organizatorji proslave 20. obletnice slovenske samostojnosti. Dobrote vseh vrst, seveda ne pečenka, juha ali krompir, jim ne morem reči ženske, pa pra-

Jernej Šček

Igor Gabrovec in Damijan Terpin pri Tondu Govor je bil o nerešenih težavah

Zastoji in zavlačevanja v postopku obnavljanja poslojpa dvojezične šole v Špetru, preustroj krajevnih uprav v goratih območjih in bližnji prvi sklic in Rimu vladnega omizja za vprašanja slovenske narodne skupnosti ter njegova vsebinska zasnova so bile glavne teme na nedavnem srečanju med predsednikom deželne odbora FJK Renzom Tondom in deželnim poslancem Igorjem Gabrovcem ter tajnikom SSK Damijanom Terpinom. Daljši in neformalen pogovor v palači deželne vlade se je dotaknil tudi splošnega stanja v državi, političnih perspektiv po upravnih volitvah ter stanja odnosov in sodelovanja med Slovenijo in našo deželo. Glede špeterske šole sta predstavnik SSK predsedniku Tondu izrazila zaskrbljenost zaradi počasnosti birokratskih postopkov, ki naj bi privedli do poznega začetka in še zlasti zelo oddaljenega konca obnovitvenih del na poslojpu dvojezične šole. Paradoksalno je, da so bila obnovitvena dela deželna financiranja v rekordnem času, in to iz kar treh različnih postavk, vseeno pa bi lahko obnovitev zahtevala najmanj dve ali tri leta. Zato je Gabrovec na predsed-

nika Tonda že prejšnji teden na poziv združenja staršev vložil formalno interpelacijo z zahtevo po pojasnitvah. Jasno je namreč, da otroci in njihove družine ne morejo sprejeti nadaljnje zavlačevanja s trenutno situacijo razdro-

gala predstavnika slovenske stranke, in vsako novo možnost, ki naj pospeši ves postopek obnovitvenih del. Glede reforme goratih območij, ki sledi ukinitvi gorskih skupnosti, sta Gabrovec in Terpin pred-

bljenosti razredov in v splošnih pogojih, ki so bili sprejemljivi le, ker so prehodnega značaja. Predsednik Tondo je soglašal z navedenim in sogovornikom zagotovil, da bo primerno ukrepal. Takoj je tudi pozval pristojnega odbornika Molinara, naj v sodelovanju s špeterskim županom preveri uresničljivost nekaterih možnih rešitev, ki sta jih predla-

sedniku Tondu povedala, da je treba upoštevati specifične in potrebne dvojezičnih občin v videmski pokrajini tudi v duhu tega, kar narekuje državnica in deželna zaščitna zakon. Glede postopka sprejemanja novega zakona za gorata območja pa je bil predsednik Tondo še kar optimist in napovedal konec že do jeseni ali vsekakor pred koncem leta.

V odkrivanju skrivnosti prostranega vesolja Nebo in njegove bleščeče nočne luči

Ob toplejših dneh se nam zgodi, da se ob jasnih nočeh zazremo v nebo in zagledamo množico svetlih točk, v katerih lahko vidimo podobe živali, mitoloških herojev in še marsikaj, kar se rodi v naši domišljiji. Človek je vedno sanjal, da bi dosegel zvezde, prodril v velika prostranstva vesolja in dosegel nepredstavljivo oddaljene svetove, ki se skrivajo v njih. Nekaterim je uspelo narediti prve korake na tej poti. Brata Wright sta opravila prvi motorni polet, Jurij Gagarin je bil prvi človek v vesolju, Neil Armstrong in Edwin (Buzz) Aldrin sta z majhnim korakom opravila velik skok za človeštvo na naše vesolje najbližje nebesno telo, Luno (ne pozabimo na Michaela Collinsa, ki ju je potrpežljivo čakal v vesoljski ladji, ki je krožila okoli Mese in jih pripeljala nazaj domov!). Žal so mnogi - posadka Apolla 1, ruski kozmonavt Vladimir Komarov, posadki raketoplanov Challenger in Columbia -, sledeč svojim sanjam o odkrivanju neznanega, dali tudi svoja življenja. Zdi se, da se v današnjih časih ljudje ne oziramo več toliko po zvezdah. To je razumljivo tudi zaradi tega, ker je vedno več svetlobnega onesnaževanja neba. Ulične svetilke so vedno bolj na gosto postavljene ob cestah in mnogokrat svetijo tudi brez potrebe ter s tem tratijo električno energijo. Mnoge

bi presenetilo to, da bi lahko v jasnih nočeh, brez nobenih luči, s prostim očesom videli v povprečju kakšnih tisoč zvezd in da bi bila nam najbližja galaksija Andromeda šestkrat večja od velikosti polne Lune. Poleg tega bi lahko videli še Rimsko cesto, ki se razprostira od enega konca neba do drugega in v kateri so na milijarde zvezd. Kdor pozornost opazuje, lahko na nebu opazi tudi svetle točke, ki niso vedno na istem mestu in se počasi premikajo. To so drugi planeti našega osončja. Med njimi najbolj izstopa Venera, ki je od vseh planetov najsvetlejša. Najtežje opazimo Merkur, ki je najbližji Soncu in ga zaradi njegove svetlobe in bližine večkrat spregledamo. Viden je tudi Mars, ki ga prepoznamo po značilni rdeči barvi. Na koncu sta še planeta velikan, Jupiter in Saturn, za ogled njunih podrobnosti, velikih rdečih peg na prvem in značilnih obrobcih okoli drugega, pa bi že potrebovali teleskop. Ostalih dveh planetov, Urana in Neptuna, pa žal zaradi oddaljenosti ne moremo videti. Nebo nas preseneča še z ne-

kim drugim pojavom, ki ga prav vsakdo od nas lahko občuduje. To so utrinki, drobci prahu in tudi večji delci, ki z veliko hitrostjo priletijo iz vesolja v zemeljsko atmosfero, se močno segrejejo in zgorijo v zraku. Za seboj pustijo večje ali manjše svetleče sledi, ki po nekaj trenutkih izginejo. Pravimo, da se utrinki pojavljajo v rojih, ko jih v določenih dnevih v letu opazimo v velikem številu. Najbolj znan roj, Perzeidi, se pojavi v začetku avgusta. Bolj znano ime zanje pa so solze svetega Lovrenca, saj jih vidimo okoli dneva, ko goduje ta svetnik.

Na nočnem nebu lahko opazuje-

Jurij Gagarin

mo take in še mnoge druge pojave, vendar moramo za globlji pogled v vesolje uporabiti nekatera pomagala za naše oči. Že antični narodi so raziskovali vesolje in kljub svoji, za nas primitivni astronomski opremljeni, prišli do pomembnih spoznanj. Zaradi tega bomo o njih in njihovem delu še kaj povedali.

Andrej Brešan

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damijan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 19. aprila, ob 14. uri.

Ko neučakanost prekriža načrte ...

Računalniški pomočnik

Včasih postanem prav zoprna, priznam. Ne da bi to dejansko hotela, ampak nabere se vsega, preveč vsega in v meni nekaj prekipi: enostavno ne morem več. In na koga se človek znesi, ko ima vsega preveč? Na svoje bližnje in na vse tiste, ki nimajo nobene krivde seveda. Taki smo nekateri vsi, ne samo jaz in prav veselilo bi me spoznati človeka, ki nikoli ni bil celo sam sebi zoprni.

Tudi na začetku letošnje pomladi se me je polotilo. Zaradi zime, ki je ni hotelo biti konec, zaradi dolgih deževnih dni, zaradi mraza in vlag. Zaradi strehe, ki ji je orkanaska burja odtrgala osem metrov bakrene obrobe, in to ravno tedaj, ko sem upala, da je vendarle vsega konec in prihaja pomlad. Pa zaradi vreč s peskom, ki so še na stehi, kajti zavarovalnica je nakazala dobesedno smešno vsoto, ki ni dovolj za pošteno popravilo. Pa ne samo to, tudi utruje-

nost je botrovala vsemu, utrujenost zaradi stotisočerih poti po raznih uradih, do odvetnikov, na Zavod za zaposlovanje, kajti mož je ostal brez službe. In to pri častiljivi starosti skoraj šestdesetih let, no, devetindvajset jih ima, če hočemo biti pošteni. In na koncu še pljučnica, vročina, bolezen, pa kašelj, ki me je 'gnjavil' mesec dni, da mi je bilo zoprno, če me je kdo nagovoril. Dovolj vsega, čisto dovolj in pošteno preveč. Potem je bilo vsega tega konec, posijalo je sonce, ki ga jaz ljubim nad vse in dobesedno obožujem, prišla je pomlad, celo poletje je prišlo, ozelenela so drevesa in gozdovi, večerom so se pridružili čuki s svojim dvorjenjem, na vrtu je zacvetelo in zadišalo in moja ljubljena glicinija je oblekla najbolj modro, najbolj praznično obleko. Pomladi v pozdrav in meni v veselje.

Ko postane vse neskončno lepo in pričenem lesti iz utrujenosti, tedaj postanem najbolj zoprna. Ker hočem, da bi bilo vse tako in samo tako, kot si želim, ker nočem, da bi me kdo zmotil v prečudovitem uživanju miru, ker me blazno jezi, če kdo ali nekaj prekriža moje načrte. Ker postanem kot star maček, ki prede na soncu in pokaže kremplje, če ga zmotiš pri neskončnem uživanju.

In mene so zmotili sosedi, sosedi, ki jih imam sicer rada, sosedi, ki so mi vedno pripravljeni pomagati, ki so drugače dobri, prepro-

sti ljudje. Zmotili so me, ker so napovedali, da bodo popravljali streho. Ravno sedaj, na pomlad, ravno sedaj, ko sije sonce, ravno sedaj, ko imam steh in korcev in vsega tega že do vrh glave. Pa ne samo oni, tudi nad osebjem spletne trgovine z rastlinami sem se znesla, ker mi pač niso mogli takoj dobaviti zaželenih angelske trobente. Ne vem, zakaj mi je prišlo na misel, da bi lahko moje

nje pač ni bilo tiste popolne sreče, ki sem si jo tako želela, po vsej tisti dolgi, težki in trpki zimi. Ko sem ravno odpošljala spletno sporočilo znanim dobaviteljem najrazličnejšega cvetja, in to v precej neprijaznem tonu, kot bi bila zanje in za ves svet življenjsko pomembna samo moja angelska trobenta, se je zgodilo nekaj nepričakovanega. Tisti mali Officeov pomočnik, saj veste o čem govorim, gre za tisto malo sponko s simpatičnimi očki, ki je večina odraslih nima na računalniku, jaz pa jo imam, ker sem na dnu duše še otrok, me je presenetil. Ne vem, resnično ne vem, kako se je to zgodilo, ampak resnično se je zgodilo ... Namesto običajnih nasvetov, pritisni alt in alt gr in drži tipko ctrl in ne vem še kaj, se je v oblaku prikazal nenavaden napis. Nad osuplim izrazom Microsoftove sponke je pisalo "z nekoliko potrpljenja bo vse spet v najlepšem redu". Napis me je presenetil, nikoli prej ga nisem zasledila. Zakaj ravno v tem trenutku? Zazdelo se mi je, da to ni Officeov pomočnik, ampak nekdo drug, zazdelo se mi je, da me računalnik miri in uči življenjske modrosti. Še enkrat sem prebrala jezno sporočilo o nedobavljeni angel-

ski trobenti in ga izbrisala, namesto da bi ga odposlala. Nato sem se zamislila ... nad zimo, pomladjo, sosedi in mojo nestrpnostjo. Zastrmela sem se v premakajoče se očke male sponke in razumela, da tako pač ne gre. Da sem zoprna in grenim življenje sebi in drugim. Ne samo vsem tistim, ki so ob meni in niso ničesar krivi, ampak predvsem sebi, ki zaradi neučakanosti trpim. Danes se že smejem na vrtu in klepetam s sosedo, ki mi prizna, da se je sprazdevala, kaj mi je, da je ne pozdravljam in jo tako gledam. Nič, samo bolezen, samo kašelj rečem, ker me je pošteno sram. In skupaj gledava želvo, ki golta solato, da sem njegošedni triletni vnuček. In v mojem naročju spi mehka bela kepica, ki pozna samo nežnost, čeprav naj bi bila po duši pasja mrcina. Gledam tale nežna, nedolžna bitja in jim zavidam. Nikoli ni nestrpnosti v tehle nedolžnih očeh, čisto nikoli niso tako zoprna, kot znam biti jaz. In mali Matija se mi smeje, kaže na morskega praščiča in pravi "korenček papa". Smejem se mu in kar strah me je, ko spoznam, kaj vse bi lahko izgubila, ko bi ne bilo malega Officeovega pomočnika in njegovih pametnih nasvetov.

Suzi Pertot

Napredovanje odbojkarjev Sloge Tabor Po eni sami sezoni spet na državni ravni

Odbojkarji Sloge Tabor so navdušili našo športno javnost s povsem zasluženim napredovanjem - z vrnitvijo iz deželne C v državno B2 ligo. Prvenstvo se je zanj končalo v soboto, ko so prestop, ki so ga matematično dosegli že krog pred koncem z državnega na igrišču konkurenta Lignana, proslavljali še v Repnu v objemu svojih zvestih navijačev in sploh zamejskih privržencev igre pod košema ter širše našega športa. Varovanci trenerja Lucia Battistija, ki je letos prišel na Tržaško iz sovođenjske Soče zaradi med-

aprila, lahko začinili še s prestižnim Pokalom Triveneto, ki jih čaka v Trentu. Junaki tega lepega športnega dosežka so večinoma že preverjeni fantje, ki so zrasli pri Slogi in tretjeligaško prvenstvo zmagali že pred dvema letoma, nekateri so lani pridobili tudi koristne izkušnje v sicer nesrečni drugoligaški pustolovščini tržaške Televite. Znano je, da je bila prejšnja sezona Sloge Tabor, ki je B2 ligo posodila Trstu za promocijo moškega svetovnega prvenstva v PalaTrieste, velik polom, klubska uprava pa je že

izkušnjam iz prejšnjih let, najbrž brez možnosti za obstanek, do iskanja ustreznih okrepitev na trzišču pa celo do odpovedi dragemu in napornemu državnemu prvenstvu. Verjamemo, da bo Sloga Tabor naposled na startu prihodnje B2 lige s primerno strategijo in - v skladu s finančnimi zmogljivostmi - z moštvo, ki bo lahko odigralo svoje karte v boju za ohranitev kategorije. Navsezadnje so posamezniki, kot so Ambrož Peterlin, Danjel Slavec, Vasilij Kante, Vanja Veljak, presenečenje sezone David Cettolo in ostali, menda že tako zreli, da lahko ob pomoči kakega zanesljivega prihodca mnogo bolj uspešno odbijejo močne tekmece kot v lanskem prvenstvu. Društvo dobro dela na mladinski ravni in ciklično proizvaja nove talente, kakega solidnega mladega igralca bi

lahko dobili tudi v sklopu sodelovanja z ostalimi slovenskimi okolji. Ne smemo pa tudi pozabiti, da je v drugih klubih nekaj slovenskih igralcev, ki bi lahko na drugoligaškem nivoju zelo pomagali Battistijevemu moštvu: Damir Kosmina, ki je zrasel pri Slogi, resda letos igra celo v A1 ligi in bo zagotovo še na-
prej težil k igranju čim višje, Kristjan Stopar, ki je ravno tako produkt Peterlinove šole, ali Aljoša Orel pa bi vendarle lahko bili imeni, o katerih se bo v vročem poletju še govorilo.

HC

društvenega sodelovanja, so v celi sezoni izgubili vsega dve tekmi, eno v rednem delu v Lignanu in eno v končnici za napredovanje v Vidmu proti VBU. Čeprav glede na kakovost in izkušnje posameznikov ravno teh dveh nasprotnikov pred play-offom ni kazalo podcenjevati, lahko ob koncu tekmovalnega zapisa, da so bili slogaši v ligi razred zase (skoraj vse tekme so dobili z zgornjim 3:0), očitno so bili bolj homogeni, motivirani in bolje pripravljene kot vsi tekmeči. Že pozimi so zmagovito miselnost dokazali z osvojitvijo Jadranskega in Deželnega pokala. Sijajno sezono pa bi v ponedeljek, 25.

TENIS
Ženska B liga: Gaja - Trento 2:2
Moška C liga: Grignano - Gaja 3:3
NOGOMET
D liga: Sanvitese - Kras 1:0
KOŠARKA
C1 liga: Jadran - Padova 80:57
Jadran se je uvrstil v play-off in se bo kot tretje uvrščen po rednem delu v prvem krogu končnice s prednostjo domačega igrišča spet pomeril ravno s Padova.

C2 liga: Breg - Portogruaro 77:63, UBC - Bor 73:75
D liga - Play-off: Tarcento - Kontoval 78:57
ODBOJKA
Moška C liga - Play-off: Sloge Tabor - VBU 3:0, Il Pozzo - Soča 3:0
Play-out: Sloge - Val 0:3
Ženska C liga - Play-out: Sloge - Libertas 0:3
Moška D liga - Play-off: Olympia - Reana 3:1
Play-out: Cordenons - Noš Prapor 3:0
Ženska D liga - Play-out: Altura - Bor 0:3, Virtus - Kontoval 3:0

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

71

O praznikih se vedno zaveš, kako pomembna so bila otroška leta, ki so ti vtisnila v spomin navade, ki so te z vsakdanjikom izoblikovale, te tako ali drugače za vedno zaznamovale. Tudi z Veliko nočjo je tako. Vsaj zame, ki sem Veliko noč kot kmečki otrok doživljal vedno znova na isti in vedno znova na vedno nov način na majhni vipavski vasi, vedno kot velik praznik. Govorim o času in govorim o družbi, ki ju ni več. Tega se sam zavedam na vsakem koraku, a me je tega spomnil pred kratkim prijatelj Andrej Malnič, kateremu sem v pogovoru potožil, da nimam komu pripovedovati o kmečkem svetu, v katerem sem odrasel, predvsem svojim otrokom o tem svetu skorajda ne morem govoriti, ne da bi pri tem deloval tako, kot so delovali name moja stara očeta in stara mama, ko so mi pripovedovali o času pred prvo svetovno vojno in med njo, da ne rečem ravno mati in očci, ko sta mi pripovedovala o času, "ko smo bili še pod Italijo".

Kot vedno je bil tudi tokrat Andrej neusmiljen, ko mi je sicer povedal golo resnico, ki pa me je zabolela, dejal je, preprosto in povedno: "O kmečkem svetu in tistih časih ne moreš nikomur govoriti zato, ker tistega sveta ni več, ker od njega ni ostalo več nič!" Kakšno je to moje življenje, sem pomislil, če pa ne morem niti spomniti z nikomer deliti, kaj šele, da bi lahko izrazoslovje, lepe besede iz tistega sveta, delil s svojimi otroki! Saj tudi na tem mestu nima smisla, da začnem naštevati besede, ki počasi, a vztrajno izginjajo iz slovenskega slovarja, pomena pa jim ne zna več povedati noben mlad človek.

Spet bo pisal, kot da ima že osemdeset let, bo rekel sedaj zloben jezik, ki budno bdi nad mojim pisanjem, a ne gre za to. Prijatelj Jože Horvat mi je pred leti, ko sva se še večkrat videvala in tudi sodelovala pri neki reviji, pripovedoval, kako je pred veliko leti naredil intervju Josipu Vidmarju, ki je vse do svoje smrti leta 1992 veljal za nesporno slovensko avtoriteto na področju literarne kritike, še danes ga imajo nekateri za granitnega velikana, ki se ga čas ni dotaknil. Sam ga nimam več za velikana, sem namreč izvedel o njem določene stvari iz knjige Skriti spomini Angele Vodeb, za katere bi bilo sram vsakoogar, ki bi v sebi imel vsaj kanček poštenja. A to je druga zgodba.

Jože mi je kot odlični časninar, ki je vse življenje posvetil kulturi, pripovedoval vsebino pogovora, ki ga je imel z Josipom Vidmarjem, predvsem zato, ker sva se midva prej pogovarjala o kmečkem svetu in kmečki družbi, ki je za vedno šla v pozabo, in sem mu v pogovoru omenil, da me zares boli dejstvo, da nimamo na Slovenskem danes enega samega dostojnega romana, ki bi o tej bolečini, ki ni samo moja, ampak je bolečina generacijel, spregovoril na suveren način. Pa mi je Jože povedal, da je starega kritika, ki je o književnosti nekaj vedel, ne?, vprašal, kakšna bi bila vseslovenska tema za dober slovenski roman. In mu je Josip Vidmar kot prekajeni literarni poznavalec povedal, da je gotovo tema za velik slovenski roman splošna in vseslovenska zapustitev in opustitev zemlje, zapustitev kmečkega sveta in polom kmečke družbe, množično izseljevanje v mesta, iz lepih vasi in iz skromnih, a lepih in z okusom narejenih vaških hiš v nemogoče grda stanovanja, iz zelenja na asfalt; še in še bi lahko našteval.

"O tej bolečini slovenskega človeka bi moral nekdo napisati roman!", da je stari Vidmar še dodal.

A ga ni.

In naj mi sedaj literarni kritiki ne začno naštevati, "kaj vse je o kmečkem svetu napisal Pavle Zidar"! (Mimogrede, če koga, potem Pavla Zidarja zares dobro poznam, sicer ne morem trditi, da sem prebral vse njegovo pisanje, več kot 70 knjig je izdal, a skoraj gotovo sem prebral skoraj vse, kar je izdal v knjižni obliki.) Dejstvo je, da tega slovenskega romana ni.

Ni ga romana, ki bi pisal o tej zamolčeni bolečini, ki me vedno pred prazniki zaskeli, ko grem mimo trgovin, iz katerih mi žive barve kričečega papirja, v kateri so zavita čokoladna velikonočna jajca, govori, da je Velika noč pred vrati. In se zato vedno znova sprašujem, kaj sploh počnem tukaj. Pred prazniki še bolj kot sicer.

So pa zato že kako žive usedline in posledice te bolečine, ki se kažejo povsod v slovenski družbi, samo videti jih je treba. Nič "bukolicega", nič idealiziranega ni v tem mojem pisanju o kmečkem svetu in kmečki družbi, ki ju je zabrisal za vedno čas!

Kdor je za kosilo vedno jedel ješprenj, ričet, namreč danes ne hodi v pregrešno drage restavracije na "hišne specialitete", ki niso nič drugega kot ješprenj, skuhan na posodobljen način, le da mu ga servirajo v neokusnih dragih in modernih oblikovanih krožnikih.

Kdor se je prebujal v zimski jutra v ledenicah, kar so naše skromne kmečke sobe pozimi vse po vrsti bile, danes ne zametuje, ampak ceni udobnost in razkožje toplega stanovanja!

Kdor je o Veliki noči skoraj neučakano čakal do velikonočne nedelje, da je lahko poskusil košček kuhanega pršuta, šlo je za skromnejše pleče in ne za pravi pršut, ki smo ga kot otroci le videli visi, jedli pa so ga zmeraj drugi, saj smo ga vedno prodali za plačilo davkov!, še danes ve, kako imeniten okus je imelo; po navadi je bilo vedno preslano, a tako slastno, kot ni danes nobena stvar!

Kdor je doživljal "barvanje" pirhov s čebulo in listjem in si na tihem želel kričeče rdeče barve ter veliko osladno lepih velikonočnih nalepk za pirhe, ki jih doma niso kupili, ker so bile pač drage, ali pa se je ni dobilo, še danes ceni kuhano jajce.

Kdor je o Veliki noči kot otrok gledal mamo, kako je na kolenih "ribala", čistila lesono stopnišče, da se je potem svetilo zaradi varikone, najosnovnejšega belila! Še danes ve, kaj je zunanja priprava na Veliko noč!

Kdor je na veliki petek kot otrok opazoval kmečke može, kako niso opravliali nobenih težaških del, še danes ceni praznik in simbolična dejanja preprostih ljudi!

Kdor je nesel k velikonočnemu blagoslovu jedil na veliko soboto poleg soli, potice, kosa kuhanega pršuta, maslene kruha tudi kos kruha, ki ga je potem oče po kosih dal v domačem hlevu prav vsaki domači živali, ima še danes pred očmi sončno barvo pomaranče, ki je včasih kraljevala na lončku soli v košku in še danes ob pogledu na pomarančo ne ostane ravnodušen!

Kdor je na svetno, oljčno nedeljo nesel k procesiji, ki je danes ni več, doma narejeno butaro, še danes ceni oljčno vejico.

Kdor je kot otrok videl može, zbrane v pomembni tišini pred spovednico v dolgi vrsti, še danes ve, kaj pomeni beseda mož.

In mu je na tihem žal za vsebinami sveta, ki ga ni več. In se mu zdi, da tudi vsebin ni več.

Kot ni romana o tej zamolčani in zamolklji bolečini.

Pavle Zidar

Veselo Veliko noč
vam želita banki, ki se razlikujeta
in sta vedno na vaši strani.

